ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΟΙ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ, ΕΝΩΘΕΙΤΕ!

ΓΙΑ ΤΟ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

διμηνη θεωρητική και πολιτική επιθεώρηση πάλης κριτικής και συζήτησης στο χώρο του επαναστατικού μαρξισμού

Ἀπὸ τὰ περιεχόμενα

Αὔγουστος - Σεπτέμβρης - Ὀκτώβρης

4

Δρχ. 15

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΓΙΑ ΤΟ
ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟ
ΔΙΜΗΝΗ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ:
«Γιὰ τὸ Σοσιαλισμὸ»
Κεντρικὸ Ταχυδρομεῖο
Ταχ. Θυρὶς 674
ΑΘΗΝΑ

Ὑπεύθυνος Σύνταξης
ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΚΟΓΚΟΡΝΑΣ
Κασομούλη 19, Τ.Τ. 411
ΑΘΗΝΑ

Ὑπεύθυνος Τυπογραφείου
ΓΙΩΡΓΟΣ ΖΩΡΖΟΣ
Μεσολογγίου 16
Τηλ. 611.372

ΣΥΝΔΡΟΜΗ:
Ἑξάμηνη 40 δρχ.
Ἐτήσια 75 δρχ.

Μετὰ ἀπὸ τίς δίκες

Χρειάστηκε νὰ συμπληρωθεῖ ἕνας ὁλόκληρος χρόνος ἀπὸ τὴν πτώση τῆς Δικτατορίας, γιὰ ν' ἀποφασίσει ἡ Κυβέρνηση νὰ ἐπιτρέψει τὶς δίκες τῶν πρωταιτίων της.

Ὅλα σ' αὐτὴ τὴ διαδικασία εἶναι «παράξενα» καὶ χαρακτηριστικά. Δέν εἶναι ἡ ἴδια ἡ Κυβέρνηση ποὺ αὐτεπαγγέλτως ἔβαλε στὸ σκαμνὶ τοὺς κατηγορούμενους, ἀλλὰ ἡ «Δικαιοσύνη», ὕστερα ἀπὸ ἐνέργειες «ἁπλῶν πολιτῶν».

Ἀλλὰ ὅταν ἡ «Δικαιοσύνη», ἐξαναγκασμένη ἀπὸ τὴν Κοινὴ Γνώμη, τόλμησε νὰ ἐξαναγγείλει μερικὲς θανατικὲς καταδίκες, ἡ Κυβέρνηση μὲ «ἀστραπιαία» ταχύτητα ἐπενέβηκε ὑποσχόμενη γενναιόδωρα χάρη!

Ἔτσι ἄνοιξε μιὰ νέα πολιτικὴ κρίση στὴ χώρα ποὺ ἐξακολουθεῖ.

Οἱ δίκες, σὲ κάποια ὁρισμένη στιγμή, ἦταν ἀναπόφευκτες. Ἀλλὰ γιὰ τὴν Κυβέρνηση τῆς συντηρητικῆς Δεξιᾶς, ποὖναι ἀποτέλεσμα συμβιβασμοῦ μὲ τὸ κατεστημένο τοῦ Στρατοῦ, τῆς Ἀστυνομίας, τοῦ Κρατικοῦ μηχανισμοῦ γενικά, οἱ δίκες ἔχουν πολλαπλὸ σκοπό.

Δίδουν κάποια διέξοδο στὴν ἀγανάκτηση τῶν μαζῶν καὶ πραγματοποιοῦν μιὰ ὁρισμένη «ἀποχουντοποίηση», στὰ πλαίσια τῆς ἀστικῆς Δικαιοσύνης, χωρὶς τὴ λαϊκὴ ἐπέμβαση. Ταυτόχρονα ὅσο κι' ἂν ἐξέθεσαν τὸν ἐσωτερικὸ μηχανισμὸ τῆς μακρόχρονης συνωμοσίας γιὰ τὴν ἐγκαθίδρυση τῆς Δικτατορίας κάλυψαν τοὺς ἐξωτερικοὺς παράγοντες καὶ ἰδιαίτερα ἐκείνουν ποὺ ἐπεδίωξαν ἀπὸ τὸ 1967 τὴ «διζωνικὴ λύση» στὴν Κύπρο. Ἐπίσης κάλυψαν οὐσιαστικὰ καὶ τὸ Παλάτι.

Εἰδικώτερα, ὅσο γιὰ τὴν δίκη τῶν βασανιστῶν τῆς ΕΣΑ ἡ λεπτομερειακὴ δημοσιότητα ποὺ τῆς δόθηκε δὲν εἶναι ἄσχετη μὲ τὸν ἀκόλουθο ὑπολογισμό: τὸν τρόμο ποὺ κατασταλάζει ἀσυνείδητα στὶς πλατειὲς μᾶζες τῆς «σιωπηλῆς πλειοψηφίας» ἀπὸ τὸν τρόπο ποὺ δρᾶ στὶς σημερινὲς συνθῆκες μιὰ στρατιωτικὴ Δικτατορία.

Τὸν τρόμο αὐτὸ χρησιμοποιεῖ ἔντεχνα ἡ Κυβέρνηση τῆς «Νέας Δημοκρατίας» γιὰ νὰ διατηρήσει πολωμένες γύρω της τὶς μάζες αὐτές, ἀφήνοντας τὴν ἐντύπωση ὅτι «σκοτεινὲς δυνάμεις» ἐνεργοῦν πάντα στὴ χώρα, ὅτι ἡ κατάσταση στὸ Στρατὸ δὲν ἐλέγχεται ἀκόμα ἀπολύτως, ὅτι ἡ ἴδια ἀποτελεῖ τὴν «τελευταία εὐκαιρία» γιὰ τὴν ἑδραίωση τῆς Δημοκρατίας κ.λ.π.

Αὐτὴ εἶναι καὶ ἡ ἔννοια τῆς «Χάρης», ποὺ ὑπόσχεται τώρα ἡ Κυβέρνηση στοὺς τρεῖς πρωτεργάτες τῆς Δικτατορίας.

Ταυτόχρονα, μιὰ τέτοια «γενναιοψυχία» συντελεῖ στὸ νὰ ξανακερδηθοῦν οἱ «σκληροὶ» χουντικοὶ τοῦ Στρατοῦ καὶ τῆς Ἀστυνομίας ποὺ ἀπερίσκεπτα «πρόδωσαν» τὸν Καραμανλή, τὸν ὡστόσο παληὸ καὶ τωρινὸ «ἰσχυρὸ ἄνθρωπο» τῆς παραδοσιακῆς Δεξιᾶς στὴ χώρα μας. Ἔτσι μπορεῖ ν' ἀποφευχθεῖ καὶ ἡ συνεργασία «σκληρῶν» Χουντικῶν καὶ Βασιλικῶν ἐναντίον του καὶ ποὺ εἶναι δυναμικὰ ἡ μόνη ἐπικίνδυνη ἀπὸ τὰ δεξιὰ ἀντιπολίτευση στὸ σημερινὸ καθεστὼς του.

Ἡ Κυβέρνηση θεωρεῖ τὸν ἰσολογισμὸ τῶν δικῶν βραχυπρόθεσμα θετικὸ γιὰ τὴν ἑδραίωση τοῦ καθεστῶτος της.

Ἀλλὰ οἱ δίκες συνέτειναν ἀναμφισβήτητα στὴν πολιτικὴ ἐνημέρωση καὶ συνειδητοποίηση πλατειῶν μαζῶν, ἀποκαλύπτοντας, ἔστω καὶ μερικά, τὸ μηχανισμὸ τῆς προπαρασκευῆς καὶ λειτουργίας τῆς Δικτατορίας.

Ταυτόχρονα ἐξέθεσαν καὶ μπροστὰ στὰ μάτια

τῆς μάζας τοῦ Στρατοῦ τοὺς σκοτεινούς του ἡγέτες, τὰ πραγματικά τους κίνητρα, τὴ βάρβαρη διαγωγή τους.

Πρᾶγμα ποὺ θὰ ἐντείνει ἀρχινισμένες ἤδη διαφοροποιήσεις καὶ μέσα στὸν Στρατό.

Ἡ Κυβέρνηση ὑπολογίζει ὅτι ὁ συνδυασμένος φόβος τῆς Δικτατορίας καὶ τοῦ Πολέμου μὲ τὴν Τουρκία, δροῦν πάντα πρὸς ὄφελός της, καὶ εἶναι ἀποφασισμένη νὰ ἐκμεταλλευτεῖ ὡς τὸ ἔπακρο τὸ ψυχολογικὸ αὐτὸ μέσο γιὰ τὴν ἑδραίωση τοῦ καθεστῶτος της.

Θεωρεῖ ἐπίσης πὼς ἡ οἰκονομικὴ κατάσταση γνωρίζει μιὰ κάποια ἀνάκαμψη, σὰν ἀποτέλεσμα μετριασμοῦ τοῦ πληθωρισμοῦ, ἀναζωογόνησης τοῦ τουρισμοῦ, καὶ σημαντικῆς ἐξωτερικῆς βοήθειας.

Ξεχνᾶ ὡστόσο νὰ ὑπογραμμίσει τὸ δυσβάστακτο βάρος τῶν πολεμικῶν δαπανῶν, καὶ τὴν κάμψη τῶν προσόδων ἀπὸ τοὺς ἐργαζόμενους στὸ ἐξωτερικὸ καὶ τὴν ἐμπορικὴ ναυτιλία.

Στὴν πραγματικότητα βαδίζουμε πρὸς σοβαρώτατη φάση τῆς οἰκονομικῆς κρίσης στὴ χώρα μας, ποὺ ἡ Κυβέρνηση τῆς Δεξιᾶς θὰ προσπαθήσει νὰ τὴν ξεπεράσει σὲ βάρος τῶν φτωχοτέρων μαζῶν της, τῶν ἀγροτῶν, τῶν ἐργατῶν, τῶν ὑπαλλήλων.

Τὸ καινούργιο της «πενταετὲς» οἰκονομικὸ πρόγραμμα, γραφειοκρατικὰ ἐπεξεργασμένο στὶς κλειστὲς κρατικὲς ὑπηρεσίες, χωρὶς πλατειὰ δημοκρατικὴ συζήτηση, ἀκόμα καὶ στὴ Βουλή, ὑπογραμμίζει τὶς «ἀναγκαῖες θυσίες» τῶν ἐργαζομένων στὸ παρών, ὑποσχόμενο «δικαιότερη» κατανομὴ τοῦ εἰσοδήματος στὸ μέλλον, δηλαδὴ γνωστὴ παληὰ μουσική.

Στὸ μεταξὺ πρόκειται νὰ εὐνοηθοῦν κυρίως ἐξαγωγικὲς βιομηχανίες καὶ μονοπωλιακὰ συγκροτήματα ποὺ θὰ ἀξιοποιήσουν τὸν «ὑπόγειο πλοῦτο» τῆς χώρας: πετρέλαιο, βωξίτη, διάφορα μεταλλεύματα, ἴσως οὐράνιο κλπ.

Πρόκειται στὴν οὐσία γιὰ προπαρασκευὴ τῆς εἰσόδου στὴν Κοινὴ Ἀγορά, ποὺ ἀπαιτεῖ «ὀρθολογιστικὴ» συγκέντρωση τῆς παραγωγῆς στὰ χέρια τῶν μεγάλων οἰκονομικῶν μονάδων ξένων καὶ ντόπιων.

Μιὰ τέτοια καθαρὰ κλασσικὴ μεγαλοκαπιταλιστικὴ ἀνάπτυξη τῆς οἰκονομίας γίνεται ἀναγκαστικὰ σὲ βάρος τῶν πλατειῶν λαϊκῶν μαζῶν.

Ἀντὶ ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη νὰ προσδιορίζεται ἀπὸ τὶς ἀνάγκες τους καὶ νὰ συντελεῖται μὲ τὴν δημοκρατική τους συμμετοχή, προσδιορίζεται ἀπὸ τὸν καταμερισμὸ ἐργασίας, ποὺ ἐπιβάλλει ἡ μονοπωλιακὴ διάρθρωση τῆς Εὐρωπαϊκῆς (καὶ Ἀμερικανικῆς) οἰκονομίας.

Μέσα σὲ τέτοιες συνθῆκες, ἡ ὄξυνση τῆς ταξικῆς πάλης καὶ στὴ χώρα μας εἶναι ἀναπόφευκτη.

Ἡ ἀστικὴ τάξη ἔχει βαθειὰ ἐπίγνωση αὐτοῦ τοῦ κινδύνου, γι' αὐτὸ κι' ἀφήνει νὰ κρέμεται πάνω ἀπὸ τὶς λαϊκὲς μᾶζες ἡ ἀπειλητικὴ Δαμόκλειος Σπάθη τῶν πρωταιριανῶν, ἀπαραίτητη ἐφεδρεία της.

Γιὰ ν' ἀντιμετωπιστεῖ ἀποτελεσματικά, νικηφόρα, ἡ πόλωση γύρω ἀπὸ τὴν Δεξιά, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἑνοποιηθοῦν στὴ δράση οἱ διασπαρμένες δυνάμεις τοῦ ἐργατικοῦ καὶ δημοκρατικοῦ κινήματος, πάνω σ' ἕνα ξεκαθαρισμένο μεταβατικὸ πρόγραμμα.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ καταπολεμηθῇ ἐπίμονα ὁ σεχταρισμός, ὁ ὀργανωτικὸς μεσσιανισμός, ὁ «ὑπερεπαναστατικὸς» βερμπαλισμός, καθὼς καὶ ὁ ὀππορτουνισμὸς καὶ ἡ ἡττοπάθεια.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ χαραχθεῖ κοινὴ συνδικαλιστικὴ πολιτικὴ καὶ νὰ δοθεῖ πρωταρχικὴ σημασία στὴν ἀνασυγκρότηση, ἐκδημοκρατικοποίηση, καὶ δραστηριοποίηση τοῦ Συνδικαλιστικοῦ κινήματος, καὶ τῆς βασικῆς δουλειᾶς στὰ Ἐργοστάσια, τὶς Ἐπιχειρήσεις, τὰ Γραφεῖα, τὶς Σχολές.

Χρειάζεται νὰ σφυρηλατηθεῖ ἐπίμονα τὸ Ἑνιαῖο Ἐργατικὸ Μέτωπο ὅλων τῶν ὀργανώσεων ποὺ θέλουν νὰ ἐκπροσωποῦν τὸ ἐργατικὸ καὶ σοσιαλιστικὸ κίνημα τῆς χώρας, ἀπὸ τὴν κορυφὴ ὡς τὴ βάση, γιὰ κάθε συγκυριακὸ ἀγῶνα ἐναντίον τῆς Δεξιᾶς. Χρειάζεται ταυτόχρονα νὰ προπαγανδίζεται συστηματικὰ ἡ προοπτικὴ μεταβατικῆς πολιτικῆς λύσης, ποὺ θᾶναι ἡ Κυβέρνηση τῶν μαζικῶν κομμάτων τῆς Ἐργατικῆς Τάξης, στηριζόμενη στὶς ἑνιαιομετωπικὲς ἐπιτροπὲς στὴ βάση, ἀνοιχτὲς σ' ὅλους τοὺς ἐργατικοὺς ἀγωνιστές, καὶ ἐφαρμόζοντας ἕνα προχωρημένο ἀντικαπιταλιστικὸ πρόγραμμα.

Μιὰ τέτοια Κυβέρνηση μπορεῖ νὰ ἐπιβληθεῖ σὲ ὥρα «ἐθνικῆς ἐπαναστατικῆς κρίσης», ἀναπόφευκτης καὶ στὴ χώρα μας στὰ χρόνια ποὺ ἔρχονται.

Εἶναι ἐξ ἴσου λάθος νὰ νομίζει κανεὶς πὼς ἡ Ἐπανάσταση εἶναι «γι' αὔριο», καθοδηγούμενη ἀπὸ κάποια μεσσιανικὴ ὁμάδα, ποὺ αὐτοανακηρύσσεται τὸ «Ἐπαναστατικὸ Κόμμα», ὅσο καὶ νὰ τὴν παραπέμπει στὶς ἑλληνικὲς καλένδες προσαρμοζόμενος σὲ ρουτινιέρικη ἐξελικτική, κοινοβουλευτικὴ καὶ μόνο, ὀππορτουνιστικὴ πολιτικὴ «νομιμόφρονης» ἀντιπολίτευσης στὴν Κυβέρνηση τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος, τοῦ χαρισματιστικοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς «Νέας Δημοκρατίας» μας.

Ὁ ἀγώνας, ποὺ θᾶναι μακρὺς καὶ δύσκολος, ἀλλὰ σοβαρὰ θεμελιωμένος στὶς ἀνασυγκροτημένες δυνάμεις τῶν ἐργατικῶν μαζῶν τῆς χώρας, ἀναπόφευκτα θὰ νικήσει σ' ἕνα ὄχι καὶ τόσο μακρινὸ μέλλον.

Ἐξαρτᾶται τελικὰ ἀπὸ τὴν ἔγκαιρη συγκρότηση τοῦ Ἑνιαίου Ἐργατικοῦ Μετώπου καὶ τοῦ ὀρθοῦ πολιτικοῦ του προσανατολισμοῦ.

2.9.75

Ἀπό τή σκοπιά μας

Ἡ Κυπριακὴ Τραγωδία

Εἶναι βέβαιο ὅτι οἱ Ἀμερικανοὶ θὰ ἐπιμείνουν σὲ «διζωνική» Ὁμοσπονδία στὴν Κύπρο ἀνάμεσα σὲ δυὸ «Κράτη», τὸ ἑλληνοκυπριακὸ καὶ τουρκοκυπριακό, ὕστερα ἀπὸ τὴν βίαιη ἀνταλλαγὴ τῶν πληθυσμῶν, ποὺ σχεδὸν ὁλοκληρώθηκε.

Εἶναι πιθανώτατο, ὅτι σὲ ἀντάλλαγμα ἀπὸ μικρὲς ἐδαφικὲς παραχωρήσεις τῶν Τούρκων, ἡ Ἑλληνικὴ καὶ Κυπριακὴ Κυβέρνηση θὰ «ὑποστοῦν» τελικὰ τέτοια «λύση».

Ἔτσι, ὁ ἐπίμονος σκοπὸς τῶν Ἀμερικανῶν ποὖταν νὰ διχοτομήσουν τὴν Κύπρο καὶ νὰ τὴν νατοποιήσουν μὲ βάσεις καὶ στὰ δυὸ τμήματά της, τελικὰ θὰ πραγματοποιηθεῖ.

Τόσο γιὰ τὸν Καραμανλῆ, ὅσο καὶ γιὰ τὸν Μακάριο, ἡ παραδοχὴ τέτοιας «λύσης» θἆναι ἰδιαίτερα δύσκολη καὶ ὀδυνηρὴ δοκιμασία. Γιατὶ θὰ θεωρηθεῖ — καὶ δικαιολογημένα — ἀπὸ τὶς μᾶζες σὰ συνθηκολόγηση μπροστὰ στὸν ἀμερικανικὸ ἰμπεριαλισμὸ καὶ «ἐθνική» προδοσία.

Ὡστόσο, ἔξω ἀπὸ αὐτὴ τὴν «λύση» δὲν ἀπομένει γιὰ τὴν ἀστικὴ τάξη, παρὰ ὁ πόλεμος μὲ τὴν Τουρκία. Εἶναι ἀπίθανο νὰ θέλει αὐτὸν τὸν πόλεμο ἡ Οὐάσιγκτων, ποὺ ἐξακολουθεῖ, σὲ τελευταία ἀνάλυση, νὰ ἐλέγχει ἀπὸ ἄποψη πολεμοφοδίων καὶ ἀνανέωσης ὑλικοῦ, τόσο τὸν ἑλληνικό, ὅσο καὶ τὸν τουρκικὸ στρατό. Ἡ συγκυριακὴ πολιτική της εἶναι μᾶλλον νὰ ἑδραιώσει τὴν ἐπιρροή της σ᾽ ὁλόκληρη τὴν Μεσόγειο, ὕστερα ἀπὸ τὴν πρόσφατη «ἐπιτυχία» της μὲ τὴν Ἰσραηλο - αἰγυπτιακὴ συμφωνία, ἀποφεύγοντας ἀνοικτὴ σύρραξη ἀνάμεσα στὰ δυὸ νοτιοανατολικὰ μέρη τοῦ ΝΑΤΟ. Ἦταν ὀρθὸ νὰ ἐπιδιωχθεῖ ὁμοσπονδιακὴ λύση στὴν Κύπρο, στὰ πλαίσια ἑνιαίου, ἀνεξάρτητου Κράτους, χωρὶς ἀνταλλαγὴ πληθυσμῶν, ἐξασφαλίζοντας ἀναλογικὴ ἐκπροσώπηση τῆς τουρκικῆς μειονότητας.

Ἀλλὰ δὲν πρόκειται πιὰ γιὰ τέτοια δημοκρατικὴ λύση, ἀλλὰ γιὰ αὐθαίρετη διχοτόμηση, βίαιη μεταφορὰ τῶν πληθυσμῶν καὶ κατάργηση τοῦ ἑνιαίου, ἀνεξάρτητου Κυπριακοῦ Κράτους.

Σ᾽ αὐτὴ τὴν τραγικὴ κατάσταση φθάσαμε ὕστερα ἀπὸ τὰ λάθη ποὺ διαπράχτηκαν στὸ παρελθὸν καὶ τὴν ἐγκληματικὴ ἀπόπειρα ἀνατροπῆς τοῦ Μακαρίου ἀπὸ τὴν Ἰωαννιδικὴ Χούντα, ὄργανο τῶν ἀμερικάνικων ἐπιδιώξεων.

Εἶναι ἀναμφισβήτητο ὅτι παραγνωρίστηκαν στὸ παρελθὸν τὰ δημοκρατικὰ δικαιώματα τῆς Τουρκικῆς μειονότητας καὶ ἀπὸ τὴν Μακαριακὴ ἡγεσία, γιὰ νὰ μὴν κατηγορηθεῖ «ἀντι-ἑνωτική» ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, καὶ

γιατὶ ἴσως καὶ ἡ ἴδια ἔτρεφε τὸ τρελλὸ ὄνειρο καθολικῆς «ἐλληνοποίησης» τῆς Κύπρου μὲ τὸν ἕνα ἢ ἄλλο τρόπο.

Ἔτσι δόθηκαν ἐπιχειρήματα στὴν προπαγάνδα τῆς Ἄγκυρας, ἀνάμεσα στὴν κυπριακὴ τουρκικὴ μειονότητα καὶ διασπάστηκε ὁ ἀπαραίτητος κοινὸς ἀγώνας ἑλλήνων καὶ τούρκων Κυπρίων γιὰ τὸ ἑνιαῖο, ἀνεξάρτητο δημοκρατικό τους Κράτος.

Τώρα, ἡ «διζωνικὴ λύση», πρόκειται νὰ διαιωνίσει μιὰ ἀφόρητη κατάσταση γιὰ τοὺς ἑλληνοκύπριους, ποὺ ἔχασαν τὰ σπίτια τους, τὴ γῆ τους, τὸ ψωμί τους, καὶ ποὺ δικαιολογημένα δὲν θὰ πάψουν ν' ἀγωνίζωνται γιὰ τὴν ἀνατροπὴ τέτοιου καθεστῶτος στὴν Κύπρο.

Δηλητηριάζεται ἐπίσης ἡ ἀτμόσφαιρα τῶν σχέσεων Ἑλλάδος — Τουρκίας, ἀναζωπυρώνονται παληὲς σωβινιστικὲς ἔχθρες, καὶ δίδεται εὐκαιρία στὶς ἀντιδραστικὲς δυνάμεις καὶ τῶν δυὸ χωρῶν νὰ ἐκμεταλλεύονται τὴ διένεξη σὲ βάρος τῆς ἐλεύθερης ἀνάπτυξης τῶν κοινωνικῶν ἀγώνων καὶ τῆς Σοσιαλιστικῆς Ἐπανάστασης.

Εἶναι καθῆκον τῶν ἀληθινῶν ἐπαναστατικῶν δυνάμεων καὶ στὶς δυὸ χῶρες νὰ μὴν ἐνδώσουν σὲ τέτοιο σωβινιστικὸ κλῖμα καὶ ν' ἀποτρέψουν μὲ κάθε τρόπο περίπτωση ἀμοιβαίου καταστρεπτικοῦ πολέμου ἀνάμεσά τους.

Ὅσο γιὰ τὴν Κύπρο, πρέπει ἑνιαῖα ν' ἀγωνιστοῦν γιὰ τὴν ἐπιβολὴ τῆς δημοκρατικῆς ἑνιαίας καὶ ἀνεξάρτητης Κυπριακῆς Ὁμοσπονδίας, γιὰ τὴν ἀκύρωση τῆς βίαιης ἀνταλλαγῆς πληθυσμοῦ, τὴν ἀπομάκρυνση ὅλων τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων καὶ κατάργηση κάθε ξενικῆς βάσης.

Ἀλλοιῶς, πᾶμε πρὸς νέα «Παλαιστίνη» στὴν Μέση Ἀνατολή.

5.9.75

Ἕνας χρόνος τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ.

Πάει τώρα ἕνας χρόνος ἀπὸ τότε ποὺ τὸ ΠΑ.ΣΟ.Κ. διακήρυξε τὶς προγραμματικές του ἀρχές κι' ἄρχισε τὴν πολιτική του σταδιοδρομία σὰν σοσιαλιστικὸ κίνημα στὴ χώρα μας.

Εἶναι ἀκόμα πρόωρο νὰ βγεῖ ἕνας τελειωτικὸς ἰσολογισμὸς αὐτῆς τῆς δράσης.

Ἕνα σημαντικὸ προοδευτικὸ ρεῦμα στὴ χώρα, ἐξακολουθεῖ νὰ πολώνεται γύρω ἀπὸ τὸ ΠΑΣΟΚ, ὅπως τὸ δείχνουν οἱ συγκεντρώσεις τοῦ Ἀνδρέα στὴν Θεσσαλία, Κέρκυρα, Κρήτη, Ρόδο. Κι' αὐτὸ παρὰ τὶς διαγραφὲς καὶ τὴν πολεμικὴ ποὺ γίνεται κατὰ τοῦ προσώπου τοῦ ἱδρυτῆ καὶ κύριου καθοδηγητῆ του ὡς τώρα, ποὺ κατηγορεῖται γιὰ ἀντιδημοκρατικὲς μεθόδους καὶ γιὰ πατερναλιστικὸ ἀρχηγητισμό.

Τὸ ΠΑΣΟΚ πρέπει νὰ κριθεῖ πρῶτα πρῶτα πολιτικά, ἀπὸ τὴ γραμμὴ ποὺ διακηρύσσει καὶ ἀκολουθεῖ.

Ἡ γραμμὴ αὐτὴ ἐκλαϊκεύεται μὲ τὰ συνθήματα γιὰ τὴν ἐθνικὴ ἀνεξαρτησία, τὴ λαϊκὴ κυριαρχία, τὴν κοινωνικὴ ἀλλαγή. Εἶναι φανερὸ ὅτι ἡ τελευταία καθορίζει τὶς δυὸ ἄλλες ἐπιδιώξεις, γιατὶ χωρὶς ἐπαναστατικὴ ἀλλαγὴ τῆς χώρας εἶναι βέβαια ἀδύνατο νὰ ἐξασφαλισθεῖ ἀνεξαρτησία ἀπὸ τὸν ἰμπεριαλισμὸ καὶ κυριαρχία τῶν λαϊκῶν μαζῶν πάνω στὴν ἰθαγενῆ ἀστικὴ τάξη.

Ἔχει ἑπομένως κεφαλαιώδη σημασία ὁ τρόπος ποὺ συνδέονται οἱ τρεῖς ἔννοιες καὶ ἐξηγοῦνται στὶς μάζες. Διακρίνει κανεὶς στὴν ἐπιχειρηματολογία τοῦ ΠΑΣΟΚ μιὰ τάση, ἐπικίνδυνη κατὰ τὴ γνώμη μας, νὰ τονιστεῖ ἰδίως ἡ «ἐθνικὴ ἀνεξαρτησία», ποὺ σπρώχνει σὲ ταξικὸ συμβιβασμὸ μὲ ἄλλες «ἐθνικὲς» δυνάμεις, σὲ περίπτωση π.χ. «ἐθνικοῦ ἐξωτερικοῦ κινδύνου».

Τέτοιες «ἐθνικὲς» δυνάμεις μπορεῖ νἆναι τὰ ἀστικὰ κόμματα τῆς Δεξιᾶς καὶ τοῦ Κέντρου; Μπορεῖ ν' ἀντιμετωπισθεῖ σὲ ὁποιαδήποτε περίπτωση κοινὸ «πατριωτικὸ» μέτωπο μ' αὐτὰ τὰ Κόμματα;

Τέτοια μπορεῖ νἆναι ἡ «ἐθνικὴ» πολιτικὴ τῶν δύο Κ.Κ., ὄχι ὅμως κι' ἑνὸς πραγματικοῦ ταξικοῦ Σοσιαλιστικοῦ Κόμματος.

Στὴ σημερινὴ συγκυρία ἀντίθεσης μὲ τὴν Τουρκία καὶ κινδύνου πολέμου μαζί της, ἡ ἀστικὴ τάξη ἔντεχνα θὰ ἐκμεταλλεύεται αὐτὸν τὸν φόβο γιὰ νὰ διατηρήσει κλῖμα «ἐθνικῆς ἑνότητος» στὴ χώρα σὲ βάρος τῶν κοινωνικῶν ἀγώνων καὶ νὰ περάσει ὁλόκληρη τὴν ἀντιδραστική της πολιτικὴ κατὰ τῶν μαζῶν καὶ τῶν οἰκονομικῶν καὶ πολιτικῶν του διεκδικήσεων.

Μόνο σὲ περίπτωση ποὺ σχηματιστεῖ Κυβέρνηση τῶν Ἐργαζομένων ἱκανὴ νὰ μετασχηματίσει σὲ βάθος τὴ χώρα, νὰ τὴν δημοκρατικοποιήσει, καὶ νὰ ὀργανώσει δημοκρατικὰ τὴν ἀμυντικὴ ἱκανότητά της, θἆναι δυνατὸ ν' ἀντισταθεῖ ἡ χώρα νικηφόρα σὲ περίπτωση ξένης ἐπίθεσης καὶ εἰσβολῆς, συνδυάζοντας ταυτόχρονα πολιτικὴ ταξικῆς διαφοροποίησης καὶ διεθνιστικῆς ταξικῆς ἀλληλεγγύης στὶς γραμμὲς τοῦ ἀστικοῦ ἐχθροῦ. Ἔτσι, τὸ ὅλο θέμα τῶν σχέσεων μὲ τὴν Τουρκία καὶ τῆς Κύπρου, πρέπει νὰ τίθεται σὲ ξεκαθαρισμένες ταξικές, διεθνιστικὲς βάσεις, χωρὶς ἐπικίνδυνες σωβινιστικὲς παραχωρήσεις. Ἡ Τουρκία δὲν εἶναι μιὰ ὁμοιογενὴς «ἐχθρικὴ» ὁλότητα, ἀλλὰ μιὰ χώρα ἐπίσης θῦμα τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, στὴν ὁποία διεξάγεται ἐντονώτατη κοινωνικὴ πάλη, καὶ ποὺ ἡ ἀστική τάξη της προσπαθεῖ νὰ συσκοτίσει μὲ ἐθνικιστικὲς περιπέτειες.

Μιὰ ἄλλη παρατήρηση σχετικὰ μὲ τὴν πολιτικὴ τοῦ ΠΑΣΟΚ ἀφορᾶ τὶς διεθνεῖς του σχέσεις. Εἶναι καιρὸς νὰ τονίζεται πὼς ἡ Ἑλληνικὴ σοσιαλιστικὴ ἐπανάσταση ἐντάσσεται στὴ γενικώτερη εὐρωπαϊκὴ ἐπανάσταση ποὺ αὐτὴ καὶ μόνο μπορεῖ ν' ἀποτρέψει γραφειοκρατική, κρατικοποίηση τῆς ἐξουσίας, ρωσικοῦ «μοντέλου».

Πρόκειται γιὰ ζήτημα βασικό, τοῦ ὁποίου ἡ βα-

θειὰ κατανόηση πρέπει νὰ ἐκδηλώνεται μὲ διαρκῆ προπαγάνδα καὶ δράση ὑπὲρ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Σοσιαλιστικῆς Ἐπανάστασης, σήμερα στὴν Πορτογαλία, αὔριο στὴν Ἱσπανία, τὴν Ἰταλία, τὴ Γαλλία κλπ.

Ὅσο γιὰ τὶς σχέσεις μὲ τὸν «Τρίτο Κόσμο» βέβαια ἐπιβάλλεται ἡ χωρὶς ὅρους ὑποστήριξη ὅλων τῶν κινημάτων καὶ ὅλων τῶν Ἐπαναστάσεων, ἀπέναντι στὸν ἰμπεριαλισμὸ καὶ τὴν ἰθαγενῆ ἀντίδραση, ἀλλὰ καὶ χωρὶς αὐταπάτες γιὰ τὴ δυνατότητά τους νὰ ξεπεράσουν τὸ γραφειοκρατικὸ φαινόμενο.

Ἔτσι π.χ. ὁ «σοσιαλισμὸς» τοῦ Μπάαθ στὴ Συρία ἢ τὸ Ἰράκ, ἢ ὁ «σοσιαλισμὸς» τοῦ Μπουμεντιὲν στὴν Ἀλγερία, ἔχει πολὺ λίγη σχέση μὲ τὸ περιεχόμενο τοῦ ὅρου. Πρόκειται παντοῦ γιὰ βοναπαρτιστικὰ γραφειοκρατικὰ στρατιωτικὰ καθεστῶτα, ξεκομμένα ἀπὸ τὶς πλατειὲς μᾶζες καὶ ποὺ βρίσκονται ὅλα στὸ δρόμο «ἀπὸ τὸν Νάσσερ στὸν Σαντάτ». Κάθε ἐξωραϊσμὸς αὐτῶν τῶν καθεστώτων εἶναι ἐπικίνδυνος, σκορπίζοντας ἀρνητικὴ ἰδεολογικὴ σύγχιση σὲ ἀκατατόπιστους ὀπαδούς.

Τὸ ΠΑΣΟΚ διεξάγει γενικὰ — ἔξω ἀπὸ συγκυριακὲς ἀμφιταλαντεύσεις — σθεναρὴ ἀντιπολίτευση στὴν Κυβέρνηση τῆς Δεξιᾶς καὶ τὸν Ἀμερικάνικο ἰμπεριαλισμό, καθὼς καὶ σωστή, ἀπαραίτητη κριτικὴ ἀπέναντι στὰ δυὸ Κ.Κ.

Γιὰ πρώτη φορὰ στὴν Ἑλλάδα ἕνα μαζικὸ Κόμμα συνετέλεσε τόσο στὸ νὰ «ἀπομυστικοποιηθεῖ» ἡ ἑλληνικὴ πραγματικότητα πάνω σὲ βασικὰ ζητήματα. Τώρα ὅσο γιὰ τὶς «ἀντιδημοκρατικὲς διαδικασίες» στὸ ΠΑΣΟΚ, ποὺ ὡδήγησαν στὶς διαγραφὲς πρέπει νὰ σημειωθεῖ τὸ ἑξῆς:

Εἶναι βέβαιο ὅτι ὄχι μόνο ἡ Δεξιά, ἀλλὰ καὶ διάφοροι κύκλοι τῆς παραδοσιακῆς Ἀριστερᾶς καὶ τῶν «ὑπεραριστερῶν» ὁμάδων ἔχουν βαλθεῖ νὰ διαβρώσουν φραξιονιστικὰ τὸ ΠΑΣΟΚ, νὰ τὸ φέρουν σὲ κρίση καὶ τελικὰ νὰ τὸ διαλύσουν ἂν μπορέσουν. Γι' αὐτὸ καὶ χρειάζεται ἡ ἡγεσία του ν' ἀποφύγει τὶς παγίδες, συνδυάζοντας τὴν ἀποφασιστικότητα μὲ τὴ διαρκῆ μέριμνα σταθεροποίησης δημοκρατικῶν δομῶν στὸ κίνημα καὶ ἀποφυγῆς κάθε ξεπερασμένου «πατερναλιστικοῦ κηδεμονισμοῦ» ἀ λὰ Καραμανλῆ στὸ κόμμα του τῆς «Νέας Δημοκρατίας».

Ἀσφαλῶς ἔγιναν σφάλματα μὲ τὶς διαγραφές καὶ δὲν τηρήθηκαν ἀπαραίτητες διαδικασίες, ἔστω κι' ἂν τελικὰ φτάνανε στὸ ἴδιο ἀποτέλεσμα.

Μερικὰ τουλάχιστο ἀπὸ τὰ σφάλματα φαίνεται νἄναι τὸ ἀποτέλεσμα γραφειοκρατικῶν ἐνεργειῶν ἀπὸ ἄτομα καὶ ὁμάδες μέσα στὸ ΠΑΣΟΚ, ποὺ μὲ τὸ κάλυμμα τῶν «προΑνδρεϊκῶν» παίζουν στὴν πραγματικότητα τὸ δικό τους τὸ παιγνίδι ἢ καὶ συνειδητὰ θέλουν νὰ ἐκθέσουν τὸν Ἀνδρέα.

Τὸ ΠΑΣΟΚ, δηλαδὴ ἕνα ἀριστερὸ Σοσιαλιστικὸ Κόμμα μαζῶν, μὲ συνεπεῖς ἀρχὲς καὶ δημοκρατικὸ ἦθος, εἶναι ἀπαραίτητος παράγοντας στὸ ἐργατικὸ κίνημα τῆς χώρας μας, τὴν ἰσορροπία του, τὴν ὑγιῆ του ἀνάπτυξη.

Γι' αὐτὸ καὶ μιὰ ἧττα τῆς προσπάθειας τοῦ ΠΑΣΟΚ θἆταν ἧττα γενικώτερη.

Ὅλοι ἐκεῖνοι ποὔχουν συνείδηση τῆς ἀναγκαιότητας τοῦ ΠΑΣΟΚ θὰ πρέπει μὲ ἄκρα ὑπευθυνότητα, ὑπομονή, σύστημα, νὰ συμβάλλουν ὥστε ἡ ὀργάνωσή του, ἀρχίζοντας δημοκρατικὰ ἀπὸ τὴ βάση, νὰ καταλήξει στὴν ἐκλογὴ καὶ λειτουργία πραγματικὰ ἐπίσης δημοκρατικῆς ἡγεσίας, παραμερίζοντας ἀποφασιστικὰ γραφειοκρατικὰ ὀππορτουνιστικὰ στοιχεῖα, ποὺ καλύπτουν τὴν ἰδεολογική τους γυμνότητα καὶ πρακτικὴ ἀνικανότητα, πίσω ἀπὸ τὰ αὐθαίρετα ἢ συγκυριακὰ κατεχόμενα ὀργανωτικά τους πόστα.

Ὅσο γιὰ τοὺς διαγραμμένους, θἄπρεπε νὰ ἐξαντληθοῦν οἱ προσπάθειες νὰ ξαναγυρίσουν οἱ καλλίτεροι, οἱ ἀγωνιστικώτεροι, βάζοντας καὶ οἱ ἴδιοι πάνω ἀπὸ τὰ προσωπικά, τὸ πραγματικὸ συμφέρον τοῦ ἑλληνικοῦ σοσιαλιστικοῦ κινήματος.

3.9.75

Ἀμερικανικὸς Πολιτισμὸς

Ἀποκαλύφτηκε στὴ δίκη τῶν βασανιστῶν ὅτι προπαιδεύονταν τέτοιοι «εἰδικοὶ» στὶς εἰδικὲς σχολὲς Ἀστυνομίας τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν.

Ἀλλὰ καὶ μόνο ἡ περιγραφὴ τῶν μεθόδων θύμιζε παρόμοιες στὴν Βραζιλία, τὴν Οὐραγουάη, τὴν Τουρκία, τὴν Περσία, χῶρες δηλαδὴ ἐλεγχόμενες ἀπὸ τὸν Ἀμερικάνικο Ἰμπεριαλισμὸ σὲ καίρια σημεῖα τῆς Ὑδρογείου.

Παντοῦ ἴδιος στρατιωτικο-ἀστυνομικὸς «πολιτισμός»! Βέβαια χαφιέδες, βασανιστές, ἀξιωματοῦχοι τῆς ΕΣΑ, τῆς Ἀσφάλειας, τῆς ΚΥΠ, καὶ τῆς πληθώρας τῶν σκοτεινῶν ὑπηρεσιῶν, ποὺ χαρακτηρίζουν τέτοια καθεστῶτα εἶναι ἰθαγενεῖς, ἐδῶ Ἕλληνες, ἐκεῖ Βραζιλιάνοι, Πέρσες κλπ.

Ἀλλὰ ἡ «τεχνική» εἶναι ἀμερικάνικη, καθὼς καὶ ἡ παρότρυνση, καὶ ἡ γενικὴ ἐποπτεία.

Ἐθνικὲς «τελειοποιήσεις», προσαρμογὲς τῆς «τεχνικῆς» εἶναι ἀναπόφευκτες σὲ κάθε δοσμένη χώρα.

Τὸ «ἐθνικὸ δαιμόνιο» δίνει καὶ παίρνει ὅταν δοθεῖ ἐξουσία καὶ ἀρθεῖ ὁ ἔλεγχος σὲ σαδιστικά, ἀνισόρροπα, ἄρρωστα στοιχεῖα, ποὺ ξεβράζει παντοῦ ἡ σημερινὴ κοινωνία. Ἀλλὰ ἐκεῖνο ποὺ πρέπει νὰ τονιστεῖ εἶναι ὅτι ὁ Ἀμερικάνικος Ἰμπεριαλισμὸς ἀδίστακτα ἐνθαρρύνει τέτοια στοιχεῖα, καὶ στηρίζεται σ' αὐτὰ γιὰ νὰ ἑδραιώσει ὑποτελικὰ καθεστῶτα, ἀπόλυτα ἐλεγχόμενα ἀπὸ αὐτόν.

Δὲν ἔγραφε ἀκόμα τελευταῖα ὁ παγκόσμιος τύπος ὅτι ἐκπαιδεύτηκε εἰδικὸ σῶμα στὶς Ἡν. Πολιτεῖες ἀπὸ Ἀμερικανούς, ποὺ καμουφλαρισμένοι σὰν «ἀκόλουθοι» στὶς διάφορες Πρεσβεῖες, θἆναι ἐπιφορτισμένοι, σὲ συνεργασία μὲ τοὺς ντόπιους πράκτορές τους, νὰ κατευθύνουν ἐγκληματικὰ «κομμάντος» ἀπαγωγῶν, ἐκτελέσεων κλπ. ἐναντίον πολιτικῶν ἀντιπάλων τοῦ ἀμερικάνικου «πολιτισμοῦ»;

Πῶς ἀκριβῶς ἦρθε ἡ Χούντα τοῦ Παπαδόπου-

λου στὴν Ἑλλάδα; Αὐτὸ οἱ δῖκες ἀπέφυγαν νὰ τὸ δείξουν καθαρά.

Πῶς ἔπεσε τὸ καθεστὼς στὸ Μπαγκλαντὲς καὶ σφάχτηκε ὁλόκληρη ἡ Προεδρικὴ του οἰκογένεια;

Ὁ Ἀμερικάνικος ἰμπεριαλισμός, πρωτοπορεία τοῦ διεθνοῦς ἰμπεριαλισμοῦ, μπροστὰ στὴν ὄξυνση τῶν ταξικῶν καὶ διεθνῶν ἀντιθέσεων, χρησιμοποιεῖ τὶς πιὸ ὠμὲς μεθόδους βίας, καὶ συστηματικὰ καλλιεργεῖ ἀτμόσφαιρα ἐξαγρίωσης καὶ ἀποκτήνωσης τοῦ ἀνθρώπου.

Ἀλλοίμονο, ἂν τέτοιος «πολιτισμὸς» ἑδραιωθεῖ παγκόσμια!

30.8.75

Ἡ «Ἄκρα Ἐπαναστατικὴ Ἀριστερὰ»

Ὅπως σὲ πολλὲς ἄλλες χῶρες, ἔτσι καὶ στὴν Ἑλλάδα, τὸ ἀνασυγκροτούμενο ἐργατικὸ κίνημα, χαρακτηρίζεται καὶ ἀπὸ πολυάριθμες μικρὲς ὁμάδες «μαοϊκές», «τροτσκίζουσες», «ἀναρχίζουσες» κλπ.

Ἐκεῖνο ποὺ διακρίνει γενικὰ τὶς ὁμάδες αὐτὲς εἶναι ὁ ὀργανωτικός τους μεσσιανισμός, ὁ ὑπερεπαναστατικός τους βερμπαλισμός, ἡ ἔλλειψη κάθε μεταβατικοῦ προγράμματος καὶ πολιτικῆς.

Κάθε μιὰ θεωρεῖ ὅτι εἶναι ὁ «μοναδικὸς πόλος ἕλξης» τῶν ἐπαναστατικῶν δυνάμεων, καὶ ἀκόμα τῶν μαζῶν.

Ἡ φρασεολογία τους εἶναι κρᾶμα ἀπὸ «ὑπερεπαναστατικοὺς» χαρακτηρισμοὺς καὶ ὑπερβολὲς κάθε εἴδους, ἰδιαίτερα στὴν πολεμικὴ ἐναντίον τῶν ἀντιπάλων τους, ποὺ συχνὰ καταντᾶ ὑβρεολογία καὶ συκοφαντία χαμηλότατου ἐπιπέδου.

Οἱ ἐκτιμήσεις τους γιὰ τὴν ἐθνικὴ καὶ διεθνῆ κατάσταση, ἔχουν πολὺ λίγη σχέση μὲ τὴν πραγματικότητα, διεπόμενες κατὰ κανόνα ἀπὸ «ἐπαναστατικὴ αἰσιοδοξία» ποὺ τοὺς κάνει νὰ βλέπουν τὴν «ἐπικείμενη» ἢ «ἀρχινισμένη» ἐπανάσταση παντοῦ, στὴ γωνιὰ τοῦ κάθε δρόμου.

Δὲν ἀμφιβάλλουν γιὰ τίποτα, ἰδιαίτερα γιὰ τὸν ἑαυτό τους καὶ τὸν «πρωτοπορειακό», «ἀποφασιστικὸ» ρόλο ποὺ νομίζουν πὼς παίζουν. Ἁπλοποιοῦν καὶ σχηματοποιοῦν τὶς ἀναλύσεις σὲ σημεῖο καρικατούρας, ἑρμηνεύοντας, αὐθαίρετα, κατὰ ταλμουδίστικο τρόπο, τὰ κείμενα τῶν κλασσικῶν τοῦ Μαρξισμοῦ, ἢ τοῦ Μάο, ἢ τοῦ Γκεβάρα κ.λ.π. Πολλοί τους θεωροῦν ὅτι εἶναι οἱ ὀρθόδοξοι ἐξηγητὲς τῶν Γραφῶν, τῶν μαρξιστικῶν Γραφῶν, καὶ οἱ θεματοφύλακες τῶν Παραδόσεων. Ἡ ἀνικανότητά τους νὰ καταλάβουν νέα φαινόμενα, — κι᾿ ἡ ζωὴ δὲν εἶναι παρὰ διαρκὴς δημιουργία νέου — καὶ νὰ χαράξουν ἕνα συγκεκριμένο μεταβατικὸ πρόγραμμα καὶ μιὰ μεταβατικὴ πολιτική, τοὺς κάνει νᾆναι πρακτικὰ σὲ κάθε ὁρισμένη στιγμή, ποὺ ἀπαιτεῖ τέτοιο ἢ τέτοιο σύνθημα, ἔξω ἀπὸ τόπο καὶ χρόνο. Ὅλα τὰ ζητήματα τὰ λύνει ἡ ἄμεση πτώση τοῦ καπιταλισμοῦ καὶ ἡ Ἐπανάσταση.

Πρόκειται γενικὰ γιὰ φαινόμενα τῆς «παιδικῆς ἡλικίας» τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος, ποὺ συνοδεύουν ἀναπόφευκτα τὴν ἱστορικὴ πορεία τῆς πολιτικῆς του ὡρίμανσης.

Οἱ παραδοσιακὲς γραφειοκρατικὲς ἡγεσίες, σοσιαλιστικὲς ἢ κομμουνιστικές, χαρακτηρίζουν τὶς «ὑπεραριστερὲς» αὐτὲς ὁμάδες σὰν «ἀντεπαναστατικὲς» καὶ κάποτε σὰν ἀποτελούμενες καθαρὰ ἀπὸ «προβοκάτορες».

Ἐνῶ πρόκειται γιὰ καταστάσεις ποὺ ὀφείλονται, κατὰ ἕνα μεγάλο μέρος, στὸν δικό τους ὀππορτουνισμό καὶ γραφειοκρατισμό.

Γιατὶ ὁ «ὑπεραριστερισμὸς» εἶναι καὶ ἕνα εἶδος ἀγανακτισμένης ἀντίδρασης στὶς παραδοσιακὲς ὀργανώσεις.

Στὸ βαθμὸ ποὺ οἱ ὁμάδες τῆς λεγόμενης «Ἄκρας Ἐπαναστατικῆς Ἀριστερᾶς», ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν ἔλλειψη ποὺ τὶς διακρίνει μεταβατικῆς πολιτικῆς καὶ ἰσορροπημένης ἀντίληψης τοῦ ἐπαναστατικοῦ προτσέσου στὴν συγκεκριμένη ὁλότητά του, κάνουν μία συστηματικὴ δουλειὰ στὴ «βάση», στὰ ἐργοστάσια, στὶς συνοικίες, στὰ συνδικάτα, βοηθῶντας τὸν σχηματισμὸ ὀργανισμῶν ἄμεσης ἐξουσίας τῶν μαζῶν (Ἐπιτροπές, Συμβούλια κ.λ.π.) ἐπιτελοῦν θετικὸ ἔργο. Ἀλλὰ στὸ βαθμὸ ποὺ ἐναντιώνονται στὴν πολιτικὴ τοῦ Ἑνιαίου Ἐργατικοῦ Μετώπου, καὶ ἐπιτείνουν τὴν διάσπαση τῶν ἐπαναστατικῶν δυνάμεων, χρησιμοποιῶντας κι᾿ αὐτὲς «σταλινικὲς» μεθόδους ἰδεολογικῆς πάλης, ὁ ρόλος τους κινδυνεύει νᾆναι ἁπλῶς ἀρνητικός.

30.8.75

Μιὰ Διακήρυξη

Δημοσιεύουμε τὸ κείμενο τῆς Διακήρυξης, ποὺ πλατειὰ κυκλοφόρησε στὶς 25 Αὐγούστου 1975, ἡ Ὀργάνωση Ἐπαναστατῶν Μαρξιστῶν Ἑλλάδας:

Ἐργαζόμενες, Ἐργαζόμενοι τῆς χώρας:

Μόλις ἡ ἀστικὴ δικαιοσύνη, ἐξαναγκασμένη ἀπὸ τὴν ἀνερχόμενη πίεση τῆς κοινῆς γνώμης, ἀποτόλμησε μερικὲς θανατικὲς καταδίκες τῶν πρωταιτίων τῆς Δικτατορίας, τῶν βασανιστῶν, ἐκμεταλλευτῶν καὶ προδοτῶν τοῦ Λαοῦ μας, «μεγαλόψυχα» ἡ Κυβέρνηση τῆς συνειδητῆς Δεξιᾶς ἔσπευσε νὰ ἐξαναγγείλει τὶς προθέσεις της γιὰ «Χάρη»! Χωρὶς νὰ περιμένει κἂν τὶς ἀπαραίτητες τυπικὲς διαδικασίες γιὰ μιὰ τέτοια, τελικά, ἔκβαση, βιαστικὰ προκαλεῖ ἰταμὰ τὸ λαϊκὸ αἴσθημα, χωρίς, φαινομενικά, νᾄχει πλήρη συνείδηση τῆς κατάπληξης, τῆς ἀγανάκτησης, τῆς θυελλώδους ὀργῆς ποὺ ξεσηκώθηκε ἀπ᾿ ἄκρο σ᾿ ἄκρο τῆς χώρας.

Τὴ στιγμὴ ποὺ ἐξακολουθεῖ ἀκόμα ἡ ἀνατριχια-

στική δίκη τῶν σαδιστῶν βασανιστῶν τῆς ΕΣΑ, καὶ ποὺ ξεσκεπάζονται ἀνοιχτὰ τὰ ἀκατανόμαστα ὄργια τῆς Δικτατορίας, ἡ Κυβέρνηση τῆς «Νέας Δημοκρατίας» ἀποτολμᾶ θρασύτατα τὴν διάσωση τῶν ἀπαίσιων πρωτουργῶν της!

Δὲν πρόκειται οὔτε γιὰ πολιτικὴ τύφλωση, οὔτε γιὰ ἐξαναγκασμὸ κάτω ἀπὸ τὴν ἀπειλὴ ἄμεσου νέου στρατιωτικοῦ πραξικοπήματος. Πρόκειται γιὰ ψυχρὴ ἐκδήλωση τῆς ταξικῆς ἀλληλεγγύης στὶς γραμμὲς τῆς συνειδητῆς Δεξιᾶς, ποὺ σκοπεύει νὰ διατηρήσει πάνω ἀπὸ τὶς λαϊκὲς μᾶζες τὴ Δαμόκλειο Σπάθη τῶν χθεσινῶν καὶ αὐριανῶν Δημίων, ἔχοντας κύριο μέλημά της νὰ μὴν τοὺς ἀποθαρρύνει, ἀλλὰ ἀντίθετα νὰ τοὺς διατηρήσσει σὰν ὕστατη ἀπαραίτητη ἐφεδρεία τῆς ἀστικῆς τάξης.

Ἡ «σύνεση», ἡ «μετριοπάθεια», ἡ «γενναιοφυχία» δὲν ἐφαρμόστηκε ποτὲ ἀπὸ τὴν Δεξιὰ ἀπέναντι σ' ὅσους πῆγαν ν' ἀμφισβητήσουν μὲ ἀγώνα τὰ βασικά της προνόμια.

Ἀντίθετα, μὲ πρωτοφανῆ ἀγριότητα ποδοπατήθηκε συχνὰ ἡ ὁποιαδήποτε πραγματικὴ δημοκρατικὴ δυνατότητα, καὶ χιλιάδες θύματα βάψανε μὲ τὸ αἷμα τους, σφαγιασμένα ἀπὸ τοὺς ἐπίσημους καὶ ἀνεπίσημους δημίους τῆς ἀστικῆς τάξης, τοὺς ἀγῶνες γιὰ τὴν ἐθνικὴ ἀνεξαρτησία, καὶ τὴν πολιτικὴ καὶ κοινωνικὴ Δημοκρατία στὴ χώρα μας.

Τὸ καθεστὼς Καραμανλῆ, προϊὸν ἀπὸ τὴν ἀρχή, συμβιβασμοῦ μὲ τὸ κατεστημένο τοῦ Στρατοῦ, τῆς Ἀστυνομίας, τοῦ Κρατικοῦ μηχανισμοῦ γενικά, καὶ τὴν συντηρητικὴ Δεξιὰ τῆς χώρας, ἀποδείχνεται καὶ πάλι ἀποφασισμένο νὰ ἑδραιωθεῖ χρησιμοποιῶντας ὅλα τὰ μέσα, ἀκόμα καὶ τὴν ἀπειλὴ τῶν πραιτωριανῶν, ποὺ ἁπλῶς μεταθέτει ἀπὸ τὸ προσκήνιο στοὺς ἐφεδρικοὺς διαδρόμους τοῦ πολιτικοῦ Θεάτρου.

Τὸ καθεστὼς Καραμανλῆ καθορίζει τὶς ἐνέργειες καὶ ἀντιδράσεις του ξεκινῶντας ἀπὸ τὴν προοπτικὴ τῆς ἀναπόφευκτης ὄξυνσης τῆς ταξικῆς πάλης στὴ χώρα μας.

Οἱ παραδοσιακὲς ὀργανώσεις καὶ ὅλοι ἐκεῖνοι ποὺ πρακτικὰ ἔδειξαν τάσεις συμβιβασμοῦ μὲ τὸ καθεστὼς αὐτό, ἐπικαλούμενοι «ἐθνικούς», «ἐσωτερικοὺς» ἢ «ἐξωτερικοὺς» κινδύνους καὶ τὴν ἀνάγκη «ἑνιαίου δημοκρατικοῦ μετώπου», «ἀκόμα καὶ μὲ τὸν Καραμανλῆ», συνέβαλαν στὸν ἰδεολογικὸ καὶ ὀργανωτικὸ ἀφοπλισμὸ τῶν μαζῶν.

Ἐσήμανε ἡ ὥρα ἀποφασιστικῆς ταξικῆς ἀνάνηψης.

Ἡ ἀνάγκη Ἑνιαίου Ταξικοῦ Μετώπου γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς προκλητικῆς ἐπίθεσης τῆς Δεξιᾶς, γίνεται ἐπιτακτικώτερη παρὰ ποτέ. Μόνο τέτοιο κοινὸ Μέτωπο ὅλων τῶν Κομμάτων καὶ Ὀργανώσεων, ποὺ θέλουν νὰ ἐκπροσωποῦν τὸ ἐργατικὸ καὶ Σοσιαλιστικὸ κίνημα τῆς χώρας, ὀργανωμένο σὲ δημοκρατικὲς Ἐπιτροπὲς στὴ βάση, καὶ προσανατολιζόμενο πρὸς τὴ μεταβατικὴ πολιτικὴ λύση Κυβέρνησής του, θᾶναι σὲ θέση νὰ ὀργανώσει καὶ νὰ κατευθύνει τὴν ἀντίσταση στὸ καμουφλαρισμένο δικτατορικὸ καθεστὼς, ποὺ πάει νὰ ἑδραιώσει ξανὰ ἡ συνειδητὴ Δεξιὰ στὴ χώρα μας! Ὁ σεχταρισμός, ὁ ψευτοεπαναστατικὸς βερμπαλισμός, ὁ ὀργανωτικὸς μεσσιανισμός, οἱ ἀντιδημοκρατικὲς συνήθειες καὶ παραδόσεις, στέκουν ἐμπόδια στὴ σφυρηλάτιση τοῦ Ἑνιαίου Ἐργατικοῦ Μετώπου, καὶ ἀποθρασύνουν τὸν ταξικὸ ἐχθρό!

ΕΜΠΡΟΣ ΕΝΩΜΕΝΟΙ ΟΛΟΙ ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΣ, ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΧΩΡΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΝΑ ΒΡΟΝΤΟΦΩΝΑΞΟΥΜΕ: ΟΧΙ ΣΤΟΥΣ ΙΤΑΜΟΥΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΣ ΤΩΝ ΒΑΣΑΝΙΣΤΩΝ, ΤΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΤΩΝ, ΤΩΝ ΠΡΟΔΟΤΩΝ.

25 Αὐγούστου 1975

Ἡ Ὀργάνωση Ἐπαναστατῶν —
Μαρξιστῶν Ἑλλάδας

Ἐπαναστατικὴ «Φιλικὴ Ἑταιρεία»

Ἐξοργιστική, ἀπαράδεκτη, εἶναι καὶ ἡ ἀπόφαση τοῦ Στρατοδικείου γιὰ τοὺς βασανιστὲς τῆς ΕΣΑ.

Ἀλλὰ δικάζουν ποτὲ «δίκαια» οἱ ἄνθρωποι τῆς ἴδιας ἰδεολογικῆς οἰκογένειας τοὺς «δικούς τους»;

Μόνο ἐπαναστατικὴ λαϊκὴ δικαιοσύνη ἔπρεπε νἄχει σέ τέτοιες περιπτώσεις τὸ λόγο. Ἂν δὲν πρόκειται κάθε ἀληθινὴ τραγωδία νὰ καταλήγει στὸν τόπο μας σὰν χοντροκομμένη φάρσα.

Στὴν Ἑλλάδα τὸ ἀπὸ χρόνια τώρα Κρατικὸ καὶ Κοινωνικὸ Κατεστημένο ξέρει νὰ στήνει τὶς κρεμάλες μόνο γιὰ τοὺς ἀγωνιστὲς τῆς ἐθνικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀπελευθέρωσης.

Χρειάζεται, ἐπείγει, ὅλοι οἱ πραγματικοὶ Ἀντιστασιακοί, ὅλοι ὅσοι πάλαιψαν καὶ ὑπέφεραν στὸν ἀγῶνα κατὰ τῆς Δικτατορίας, ἑνωμένοι μ' ὅλα τὰ πραγματικὰ Ἐπαναστατικὰ στοιχεῖα τῆς Χώρας, νὰ ὀργανωθοῦν σὲ νέα «Φιλικὴ Ἑταιρεία» πάνω ἀπὸ Κόμματα καὶ τάσεις, κατὰ τῶν «Λευκῶν» ὀρδῶν τῆς Ἀντίδρασης, ποὺ ἐλοχεύουν γιὰ νέα ἀντιλαϊκὰ φοβερὰ ἐγκλήματα.

Χρειάζεται, ἐπείγει μόνιμη, σοβαρὴ Ὀργάνωση Ἐπαναστατικῆς Ἀλληλεγγύης καὶ Ἄμυνας, ἱκανῆς μὲ τὸ ἀγωνιστικὸ παράδειγμά της νὰ ἐμψυχώσει τὴν αὐριανὴ μαζικὴ αὐτοάμυνα τῶν ἐργαζόμενων.

Ἂς ἀρχίσουμε ἀπὸ τὴν ἀπαραίτητη Ἐπαναστατικὴ «Φιλικὴ Ἑταιρεία» τῶν ἀποφασιστικῶν καὶ ἀποφασισμένων Ἐπαναστατῶν τῆς Χώρας, ὅσο λίγοι κι' ἂν εἶναι αὐτὴ τὴ στιγμή.

Οἱ ὀρδὲς τῆς Ἀντίδρασης, ἐνισχυόμενες ἀπὸ τοὺς βασανιστές, ποὺ ἀπελευθερώνουν «γενναιόψυχα» τὰ Ἀστικὰ δικαστήρια, ἐνθαρρυνόμενες ἀπὸ τὴν σκανδαλιστική τους ἐπιείκεια, ὀργανώνονται πυρετώδικα στὸ σκοτάδι, σὰν ἀπαραίτητες πάντα παρακρατικὲς ἐφεδρεῖες ὠμῆς βίας καὶ τρομοκρατίας. Ἂς μὴν τὸ ξεχνοῦμε. Ἂς ἀντιδράσουμε μὲ τὸν τρόπο μας.

12.9.75

Πολιτικά άρθρα καί μελέτες

ΑΠΟ ΤΟ ΜΠΑΓΚΛΑΝΤΕΣ ΣΤΟ ΠΕΡΟΥ

Δέν πρόλαβε νά στεγνώσει τό μελάνι τῶν συμφωνιῶν τοῦ Ἑλσίνσκι καί ξανάρχισε ὁ ἀέναος πόλεμος ἀνάμεσα στίς «ὑπερδυνάμεις» γιά τό ἅπλωμα τῶν ζωνῶν ἐπιρροῆς τους στόν κόσμο.

Στό Μπαγκλαντές οἱ Ἀμερικανοί, παροτρύνοντας τούς ντόπιους ὑποτακτικούς τους, ἀνέτρεψαν μέ τό συνηθισμένο κτηνώδη τρόπο τους τό ἐκεῖ θεωρούμενο «φιλοσοβιετικό» καθεστώς, καθώς καί πιθανόν καί τό καθεστώς τοῦ στρατηγοῦ Βελάσκο στό Περοῦ. Ταυτόχρονα ἑτοιμάζονται ν' ἀναμιχθοῦν ἀποφασιστικώτερα παρά ποτέ στήν ἰσραηλοαραβική διένεξη, κλείνοντας καθαρά «κρυφή» στρατιωτική συμμαχία μέ τό Ἰσραήλ καί ἐγκαθιστῶντας μόνιμα «τεχνικούς» καί «παρατηρητές» στήν πάντα διαμφισβητούμενη χερσόνησο τοῦ Σινᾶ. Στό Μπαγκλαντές ἡ «ἐπιτυχία» τους, προσωρινή καί ἀβέβαιη σέ μιά διεθνῆ κατάσταση πού διακρίνεται ἀπό ἀπότομες ἀέναες ἀλλαγές, πρός τή μιά ἤ τήν ἄλλη κατεύθυνση, ἔχει σκοπό νά ἐξουδετερώσει κάπως τό ἀστικό βοναπαρτιστικό καθεστώς τῆς Ἴντιρα Γκάντι στίς Ἰνδίες, πού τό θεωροῦν οἱ Ἀμερικάνοι «προσοβιετικό».

Στήν οὐσία ἡ «δυνατή» κόρη τοῦ Νεχροῦ χρησιμοποιεῖ τήν σοβιετική φιλία γιά νά πετύχει ἔξω ἀπό ἀπαραίτητη ἐξωτερική οἰκονομική, στρατιωτική καί διπλωματική βοήθεια, τήν ἄνευ ὅρων ὑποστήριξη στό ἐσωτερικό τοῦ Κ. Κόμματος, στήν ἀπεγνωσμένη της προσπάθεια ν' ἀποφύγει μέ μικρομεταρρυθμίσεις τήν ἀναπόφευκτη ἐπερχόμενη μεγάλη κοινωνική ἰνδική ἐπανάσταση. Πρόκειται γιά «Κερενσκιάδα» τῆς τελευταίας ὥρας.

Στό Περοῦ τό ἀριστερό βοναπαρτιστικό ἐπίσης καθεστώς τοῦ Βελάσκο στήν ἑφτάχρονη διάρκειά του εἰσήγαγε σημαντικές προοδευτικές μεταρρυθμίσεις στόν ἀγροτικό, βιομηχανικό καί κοινωνικό τομέα, πού εἶχαν ἀρχίσει ν' ἀνησυχοῦν σοβαρά, τόσο τόν ἀμερικανικό ἰμπεριαλισμό, ὅσο καί τίς ἐθνικές συντηρητικές δυνάμεις. Τώρα οἱ Ἀμερικανοί «εὐχαριστημένοι» ὑπόσχονται γενναία οἰκονομική «βοήθεια». Τό καθεστώς τοῦ Βελάσκο ἦταν τό τελευταῖο καθεστώς στή Νότιο Ἀμερική, πού παρέμενε μέ κάποια σχετική ἀνεξαρτησία καί ἀντίσταση ἀπέναντι στήν Οὐάσιγκτων. Ἀλλά μήν ἔχοντας κατορθώσει νά βρεῖ ἔγκαιρα μιά κινητοποιήσιμη πλατειά λαϊκή μᾶζα, μοιραῖα, ὅπως καί ὁ Νάσσερ στήν Αἴγυπτο, πέρασε σχεδόν «εἰρηνικά», «ἐν ψυχρῷ», στήν ὥρα τῶν θερμιδωριανῶν Σαντάτ. Ἐκτός ἄν παρουσιαστοῦν νέες, «ἐκπλήξεις», στίς τάξεις τοῦ περουβιανοῦ στρατοῦ.

Στή Μέση Ἀνατολή, ἡ νέα Ἰσραηλοαραβική συμφωνία ἀποτελεῖ ἐπιπρόσθετη ἀμερικανική ἐπιτυχία, καί προσωπική ἐπιτυχία τοῦ Κίσσινγκερ, πού τήν εἶχε πιά ἀπόλυτα ἀνάγκη.

Ἀλλά ἡ συμφωνία δέν ἔλυσε κανένα ἀπό τά βασικά ζητήματα τῆς περιοχῆς. Ἀντίθετα ἐγκλείνει τά σπέρματα σοβαρώτατης νέας κρίσης, ἔχοντας διχάσει τόν ἀραβικό κόσμο, καί ἐγκαταστήσει ἐπί τόπου δυνάμεις ἀμερικανικές, πρᾶγμα πού θυμίζει τόν τρόπο πού ἄρχισε ὁ πόλεμος στό Βιετνάμ.

Ὁ Σαντάτ, πιεζόμενος ἀπό τήν ἐκρηκτική οἰκονομικο - κοινωνική ἐσωτερική κατάσταση στήν Αἴγυπτο, καί τήν ἀνοιχτή ἐχθρότητα πού τοῦ δείχνουν οἱ Σοβιετικοί, ἀποφασισμένοι νά τόν ρίξουν, ζητᾶ ἀπεγνωσμένα βοήθεια καί προστασία ἀπό τούς Ἀμερικανούς, προδίδοντας ἐπαίσχυντα τούς Σύριους, καί ἰδιαίτερα τούς Παλαιστινέζους. Ἀλλά γιά πόσο ἀκόμα καιρό;

Ἐκεῖνο πού χρειάζεται νά τονιστεῖ, σάν ἐνδεικτικό τῆς ἔντασης στήν ὁποία βρίσκεται πάντα ἡ διεθνής κατάσταση — κι' αὐτό τήν ἐπομένη μόλις τῶν συμφωνιῶν τοῦ Ἑλσίνσκι — εἶναι ἡ στάση τῶν Ἀμερικανῶν ἀπέναντι στούς Σοβιετικούς στό χῶρο τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, τόν πιό ἐκρηκτικό σέ παγκόσμια κλίμακα χῶρο.

Ἡ ἀπόφαση τῶν Ἀμερικανῶν νά μήν προβοῦν σέ καμμιά οὐσιαστική παραχώρηση (π.χ. νά χρησιμοποιήσουν κυρίως τήν Συνδιάσκεψη τῆς Γενεύης), ἀλλά ἀντίθετα νά ἑδραιώσουν τήν ἐπιρροή τους, παρα-

γνωρίζοντας προκλητικά τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα τῶν Σοβιετικῶν καὶ τὸ κῦρος τῆς πολιτικῆς τους — τῆς πολιτικῆς μιᾶς Ὑπερδύναμης ἐπίσης — δείχνει ὅτι βαδίζουμε σὲ νέες σοβαρώτατες διεθνεῖς κρίσεις, καὶ ὅτι οἱ φλυαρίες γιὰ «ὕφεση» καὶ «εἰρηνικὴ συνύπαρξη», χρησιμεύουν στοὺς μὲν καὶ στοὺς δέ, γιὰ νὰ κερδίζεται ἁπλῶς χρόνος. Αὐτὸ ἐξ ἄλλου φαίνεται καθαρὰ ἀπὸ τὴν ὁλοένα καὶ μεγαλύτερη αὔξηση τῶν ἐξοπλισμῶν καὶ τὴν ἀκατάπαυστη τελειοποίηση τῶν ὅπλων καταστροφῆς.

Βέβαια, ἡ συνδιάσκεψη τοῦ Ἑλσίνσκι ὑπῆρξε, μὲ μιὰ ἔννοια, ἐπιτυχία τῶν Σοβιετικῶν καὶ ἰδιαίτερα τοῦ Μπρέζνιεφ.

Ἀπὸ χρόνια τώρα οἱ Σοβιετικοὶ προσπαθοῦσαν ν' ἀποσπάσουν ἀπὸ τοὺς Δυτικούς, ἂν ὄχι μιὰ κανονική, νομικὰ κατοχυρωμένη ἀναγνώριση τῶν σημερινῶν συνόρων στὴν Εὐρώπη, τουλάχιστο μιὰ κοινὴ πολιτικὴ διακήρυξη μὲ ἀνάλογη ἔννοια.

Αὐτὸ τὸ πέτυχαν στὴν Φιλανδία, σὰν ἀποτέλεσμα καὶ ἔκφραση τοῦ νέου συσχετισμοῦ δυνάμεων, ποὺ ἐπικρατεῖ τώρα ἀνάμεσα στὴν Σοβιετικὴ Ἕνωση καὶ τὸ σύνολο τοῦ καπιταλιστικοῦ κόσμου, ὅσο καὶ τοῦ νέου συσχετισμοῦ δυνάμεων, ἀνάμεσα στὴν Ἀμερική, τὴν Εὐρώπη, τὴν Ἰαπωνία.

Ἕνας πρόσθετος λόγος ποὺ ἔσπρωξε τοὺς ἰμπεριαλιστὲς νὰ κλείσουν τὴ συμφωνία τοῦ Ἑλσίνσκι ἦταν ἡ κοινή τους διάθεση νὰ ὑποστηρίξουν τὸν Μπρέζνιεφ καὶ τὴν τάση του, ἀπέναντι σὲ μιὰ πιὸ «σκληρὴ» πολιτικο - στρατιωτικὴ πτέρυγα σοβιετικῶν ἡγετῶν, ποὺ ἀποσκοπεῖ νὰ ἐπικρατήσει στὸ ἐρχόμενο 25ο Συνέδριο τοῦ Κ.Κ. τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης (τὸν Φλεβάρη τοῦ 1976).

Ἀλλὰ ταυτόχρονα οἱ Ἀμερικανοὶ μὲ τὸν τρόπο ποὺ συμπεριφέρθηκαν εὐθὺς ἀμέσως στὸ Μπαγκλαντές, στὸ Περοῦ, στὴν Μέση Ἀνατολή, γιὰ νὰ μὴν μιλήσουμε ἐδῶ γιὰ τὴν Πορτογαλία, ἔδειξαν καθαρὰ ὅτι πρόκειται γιὰ «συμφωνία» τυπική, προσωρινή, ἐνῶ ἐξακολουθεῖ βασικὰ ἡ ἀέναη δυναμικὴ ἀναμέτρηση ἀνάμεσα σὲ Δυτικοὺς καὶ Ἀνατολικοὺς καὶ ἰδιαίτερα ἀνάμεσα σὲ Ἀμερικανοὺς καὶ Σοβιετικούς.

Κι' αὐτὸ τόσο περισσότερο ὅσο παρατείνεται ἡ οἰκονομικὴ ὕφεση στὸν καπιταλιστικὸ κόσμο καὶ δὲν ὑπάρχει προοπτικὴ ὅτι σύντομα θὰ κατορθωθεῖ νὰ σταματήσει ταυτόχρονα ὁ πληθωρισμὸς καὶ ἡ ἀνάπτυξη τῆς ἀνεργίας. Κάθε μετριασμὸς τοῦ πληθωρισμοῦ ἐπεκτείνει τώρα τὴν ἀνεργία, κάθε περιορισμὸς τῆς τελευταίας ξαναρχίζει τὸν πληθωρισμό.

Ὁ καπιταλισμὸς ἔχει μπεῖ σὲ μακρόχρονη φάση χαμηλοῦ δυναμικοῦ, ποὺ ἀναγκαστικὰ θὰ συνωδεύεται ἀπὸ ὄξυνση τῆς κοινωνικῆς πάλης καὶ στὶς προηγμένες καπιταλιστικὲς χῶρες, ἰδιαίτερα στὴν Εὐρώπη καὶ τὴν Ἰαπωνία.

Ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἱκανότητα τῶν ἐπαναστατικῶν δυνάμεων στὶς δυὸ αὐτὲς περιοχὲς νὰ προωθήσουν τὴν Σοσιαλιστικὴ Ἐπανάσταση καὶ τὸν Αὐτοδιαχειριζόμενο Σοσιαλισμό, γιὰ ν' ἀνοιχθεῖ νέα ἱστορικὴ προοπτική, καὶ ν' ἀποφευχθεῖ μοιραία πορεία τῆς Ἀνθρωπότητος, ποὺ ἔχει ἤδη ἀρχίσει, σὲ ὁλοένα καὶ μεγαλύτερη βαρβαρότητα καὶ τελικὰ στὸ ὁλοκαύτωμα παγκόσμιου πυρηνικοῦ πολέμου.

1.9.75

ΣΚΕΨΕΙΣ ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΦΑΤΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

Ἡ κρίση ἡγεσίας τῆς Πορτογαλικῆς Ἐπανάστασης συνεχίζεται καὶ κάνει πιὸ συγκεκριμένη τὴν ἀπειλὴ συσσώρευσης ἀντιδραστικῶν δυνάμεων ποὺ σὲ μιὰ στιγμὴ θὰ πέρναγαν σὲ ἀνοιχτὴ ἐπίθεση μὲ σκοπὸ νὰ τερματίσουν τὸν πειραματισμὸ κατὰ τὸν παραδειγματικὸ «χιλιάνικο» τρόπο. Ἡ στιγμὴ αὐτὴ δὲν ἔχει ἀκόμα ἔρθει, καὶ χρειάζεται στὶς δυνάμεις αὐτὲς καιρός, ὥστε νὰ ἐπιδεινωθεῖ πολὺ περισσότερο ἡ οἰκονομικὴ κατάσταση, καὶ ἰδίως ἡ ἰδεολογικὴ σύγχιση στὶς ἐπαναστατικὲς γραμμὲς καὶ ἡ ἀπογοήτευση καὶ ἀπάθεια ἂν ὄχι ἡ ἐνεργητικὴ ἀγανάκτηση στὶς πλατύτερες μάζες.

Γιὰ τὴν ὥρα, ἡ κρίση περιορίζεται στὶς γραμμὲς τῆς «Ἀριστερᾶς»: τῶν μαζικῶν πολιτικῶν κομμάτων, τοῦ ΚΕΔ (τοῦ M.F.A.), τῶν ὁμάδων τῆς Ἄκρας Ἀριστερᾶς. Δηλαδὴ στὶς γραμμὲς ὅλων ἐκείνων ποὺ θέλουν ἢ λένε ὅτι ἐκπροσωποῦν τὸ ἐπαναστατικὸ προτσέσο γιὰ τὴ νίκη τοῦ Σοσιαλισμοῦ στὴν Πορτογαλία.

Ἡ κρίση ἐκφράζεται είδικώτερα σὰν κρίση τῆς ἐπαναστατικῆς στρατιωτικῆς ἡγεσίας, ποὺ ἀνέτρεψε τὸ καθεστὼς τοῦ φασισμοῦ καὶ ἐφήρμοσε τὰ ριζοσπαστικώτερα ὡς τὰ τώρα ἀντικαπιταλιστικὰ μέτρα.

Ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ ἀνατροπὴ τοῦ φασισμοῦ ἔγινε ἀπὸ τὸν Στρατὸ καὶ ἡ ἀπὸ τὰ πράγματα ἡγεσία τοῦ ἐπαναστατικοῦ προτσέσου πέρασε καὶ μένει στὰ χέρια του, ἡ λύση τῆς κρίσης — φαινομενικὰ τουλάχιστο — ἐξαρτᾶται πάντα ἀπὸ τὶς ἀνακατατάξεις καὶ ἀποφάσεις μέσα στὸ Στρατό. Ἀλλὰ ὁ Στρατὸς ὅσο κι' ἂν διαφοροποιήθηκε δὲν μπορεῖ ἀπὸ τὴν ἴδια του τὴ φύση ν' ἀναπληρώσει μόνιμα μιὰ πολιτικὴ ἐπαναστατικὴ ἡγεσία στηριζόμενη στὶς μάζες.

Ὁ Στρατὸς μπορεῖ ν' ἀρχίσει μιὰ Ἐπανάσταση, νὰ προκαλέσει ἕνα ἐπαναστατικὸ ἄνοιγμα, καὶ νὰ συμβάλει θετικώτατα στὴν νικηφόρα του ἔκβαση, μὲ τὴν προϋπόθεση ὅτι σὲ κάποια στιγμή, ἡ ἡγεσία τοῦ προτσέσου περνᾶ στὶς μάζες, τοὺς ὀργανισμοὺς των στὴ

βάση καὶ τῶν πολιτικῶν τους κομμάτων. Ὁ Στρατὸς στὴν Πορτογαλία παίζει ἀκόμα ἕνα κεντρικὸ ρόλο γιατὶ αὐτὸς ξεκίνησε τὴν Ἐπανάσταση, καὶ γιατὶ γιὰ ἱστορικοὺς λόγους ἔλειψε ἀπ' ἀρχῆς ἡ παρουσία ἑνὸς μαζικοῦ, ἰσχυροῦ, Ἑνιαίου Ἐργατικοῦ Μετώπου, μὲ ξεκαθαρισμένο, ἀποφασιστικὸ μεταβατικὸ πρόγραμμα.

Τὸ Ἑνιαῖο αὐτὸ Μέτωπο κανονικὰ ἔπρεπε νἄχε ἀποτελεστεῖ ἀπὸ τὸ Κομμουνιστικὸ καὶ Σοσιαλιστικὸ Κόμμα καὶ νὰ στηρίζεται σὲ ἑνιαιομετωπικὲς δημοκρατικὲς ἐπιτροπὲς στὴ βάση, ἀνοιχτὲς σ' ὅλους τοὺς ἐπαναστάτες ἀγωνιστές.

Ἀλλὰ στὴν Πορτογαλία ὅταν ἀνατράπηκε ὁ φασισμός, τὰ ἐργατικὰ κόμματα, βγαίνοντας ὕστερα ἀπὸ μακρόχρονη παρανομία, ἦταν ἀνοργάνωτα, χωρὶς στελέχη, καὶ τὸ σοβαρώτερο, χωρὶς καθαρὲς ἰδέες γιὰ τὸν δυναμισμὸ τῆς νέας κατάστασης καὶ τὸν τρόπο νικηφόρας ἀνάπτυξης τῆς ἀρχινισμένης Ἐπανάστασης.

Τὸ Κομμουνιστικὸ Κόμμα ἦταν κάπως καλλίτερα ὀργανωμένο ἀπὸ τὸ Σοσιαλιστικὸ Κόμμα, ἀλλὰ ὑστεροῦσε κι' αὐτὸ ἀπὸ ἄποψη μεσαίων στελεχῶν καὶ ἰδίως ἀπὸ ἄποψη ἰδεολογικῆς προπαρασκευῆς γιὰ μιὰ συγκεκριμένη κατάσταση, ὅπως ἡ Πορτογαλική.

Ὅσο γιὰ τὶς ὁμάδες τῆς λεγόμενης «Ἄκρας Ἐπαναστατικῆς Ἀριστερᾶς», ἡ σύγχισή τους στὴν ἀρχὴ ὑπῆρξε καθολική, ἀδυνατῶντας νὰ καταλάβουν τὸ κύριο νέο φαινόμενο τῆς Πορτογαλικῆς Ἐπανάστασης: τὸ ρόλο τοῦ Στρατοῦ.

Ἔτσι ὁ τελευταῖος ἀναγκαστικὰ κάλυψε τὸ κενὸ στὸν χῶρο τῆς ἡγεσίας, τόσο μᾶλλον, ὅσο τὸ Κ. Κόμμα κυριολεκτικὰ «κόλλησε» πάνω του ἔχοντας σὰ σκοπό του νὰ ἑδραιωθεῖ ἕνα «ἀριστερὸ» βοναπαρτιστικὸ στρατιωτικὸ καθεστὼς ἰδεολογικὰ ἐπηρεαζόμενο ἀπὸ τὸ Κ. Κόμμα καὶ ὀργανωτικὰ διαβρωμένο ἀπὸ στοιχεῖα ἐλεγχόμενα ἀπὸ αὐτό.

Δηλαδὴ ἀντὶ τὸ Κ. Κόμμα νὰ εὐνοήσει ἀπ, ἀρχῆς τὴ σφυρηλάτηση τοῦ Ἑνιαίου Ἐργατικοῦ Μετώπου, προσανατολίστηκε πρὸς τὴν ἄνευ ὅρων κάθε φορὰ ὑποστήριξη τῆς τάσης μέσ' τὸ Στρατὸ ποὺ φαίνονταν νὰ κυριαρχεῖ, μὲ σκοπὸ νὰ τὴν χρησιμοποιήσει σὰν κάλυμμα γιὰ τὴν δικιά του πραγματικὴ ἐξουσία στὴ χώρα.

Ἔτσι, ὁ Στρατὸς ποὺ ξεκίνησε μὲ τὸ πλεονέκτημα τῆς ἀνατροπῆς τοῦ φασισμοῦ, τῆς συνοχῆς του, τοῦ προγράμματός του, ἐπωφελήθηκε καὶ ἀπὸ τὴν διαρκὴ ὑποστήριξη τοῦ Κ. Κόμματος.

Ἀλλὰ στὸ βαθμὸ ποὺ μιὰ τέτοια πορεία κατέληξε πρακτικὰ νὰ ἐμποδίζει τὴν ὀργάνωση τοῦ Ἑνιαίου Ἐργατικοῦ Μετώπου, διαιωνίζονταν ὁ ἡγετικὸς ρόλος τοῦ Στρατοῦ.

Τὸ Σοσιαλιστικὸ Κόμμα ἀπὸ τὴ μεριά του κι' αὐτὸ γιὰ ἕνα διάστημα εἶχε προσκολληθεῖ στὸ Στρατό, ὥσπου ἔγιναν οἱ ἐκλογὲς καὶ πῆρε συνείδηση τῆς δύναμής του μέσα στὶς μᾶζες, ἀκόμα καὶ τὶς ἐργατικές.

Ἀπὸ κείνη τὴ στιγμὴ πρόβαλε ἀξιώσεις καὶ ἀπέναντι στοὺς Στρατιωτικοὺς καὶ ἀπέναντι στὸ Κ. Κόμμα ποὺ ἀπερίσκεπτα καὶ ἄστοχα ἀπορρίφθηκαν ἀπὸ τοὺς μὲν καὶ ἀπὸ τοὺς δέ.

Εἶναι φυσικὸ ὅτι ὁ Στρατὸς εἶδε μὲ δυσαρέσκεια τὴν ἐκλογικὴ ἐπιτυχία τοῦ Σ. Κόμματος, ποὺ ἀντικειμενικὰ ἔβαζε τὸ ζήτημα ἀναδιοργάνωσης τῆς ἡγεσίας τῆς Ἐπανάστασης καὶ μετριασμοῦ τοῦ ρόλου τοῦ Στρατοῦ.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη, ὁ φόβος τῶν ἀριστερώτερων Στρατιωτικῶν νὰ δοῦν τὴν Ἐπανάσταση νὰ μπλέκεται στὰ τέλματα τοῦ σοσιαλδημοκρατικοῦ ρεφορμισμοῦ, ὑπῆρξε ἀληθινὸς καὶ δικαιολογημένος.

Ὅσο γιὰ τὸ Κ. Κόμμα, ἡ ἔκπληξη τῶν ἐκλογῶν ὑπῆρξε ὀδυνηρὴ καὶ τὄσπρωξε περισσότερο στὸ δρόμο τῆς ἀποκλειστικῆς συμμαχίας μὲ τοὺς Στρατιωτικούς.

Οἱ ἐκλογὲς καὶ τ' ἀποτελέσματά τους ἀποτελοῦν ἀποφασιστικὴ καμπὴ στὴν ἐξέλιξη τῆς Πορτογαλικῆς Ἐπανάστασης. Ὑπογράμμισαν τὴν ἀνάγκη τοῦ Ἑνιαίου Ἐργατικοῦ Μετώπου, καὶ σκιαγράφησαν τὸ πολιτικὸ μεταβατικὸ σχῆμα μὲ τὸ ὁποῖο θὰ μποροῦσε νὰ προχωρήσει ἡ Ἐπανάσταση, στηριζόμενη στὶς μᾶζες.

Τὸ σχῆμα αὐτὸ ἦταν ἡ Κυβέρνηση M.F.A., Σοσιαλιστῶν, Κομμουνιστῶν, στηριζόμενη ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ σὲ ἑνιαιομετωπικὲς δημοκρατικὲς ἐπιτροπὲς στὴ βάση, ἀνοιχτὲς σ' ὅλους τοὺς ἐργατικοὺς ἀγωνιστές, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη, στὴν Συντακτικὴ Συνέλευση.

Ἡ τελευταία ἀνάμεσα στὴν πίεση τῶν Ἐπιτροπῶν καὶ τῆς Ἐπαναστατικῆς Κυβέρνησης, θἄχε βασικὸ σκοπὸ νὰ ἐπεξεργαστεῖ τὸ νέο μεταβατικὸ Σύνταγμα τῆς χώρας ἀπὸ τὸν Καπιταλισμὸ στὸν αὐτοδιαχειριζόμενο Σοσιαλισμό.

Μέσα σ' ἕνα τέτοιο σχῆμα ποὺ θὰ ἑδραίωνε τὸ Ἑνιαῖο Ἐργατικὸ Μέτωπο, οἱ δυνάμεις τῆς Ἐπαναστατικῆς Ἀριστερᾶς εἶχαν νὰ παίξουν τὸν πραγματικὸ ἀποφασιστικό τους ρόλο: νὰ ὀργανώσουν τὸ μέτωπο στὴ βάση βοηθῶντας τὶς μᾶζες νὰ δημιουργήσουν ὀργανισμοὺς ἄμεσης δημοκρατικῆς ἐξουσίας τους στὰ ἐργοστάσια, στὶς συνοικεῖες, στὰ χωριά, στὶς κοινωνικὲς ὑπηρεσίες, στὸ Στρατό, στὶς Σχολὲς κλπ. Ἀντίθετα ἡ διάσπαση στὶς γραμμὲς τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος ὀξύνεται στὸ ἔπακρο μετὰ τὶς ἐκλογές, ἔχοντας σὰν ἀναπόφευκτο ἐπακόλουθο νὰ ἐπεκταθεῖ καὶ μέσα στὸ Στρατό. Ὁ Στρατὸς ἔδωσε στὴν Πορτογαλία ἕνα μάξιμουμ ἀπὸ θετικὲς ὑπηρεσίες, ποὺ ξεπέρασαν κάθε προσδοκία. Ἀλλὰ ἀπὸ μιὰ στιγμὴ καὶ πέρα γιὰ νὰ διατηρηθεῖ καὶ ὁλοκληρωθεῖ ἡ ἰσορροπημένη ἐξέλιξη ἀπὸ τὰ πιὸ ἐπαναστατικά του στοιχεῖα, ἦταν καὶ εἶναι ἀναγκαῖο, νὰ στηριχθεῖ ἡ ἐξουσία κυρίως πάνω στὸ ὀργανωμένο Ἑνιαῖο Ἐργατικὸ Μέτωπο.

Ἀποδίδεται ἡ διάσπαση τοῦ τελευταίου στὶς «σοσιαλδημοκρατικὲς» ἀντιλήψεις καὶ διαθέσεις τοῦ Μάριο Σοάρες, γραμματέα τοῦ Σοσιαλιστικοῦ Κόμματος. Σὰν τὸ ζήτημα τοῦ Ἑνιαίου Μετώπου μ' ἕνα μαζικὸ ἐργατικὸ Κόμμα νὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἡγεσία του τέτοια ἢ τέτοια, ἢ σὰν ὁ Σοάρες νἄναι ποιοτικὰ τελείως διαφορετικὸς ἀπὸ τοὺς ἡγέτες τῶν ἄλλων μαζικῶν σοσιαλιστικῶν Κομμάτων στὸν κόσμο.

Ἡ πολιτικὴ τοῦ Ἑνιαίου Μετώπου εἶναι ἀνεξάρτητη ἀπὸ τὴν ποιότητα καὶ τὶς κρυφὲς διαθέσεις τῶν ἡγεσιῶν.

Στηρίζεται στὸ γεγονὸς ὅτι οἱ ἡγεσίες αὐτὲς στέκονται στὸ βαθμὸ ποὺ ἡ βάση τους τὶς θεωρεῖ πραγματικὰ «σοσιαλιστικὲς» (ἢ «κομμουνιστικὲς») καὶ δὲν εἶναι διατεθειμένη νὰ τὶς ἐγκαταλείψει χωρὶς συστηματικὴ πρακτικὴ ἀπόδειξη τοῦ ἐναντίου.

Γι' αὐτὸ καὶ μιὰ πραγματικὴ ἐπαναστατικὴ ἡγεσία παίρνει ἡ ἴδια τὴν πρωτοβουλία τέτοιας συστηματικῆς πολιτικῆς ἑνιαίου μετώπου ἀπέναντι στὶς ἄλλες μαζικὲς ἐργατικὲς ὀργανώσεις, καὶ εἰλικρινὰ ἐπιδιώκει τὴν ἐπιτυχία της, ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιὰ τὴν νικηφόρα ἔκβαση τοῦ ἐπαναστατικοῦ

προτσέσου, καὶ τὴν διατήρηση τῆς δημοκρατικῆς του οὐσίας.

Ἡ στάση τοῦ Κ. Κόμματος ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς κρίσης βάζει πολλὰ ἐρωτήματα. Μπορεῖ νὰ φανταστεῖ κανείς, ὅτι σοβαρὰ ἡ ἡγεσία του θεώρησε πὼς ἦταν δυνατό, σὲ μιὰ χώρα ὅπως ἡ Πορτογαλία, μιὰ ὀργανωμένη «ἀποφασιστική» μειοψηφία, σὲ συμμαχία μὲ μιὰ ἐπίσης καθαρὰ μειοψηφία στὶς στρατιωτικὲς δυνάμεις, νὰ καταλάβει ξαφνικὰ τὴν ἐξουσία καὶ νὰ τὴν διατηρήσει, ἔστω καὶ μὲ τὸ κάλυμμα Κυβέρνησης στὴν ὁποία δὲν συμμετέχει τυπικὰ τὸ Κ. Κόμμα; Μπορεῖ ἐπίσης νὰ φανταστεῖ κανεὶς ὅτι τέτοια «τριτοπεριοδική» σεχταριστικὴ καὶ ἀντικειμενικὰ τυχοδιωκτικὴ γραμμὴ εἶχε τὴν ἔγκριση τῆς Μόσχας;

Σὲ τέτοια περίπτωση μπαίνει τὸ ζήτημα ποιοί λόγοι καθορίζουν τέτοια γραμμὴ τῆς Μόσχας ποὺ ὁ ἄκριτα προσοβιετικὸς Κουνιάλ ἐφαρμόζει πιστὰ στὴν Πορτογαλία μὲ φανερὸ κίνδυνο ν' ἀπομονώσει τὸ Κόμμα του καὶ νὰ ἐκθέσει ὁλόκληρο τὸ ἐπαναστατικὸ κίνημα σὲ «χιλιάνικο» σφαγιασμό;

Ἡ ἐλπίδα ἐξυπηρέτησης τοῦ Σοβιετικοῦ στόλου ἀπὸ πορτογαλικὲς βάσεις, ποὺ θὰ παραχωροῦσε στὴ Μόσχα, ἕνα «φιλικὸ» καθεστὼς ὅπως πῆγε νὰ φτιάξει ὁ Γκονσάλβες; Τέτοια ἐκδοχὴ ὑποστήριξε π.χ. ἡ γαλλικὴ ἐφημερίδα «Λὲ Μόντ». Ἢ ὁ φόβος νὰ ἑδραιωθεῖ νικηφόρα ἕνα ἄλλο μοντέλο Σοσιαλισμοῦ στὴν Πορτογαλία «πολυκομματικὸ» καὶ δημοκρατικό, ποὺ θ' ἀναιροῦσε πρακτικὰ τὴν ἰδέα πὼς ἡ Ἐπανάσταση γίνεται ἀπὸ τὸ Κομμουνιστικὸ καὶ μόνο Κόμμα δῆθεν μοναδικὸ ἐκπρόσωπο τῆς ἐργατικῆς τάξης, καὶ πὼς ὁ Σοσιαλισμὸς ἐγκαθιδρύεται ἀπὸ τὸ Κράτος, τὸ «Ἐργατικὸ Κράτος» διευθυνόμενο ἀπὸ τὸ Κόμμα (τὸ «Ἐπαναστατικὸ» ἕνα καὶ μόνο «Κόμμα»);

Ἕνα τέτοιο «μοντέλο» θὰ προκαλοῦσε ἐκρηκτικὰ ζητήματα, τόσο στὶς δορυφόρες χῶρες τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης, ὅσο καὶ στὴν ἴδια.

Ἴσως, ἡ σωστὴ ἀπάντηση βρίσκεται στὸ συνδυασμὸ τῶν δύο ἐκδοχῶν. Δηλαδὴ ὅτι ὁ Κουνιάλ «τριτοπεριοδικὸς» σταλινικὸς ἡγέτης, ὠθούμενος ἀπὸ τὴν ριζοσπαστική, ἀλλὰ πολιτικὰ ἀνώριμη, βάση του καὶ θερμόαιμους στρατιωτικοὺς «νεόφυτους τοῦ μαρξισμοῦ», ἔπεισε τὴν Μόσχα πὼς ἦταν δυνατὸ νὰ ἐγκαθιδρυθεῖ στὴν Πορτογαλία καθεστὼς στρατιωτικο - πολιτικό, ἐλεγχόμενο οὐσιαστικὰ ἀπὸ τὸ Κ. Κόμμα.

Καὶ ὅτι ἡ Μόσχα τὸν ἐνεθάρρυνε, ὄχι τόσο γιατὶ πίστευε, στὴν ἐπιτυχία τοῦ σχεδίου, ἀλλὰ γιατὶ ἔκλεινε τὸν δρόμο πρὸς τὸ Ἑνιαῖο Ἐργατικὸ Μέτωπο καὶ τὴν δημοκρατική του Κυβέρνηση, μὲ ἀνησυχητικὲς γιὰ τὴ Μόσχα προοπτικές, ὡς πρὸς τὸ εἶδος Σοσιαλισμοῦ ποὺ μιὰ τέτοια πορεία μποροῦσε νὰ καταλήξει.

Ἐκτὸς ἂν παραδεχθεῖ κανεὶς μιὰ κυνικώτερη ἄποψη: Πὼς ἡ Μόσχα χρησιμοποιεῖ τὴν Πορτογαλία ταυτόχρονα σὰν μέσο πίεσης πάνω στὴν Εὐρωπαϊκὴ καὶ Ἀμερικανικὴ μπουρζουαζία καὶ σὰν ἀντάλλαγμα γιὰ ἄλλες ἐκ μέρους τους παραχωρήσεις.

Πάντα ὅμως αὐτὲς οἱ ἐκδοχὲς πρακτικὰ καταλήγουν στὸ συμπέρασμα πὼς ἡ «γραμμὴ τῆς Μόσχας» τέτοια ἢ τέτοια «ὑπεραριστερή» ἢ ὀππορτουνιστικὴ κινδυνεύει νὰ καταλήξει σὲ ἧττα τῆς Πορτογαλικῆς Ἐπανάστασης καὶ γενικώτερη Εὐρωπαϊκὴ καὶ Διεθνὴ ἧττα.

Γι' αὐτὸ καὶ πρέπει νὰ εὔχεται κανεὶς καὶ νὰ ἐλπίζει ὅτι μετὰ τὴν τελευταία κρίση καὶ τὴν πτώση τῆς κυβέρνησης Γκονσάλβες θὰ βρεθεῖ λύση ἑνιαιομετωπικὴ ἀπὸ τὴν κορυφὴ ὡς τὴ βάση σύμφωνα μὲ τὸ γενικὸ σχῆμα Κυβέρνησης Κ.Ε.Δ., Σοσιαλιστές, Κομμουνιστές, στηριζόμενη στὶς δημοκρατικὲς ἐπιτροπές, τὶς ἀνοιχτὲς σ' ὅλους τοὺς Ἐργατικοὺς ἀγωνιστές(*).

Μιὰ τέτοια Κυβέρνηση θἄχει πάντα νὰ ἐφαρμόσει ἕνα σοβαρὰ ἐπεξεργασμένο μεταβατικὸ πρόγραμμα, παίρνοντας ὑπ' ὄψη ἀφ' ἑνὸς τὴν ἐπικείμενη βαρειὰ οἰκονομικὴ κρίση καὶ ἀφ' ἑτέρου τὸ συγκεκριμένο διεθνὲς πλαίσιο, μέσα στὸ ὁποῖο βρίσκεται ἡ Πορτογαλία. Σὲ κάθε περίπτωση, σημαντικὴ διεθνὴς ὑλικὴ καὶ πολιτικὴ ἐνίσχυση εἶναι ἀπαραίτητη.

Τὰ οἰκονομικὰ προβλήματα τῆς Πορτογαλίας, ὅσο σοβαρὰ κι' ἂν εἶναι, εἶναι σχετικὰ μικρὰ μπροστὰ στὶς συνδυασμένες δυνατότητες τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης καὶ τῶν ἄλλων «Ἐργατικῶν Κρατῶν», ἂν ἦταν ὅλοι τους ἀποφασισμένοι νὰ βοηθήσουν τὴν ἀκόμα δυνατὴ νίκη τῆς Πορτογαλικῆς Ἐπανάστασης, προοίμιο τῆς Ἱσπανικῆς καὶ Εὐρωπαϊκῆς Ἐπανάστασης.

Ἡ πορτογαλικὴ Ἐπανάσταση ἔχει γίνει ἡ λυδία λίθος τόσο γιὰ τὴν πολιτικὴ τῶν ὀργανώσεων ποὺ ἐπικαλοῦνται τὸν Μαρξισμὸ καὶ τὸν Σοσιαλισμό, ὅσο καὶ γιὰ τὰ «Ἐργατικὰ Κράτη» καὶ ἰδιαίτερα τὴ Σοβιετικὴ Ἕνωση.

Σύντομα θὰ φανεῖ ποιές ἀκριβῶς δυνάμεις ἀγωνίζονται στὴν πράξη γιὰ τὴν νίκη τῆς Πορτογαλικῆς Ἐπανάστασης καὶ ποιές ἀντικειμενικὰ τὴν ὁδηγοῦν σὲ ἀναπόφευκτη ἧττα.

1.9.75

Μ. ΣΠΕΡΟΣ

(*) Ἂς σημειωθεῖ ὅτι οἱ ὁμάδες τῆς «Ἄκρας Ἐπαναστατικῆς Ἀριστερᾶς» ποὔχαν κλείσει προσωρινὸ μέτωπο μὲ τὸ Κ. Κόμμα ὑποστήριξης τῆς σεχταριστικῆς πολιτικῆς τοῦ Γκονσάλβες, ἔσπασαν τὸ Μέτωπο, μόλις ὁ Κουνιάλ, στὴν ἄτακτή του ὑποχώρηση, τὴν τελευταία στιγμή, ἀναγκάστηκε νὰ ξαναμιλήσει γιὰ Ἑνιαῖο Μέτωπο μὲ τὸ ἑνιαῖο Κ.Ε.Δ. καὶ μὲ τὸ Σοσιαλιστικὸ Κόμμα.

Αὐτὸ θεωρήθηκε «προδοσία» ἀπὸ τοὺς βερμπαλιστὲς «ὑπεραριστερούς»! Μὰ τί ἀκριβῶς ἔχουν στὰ κεφάλια τους;

ΣΤΙΣ ΑΠΑΡΧΕΣ ΤΟΥ F.L.N.(*)

Τοῦ Μοχάμεντ ΧΑΡΜΠΙ

Ἡ ἱστοριογραφία τῆς Ἀλγερινῆς Ἐπανάστασης βρίσκεται ἀκόμα στὰ σπάργανά της.

Στὴν περίοδο 1954—1963, ἡ μελέτη τῶν ἱστορικῶν γεγονότων στρέφονταν κυρίως γύρω ἀπὸ τὶς γνῶμες καὶ τὶς προθέσεις τῶν ἡγετῶν τῆς Ἐπανάστασης. Ἀπὸ τὸ 1965, ἡ ἐπίσημη ἱστοριογραφία ὑπο-

γραμμίζει κυρίως τὸν ρόλο τοῦ «λαοῦ», τῶν «μαζῶν» καὶ κάθε ἀναφορὰ σὲ ἄτομα, ὅπως ὁ Μεσαλί, ὁ Κρίμ, ὁ Μπουντιάμ, ὁ Μπέν Μπελᾶ, εἶναι ἀντικείμενο ἀστυνομικῆς λογοκρισίας. Τὸ παρελθὸν δὲν ὑπάρχει παρὰ σὰν ἁπλῆ δικαιολόγηση τῆς σημερινῆς βοναπαρτιστικῆς, θερμιδοριανῆς, ἐξουσίας τοῦ Μπουμεντιέν. Γι' αὐτὸ κι' ἕνα βιβλίο, ὅπως αὐτὸ ποὺ δημοσίευσε τελευταῖα ὁ Μοχάμεντ Χαρμπί, ἀποτελεῖ οὐσιαστικὴ συμβολὴ στὴν ἀντικειμενική, πραγματικὰ μαρξιστικὴ ἀνάλυση καὶ κατανόηση τοῦ ἀλγερινοῦ ἐθνικοῦ κινήματος καὶ τῆς Ἐπανάστασης ποὺ ἄρχισε τὴν 1η Νοεμβρίου 1954. Ὁ Μοχάμεντ Χαρμπὶ πῆρε μέρος ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς Ἐπανάστασης καὶ στὸ διάστημα 1963—1965 (ἐπὶ Μπὲν - Μπελᾶ) ἔπαιξε πρωταρχικὸ ρόλο στὸν τομέα τῆς πολιτικῆς καὶ θεωρητικῆς ἐπεξεργασίας τῆς γραμμῆς τοῦ τότε καθεστῶτος. Μέλος τῆς Κ.Ε. τοῦ F.L.N., πολιτικὸς σύμβουλος τοῦ Μπέν - Μπελᾶ, διευθυντὴς τοῦ περίφημου περιοδικοῦ «Ἀφρικανικὴ Ἐπανάσταση», ἦταν ἐπίσης ὁ κύριος συγγραφέας τοῦ βασικοῦ πολιτικο - θεωρητικοῦ προγράμματος τοῦ F.L.N. τοῦ 1964 (LA «CARTE D' ALGER»).

Τὸ βιβλίο τοῦ Μ. Χαρμπί εἶναι μιὰ κριτικὴ ἀνασκόπηση τῆς ἱστορίας τοῦ ἀλγερινοῦ ἐθνικοῦ κινήματος ἀπὸ τὸ 1937, ποὺ ἱδρύεται τὸ PPA (τὸ Κόμμα τοῦ Ἀργερινοῦ Λαοῦ) ἀπὸ τὸν Μ ε σ α λ ὶ Χ ά ν τ ζ, τὸν ἱστορικὸ ἀλγερινὸ ἐθνικοεπαναστάτη ἡγέτη, ἕως τὸ ξέσπασμα τῆς Ἐπανάστασης τὸν Νοέμβρη τοῦ 1954. Τὸ 1947 τὸ P.P.A. ποὺ ἡ γαλλικὴ κατοχὴ τὸ χει ἐξαναγκάσει νὰ περάσει στὴν παρανομία, ἱδρύει ἕνα νόμιμο ὑποκατάστατό του: τὸ MTLD. Τρεῖς τάσεις διαμορφώνονται σ' αὐτὴ τὴν περίοδο στὶς γραμμὲς τοῦ P.P.A-MTLD: Ἡ τάση τοῦ Μεσαλί, ἡ τάση τῶν ὀπαδῶν τῆς «Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς», ἡ τάση τῶν ὀπαδῶν τῆς ἄμεσης δράσης.

Κάθε μιά τους ἐκφράζει διαφορετικὰ τὶς πιέσεις ποὺ δέχεται ἀπὸ τὴν πληθειακὴ κοινωνικὴ βάση τοῦ κινήματος: ἐμβρυακὸ προλεταριάτο στὶς ἀλγερινὲς πόλεις, ἀργερινὸ προλεταριᾶτο ἀγροτικῆς προέλευσης, ποὺ συγκυριακὰ ἀπασχολεῖται στὴν Γαλλία, ἀπέραντη φτωχὴ ἀγροτιὰ τῆς χώρας.

Στὴν ἡγεσία καὶ τῶν τριῶν τάσεων πλειοψηφοῦν στοιχεῖα φτωχῆς μικροαστικῆς προέλευσης, ἀπὸ τὶς πόλεις καὶ τὴν ὕπαιθρο. Γιὰ ἕνα ὁλόκληρο διάστημα ἡ πιὸ πληθειακὴ τάση στὶς ἰδέες καὶ τὶς μεθόδους της εἶναι ἀναμφισβήτητα ἡ γύρω ἀπὸ τὸν Μεσαλί, παληὸ μέλος τοῦ Κ. Κόμματος τῆς Γαλλίας, καὶ ἀρκετὰ ἐπηρεασμένο ἀπὸ τὸ ἐργατικὸ γαλλικὸ κίνημα. Στὸ ἄλλο ἄκρο βρίσκεται ἡ ἀνερχόμενη τάση τῶν ὀπαδῶν τῆς ἄμεσης δράσης, στὴν ὁποία ἀνήκουν οἱ κατοπινοὶ «ἱστορικοὶ ἡγέτες» τῆς Ἀλγερινῆς Ἐπανάστασης: ὁ Μπέν Μπελᾶ, ὁ Μπουντιάμ, ὁ Κρίμ Μπελκασέμ, ὁ Αΐτ Ἀχμέντ, ὁ Χιντέρ κλπ.

Ὅσο πλησιάζουμε πρὸς τὸ 1954 εἶναι ἡ τάση αὐτὴ ποὺ ἐκπροσωπεῖ πιὸ ἄμεσα τὶς πιέσεις τῆς ἐπαναστατικῆς ἀγροτιᾶς τῆς χώρας γιὰ ἄμεση ἔνοπλη πάλη, ἐνῶ οἱ ἄλλες δυὸ τάσεις διστάζουν ἀκόμα καὶ ἐμπλέκονται σὲ ἀτέλειωτο ἰδεολογικὸ πόλεμο μεταξύ τους.

Ὁ Μοχάμεντ Χαρμπί ἀναλύει διεξοδικὰ τὴν πάλη τῶν τάσεων στὸ P.P.A. — MTLD, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ντοκουμέντων ποὺ ἐπισυνάπτει στὸ ἔργο του (πολλὰ ἀπ' αὐτὰ ἀκόμα ἀδημοσίευτα), φωτίζει καθαρὰ τὸ συγκεκριμένο κοινωνικο - πολιτικό τους περιεχόμενο.

Ἐξηγεῖ ἔτσι ποιές ἦταν οἱ πραγματικὲς αἰτίες τοῦ σχίσματος στὸ ἐθνικοεπαναστατικὸ ἀργερινὸ κίνημα, τὶς παραμονὲς τῆς Ἐπανάστασης, καὶ τῆς ἵδρυσης τοῦ FLN, ποὺ ξεκίνησε τὴν ἐξέγερση καὶ τὴν ἔνοπλη πάλη.

Ὁ συγγραφέας προτίθεται νὰ συνεχίσει τὸ ἔργο του, καλύπτοντας τὴν περίοδο 1954—1962, ὅσο καὶ τὴν περίοδο 1963—1965.

Ἔτσι, γιὰ πρώτη φορά, ἀναλύεται ἀπὸ ἀλγερινὸ κριτικὸ ἐπαναστάτη μαρξιστὴ ἡ πραγματικὴ ἱστορία τῆς Ἐπανάστασης, ποὺ ἐξακολουθεῖ νὰ κατέχει σημαντικώτατη θέση στὸ σύνολο τῆς ἀποικιακῆς, ἀντιϊμπεριαλιστικῆς καὶ ἀντικαπιταλιστικῆς Ἐπανάστασης μετὰ τὸν 2ον Παγκόσμιο Πόλεμο.

Ἐλπίζουμε νὰ μεταφράσουμε σύντομα στὰ ἑλληνικὰ τὴν βασικὴ συνεισφορὰ τοῦ Μ. Χαρμπὶ γιὰ τὴν πραγματικὴ κατανόηση τῆς Ἀλγερινῆς Ἐπανάστασης, τοῦ παρελθόντος, τοῦ παρόντος, τοῦ μέλλοντός της.

(*) AUX ORIGINES DU F.L.N.» Ἐκδόσεις 10)18 PARIS 1975.

ΑΝΟΔΟΣ ΤΟΥ ΜΑΖΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΦΡΑΝΚΙΣΜΟΥ

Ἡ ἀποσύνθεση τοῦ φρανκισμοῦ ἐξακολουθεῖ στὴν Ἱσπανία, παρὰ τὶς ἀπεγνωσμένες προσπάθειες τοῦ Δικτάτορα καὶ τῶν ἀντιδραστικῶν δυνάμεων, ποὺ τὸν ὑποστηρίζουν νὰ παρατείνουν τὴν ἀγωνία του. Μιὰ προεπαναστατικὴ κατάσταση ἐπικρατεῖ στὴ χώρα, ὅπου οἱ ἀπεργίες, οἱ διαδηλώσεις, ἡ ἔνοπλη πάλη τῶν Βάσκων καὶ ἄλλων ἐπα-

ναστατικῶν δυνάμεων μὲ τὴν ἀστυνομία τοῦ Φράνκο, καὶ οἱ ἀντιπολιτευτικὲς κινήσεις καὶ μέσα στὸ Στρατό, ἐντείνονται.

Δημοσιεύουμε τὸ κείμενο ἀπόφασης γιὰ τὴν κατάσταση στὴν Ἱσπανία, ποὺ ψήφισε ἡ Διεθνὴς Συνδιάσκεψη τῆς «Διεθνοῦς Τάσης Ἐπαναστατῶν Μαρξιστῶν», τὸν περασμένο Μάρτη.

Τὰ κύρια σημεῖα τῆς ἀνάλυσης τῆς Ἀπόφασης εἶναι πάντα ἐπίκαιρα.

Ἡ ἐκτέλεση τοῦ Καρρέρο Μπλάνκο ἀπ' τοὺς Βάσκους ἐπαναστάτες ἔχει ἀνοίξει, πάνω ἀπὸ ἕνα χρόνο τώρα, μιὰ νέα φάση στὴν κρίση τῆς ἱσπανικῆς κοινωνίας, φάση ποὺ χαρακτηρίζεται ἀπὸ ἕνα χωρὶς προηγούμενο ξέσπασμα τοῦ μαζικοῦ κινήματος.

Τὰ προβλήματα τῆς διαδοχῆς τοῦ Φράνκο καὶ τῆς προοπτικῆς τοῦ μεταφρανκισμοῦ, τὰ ὁποῖα προσπαθοῦν νὰ λύσουν οἱ ὑψηλοὶ κύκλοι τοῦ καθεστῶτος, φανερώνουν μιὰ βαθειὰ διαίρεση ἀνάμεσα στοὺς ἄκρα φανατικούς, συσπειρωμένους γύρω ἀπ' τὴν οἰκογένεια τοῦ δικτάτορα, καὶ στὶς διάφορες λεγόμενες «φιλελεύθερες» τάσεις ποὺ προσπαθοῦν νὰ παρουσιάσουν μερικὲς ἐπιφανειακὲς μεταβολές, ἔτσι ὥστε οἱ ἴδιες οἱ βάσεις τοῦ καθεστῶτος νὰ παραμείνουν ἀμετάβλητες. Εἶναι ἡ περίπτωση τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς κυβέρνησης Ἀρίας Ναβάρρο, καθὼς καὶ ἄλλων ρευμάτων, φαλαγγιτῶν, τοῦ Φράγκα Ἰριμπάρνε καὶ τῶν φίλων του κλπ.

Ἀπ' τὴν ἄλλη μεριά, μιὰ πτέρυγα ποὺ ἐκπροσωπεῖται ἀπ' τὸν Κάλβο Σερρέρ, βλέπει μακρύτερα. Αὐτὴ προβλέπει τὴ δυναμικὴ εἴσοδο τῶν μαζῶν στὴν πολιτικὴ σκηνὴ καὶ θέλει νὰ εἶναι σὲ θέση νὰ τὴν φρενάρει. Εἶναι ἡ πτέρυγα ποὺ μαζὶ μὲ τὸν Σαντιάγκο Καρίγιο δημιούργησαν τὴ Δημοκρατικὴ Χούντα.

Μέχρι τώρα, οἱ διάφορες προσπάθειες φιλελευθεροποίησης τοῦ καθεστῶτος ἀπὸ μέρους αὐτῶν τῶν τάσεων, καθὼς κι' ἐκεῖνες τοῦ ἴδιου τοῦ Ἀρίας Ναβάρρο, προσέκρουσαν στὴν ἀκλόνητη ἐχθρότητα τῶν ἀκραίων, κυρίως μὲ ἀφορμὴ τὸ σχέδιο δημιουργίας πολιτικῶν ἑνώσεων καὶ τὸ δικαίωμα ἀπεργίας.

Παρὰ τὴ φοβερὴ ἐπίθεση τῶν ἀκραίων στοιχείων (εἶναι χαρακτηριστικὴ ἡ ἀποπομπὴ τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Ἐπιτελείου Ντιέζ Ἀλεγκρία), παρὰ τὴ διατήρηση τῆς ἀπόλυτης κυριαρχίας τοῦ κινήματος τῶν φρανκιστῶν στὶς δημιουργούμενες «πολιτικὲς ἑνώσεις», παρὰ τὴ συνεχιζόμενη καταπίεση ἐνάντια στὸ ἐργατικὸ κίνημα καὶ στοὺς Βάσκους καὶ καταλάνους ἐθνικιστές, ἡ κρίση τῆς ἱσπανικῆς κοινωνίας δὲν παύει ν' ἁπλώνεται καὶ νὰ βαθαίνει.

Ἕνα σημαντικὸ στοιχεῖο στὴν ἀνάπτυξη τῶν διαφόρων κινημάτων ποὺ προκαλεῖ τούτη ἡ κρίση, εἶναι ὁ ρόλος τοῦ τύπου, ὁ ὁποῖος παρὰ τὶς συνεχεῖς κυρώσεις ποὺ ὑφίσταται (τελευταῖα τὴν ἀπαγόρευση τοῦ περιοδικοῦ «CAMBIO»), δίνει πλατειὰ καὶ ἀκριβῆ πληροφόρηση γιὰ τὰ διάφορα κινήματα ποὺ ἀναπτύσσονται στὴ χώρα, καὶ γιὰ τὶς διώξεις ἐνάντια στοὺς ἐργάτες καὶ δημοκρατικοὺς ἀγωνιστὲς βοηθώντας μ' αὐτὸ τὸν τρόπο σημαντικὰ στὴν ἑνοποίηση τῶν ἀγώνων. Ἐξ ἄλλου, δίνει πλατειὰ πληροφόρηση γιὰ τὰ διεθνῆ γεγονότα καὶ ἰδιαίτερα γιὰ τὴ γειτονικὴ πορτογαλέζικη ἐπανάσταση.

Μία ἀπ' τὶς σημαντικώτερες πλευρὲς τῆς κρίσης τῆς ἱσπανικῆς κοινωνίας εἶναι ἡ ἀναστάτωση ποὺ ὑπάρχει σήμερα μέσα στοὺς κόλπους τοῦ θεσμοῦ ἐκείνου ποὺ γιὰ αἰῶνες ἐπέβαλε στὸν ἱσπανικὸ λαὸ τὴν πιὸ βαρειὰ δικτατορία: τὴν Ἐκκλησία. Κύριο στήριγμα τοῦ Φράνκο στὸν καιρὸ τοῦ ἐμφύλιου πολέμου καὶ μετά, ἡ Ἐκκλησία ἔχει γίνει στὴ βάση της, μιὰ ἀπ' τὶς σημαντικώτερες καὶ ἰσχυρώτερες ἑστίες τοῦ ἀντιφρανκισμοῦ. Αὐτή τους ἡ δράση, ποὺ ἐκφράζεται ἰδιαίτερα μὲ τὴν ἐνεργὴ ὑποστήριξη ποὺ δίνει μιὰ σημαντικὴ μερίδα τοῦ ἱσπανικοῦ κλήρου στοὺς ἀγῶνες τῶν ἐργαζόμενων καὶ τῶν ἐθνοτήτων, δὲν ἄργησε νὰ ἐπιφέρει μιὰ σημαντικὴ μεταβολὴ στὴ θέση τῆς ἱεραρχίας, ποὺ δὲν εἶναι πιὰ ὅπως στὸ παρελθόν, ὁ χωρὶς ὅρους σύμμαχος τοῦ Φράνκο.

Τέλος, ὁ ἀγώνας τῶν ἐθνοτήτων, Βάσκων καὶ Καταλάνων, συνεχίζει νὰ τραντάζει τὰ θεμέλια τοῦ φρανκικοῦ συγκεντρωτισμοῦ. Ἡ ἔνοπλη ἐπαναστατικὴ πάλη τῶν Βάσκων ἀγωνιστῶν, ἰδιαίτερα, ὑπῆρξε τὰ τελευταῖα χρόνια τὸ δυναμικώτερο στοιχεῖο τοῦ ἀγῶνα ἐνάντια στὸ φρανκισμό, καταφέροντάς του τεράστια χτυπήματα (ἰδιαίτερα κατὰ τὴ δίκη τοῦ Μπούργκος καὶ μὲ τὴν ἐκτέλεση τοῦ Καρρέρο Μπλάνκο) καὶ στηρίζοντας ἔτσι, στὶς δύσκολες στιγμές, τὸ ἀγωνιστικὸ πνεῦμα τοῦ ἱσπανικοῦ λαοῦ. Τὸ καταλάνικο κίνημα βρίσκεται κι αὐτὸ σὲ νέα ἄνοδο. Ὅσο γιὰ τὸ γαλικιανὸ κίνημα, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἡ ἐπανάσταση τοῦ γειτονικοῦ ἀδελφοῦ λαοῦ τῆς Πορτογαλίας τὸ βοηθᾶ νὰ ὀργανώσει τὸ δικό του ἀγώνα.

Ἡ πιὸ σημαντικὴ πλευρὰ τῆς κατάστασης στὴν Ἱσπανία εἶναι ἐπίσης ἡ ἄνοδος τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος, ποὺ ξανάρχισε ἐδῶ καὶ μερικοὺς μῆνες μιὰ πλατειὰ καὶ ἰσχυρὴ ἐπίθεση, ποὺ ὅμοιά της δὲν ἔχουμε δεῖ στὸ παρελθόν: ἀπεργίες στὶς ἐπιχειρήσεις, γενικὲς τοπικὲς ἀπεργίες πολλῶν ἡμερῶν, διαδηλώσεις στοὺς δρόμους, διαδέχονται ἡ μιὰ τὴν ἄλλη, χωρὶς ἡ φρανκικὴ καταπίεση νὰ μπορεῖ νὰ τὶς σταματήσει. Κι' αὐτό, σ' ὅ λ ε ς τ ὶ ς π ε ρ ι ο χ ὲ ς τ ῆ ς χ ώ ρ α ς. Μέσα ἀπ' αὐτὰ τὰ κινήματα, γεννήθηκαν νέες μορφὲς ὀργάνωσης, πολὺ πιὸ ἐξελιγμένες ἀπ' ὅτι στὸ παρελθόν. Ἡ πρακτικὴ τῆς ἐκλογῆς ἀντιπροσώπων τῶν ἐργαζόμενων, ἀπ' εὐθείας ἀπ' τοὺς ἴδιους σὲ γενικὴ συνέλευση, ἐνῶ οἱ ἐπίσημοι ἀντιπρόσωποι τοῦ κάθετου συνδικάτου ἀποκηρύσσονται καὶ διώχνονται, καθιερώθηκε μετὰ ἀπὸ ἀξιόλογα παραδείγματα, ὅπως ἐκεῖνο τοῦ μεγάλου ἐργοστάσιου SEAT τῆς Βαρκελώνης. Αὐτὲς οἱ νέες μορφὲς ὀργάνωσης δὲν μοιάζουν ἀσυμβίβαστες μὲ τὶς Ἐργατικὲς Ἐπιτροπές, ποὺ εἶχαν δημιουργηθεῖ προηγούμενα στὴν παρανομία καὶ ποὺ ἔπαιξαν ἕναν πρωταρχικὸ ρόλο στὴν ἀναγέννηση τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος. Οἱ νέοι ἀντιπρόσωποι ποὺ ἐκλέχτηκαν ἀπὸ συνέλευση εἶναι πράγματι οἱ γνωστοὶ καὶ σεβαστοὶ ἀπ' τοὺς ἐργαζόμενους ἀγωνιστὲς ἐργάτες, καὶ ἀπ' τοὺς ὁποίους οἱ περισσότεροι ἦταν καὶ εἶναι ἀγωνιστὲς τῶν Ἐργατικῶν Ἐπιτροπῶν. Μέσ' τὴ δυναμικὴ τοῦ μαζικοῦ κινήματος, οἱ μορφὲς ὀργάνωσης ποὺ οἱ μᾶζες ἀνακαλύπτουν σὲ κάθε στάδιο, ἐναρμονίζονται καὶ θεμελιώνονται στὴ συνέχιση τοῦ ἀγώνα.

Τὸ μαζικὸ κίνημα ξεπερνᾶ τώρα τὸ πλαίσιο τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος καὶ ἀγκαλιάζει ὅλο καὶ πλατύτερους τομεῖς τῶν μεσαίων τάξεων. Ἐκτὸς ἀπ' τοὺς φοιτητὲς ποὺ δὲν σταμάτησαν ἐδῶ καὶ πολλὰ χρόνια νὰ βρίσκωνται στὴν πρωτοπορεία τῶν ἀγώνων, ἀγγίζει νέα

στρώματα: ήθοποιούς, μικρέμπορους, νοικοκυρὲς κλπ., πρᾶγμα ποὺ κάνει τὴν ABC νὰ πεῖ: «Ἡ Ἰσπανικὴ κοινωνία ἀναδίνει μιὰ μυρωδιὰ ἀποσύνθεσης... Ἐὰν θέλουμε μιὰν ἐξέλιξη καὶ ὄχι μιὰ βίαιη ἐπανάσταση, θὰ πρέπει νὰ πάρουμε ὑπ' ὄψη τὴ δυσαρέσκεια τῶν μεσαίων τάξεων καὶ νὰ τοὺς ἀποδώσουμε τὴ δικαιοσύνη ποὺ τοὺς ὀφείλεται. Πρέπει ν' ἀντιμετωπίσουμε μ' ἐνεργητικότητα τὸ μέλλον γιὰ ν' ἀποκαταστήσουμε τὴν κοινωνικὴ σταθερότητα στὴ χώρα. Ἐπαναλαμβάνουμε ὅτι γιὰ νὰ γίνει αὐτὸ πρέπει ν' ἀποδώσουμε πρωταρχικὴ σημασία στὶς μεσαῖες τάξεις. Μόνο μ' αὐτὸν τὸν τρόπο θ' ἀποφευχτεῖ ἡ συμμαχία ἑνὸς μέρους τους μὲ τὸ προλεταριάτο».

Ἡ ἀγροτικὴ μεταρρύθμιση ἔχει πάντα τὴν ἴδια σπουδαιότητα γιὰ νὰ λυθεῖ ἡ κρίση στὴν ἐπαρχία (κύρια αἰτία τῆς μαζικῆς μεταναστεύσεως) καὶ γιὰ νὰ γίνει δυνατὴ μιὰ ὑγιὴς ἀνάπτυξη τῆς γεωργίας, ἀπαραίτητη γιὰ τὴν οἰκονομικὴ ἰσορροπία τῆς χώρας. Αὐτὸ τὸ ζήτημα, εἶναι βέβαιο, ὅτι θὰ προκαλέσει σημαντικὰ κινήματα, μέσα στὴν ἐπέκταση τῆς γενικῆς κρίσης, ὅπως ἔγινε ἤδη στὰ χρόνια 1966—67.

Ἡ κατάσταση τοῦ φρανκισμοῦ ἔχει οὐσιαστικὰ χειροτερέψει ἀπ' τὸ γεγονὸς ὅτι στὶς ἴδιες τὶς οἰκονομικὲς δυσκολίες τῆς Ἰσπανίας προστίθεται ἡ προοπτικὴ μιᾶς πιθανῆς μαζικῆς ἐπιστροφῆς ἑκατομμυρίων Ἰσπανῶν ἐργατῶν ἀπ' τὸ ἐξωτερικό, οἱ ὁποῖοι κινδυνεύουν νὰ γίνουν θύματα τῆς ἐξάπλωσης τῆς ἀνεργίας στὶς ἀνεπτυγμένες καπιταλιστικὲς χῶρες. Ἐκτὸς ἀπ' τὸν κίνδυνο ποὺ θὰ σήμαινε γιὰ τὸ καθεστὼς ἡ παρουσία αὐτῶν τῶν ἀνέργων, ἕνα τέτοιο ἐνδεχόμενο θὰ στεροῦσε τὴν ἰσπανικὴ οἰκονομία ἀπὸ μιὰ ἀπ' τὶς κυριώτερες εἰσοδηματικὲς πηγές της.

Τέλος, ἡ Ἰσπανία βρίσκεται κάτω ἀπ' τὴν ἄμεση ἐπίδραση τῶν ἐπαναστατικῶν γεγονότων ποὺ ξετυλίγονται στὴν Πορτογαλία, καὶ τὰ ὁποῖα παρακολουθοῦν μὲ προσοχὴ οἱ ἐργαζόμενοι, οἱ φοιτητὲς καὶ τὰ ἄλλα ἀγωνιζόμενα στρώματα τοῦ πληθυσμοῦ. Οἱ διάφορες τάσεις τοῦ στρατοῦ ἔχουν ἀσφαλῶς ἐξασφαλίσει ἐπαφές, οἱ μὲν μὲ τὸ Κ.Ε.Δ., οἱ δὲ μὲ τὰ ἀντιδραστικὰ στοιχεῖα. Ἡ πορτογαλέζικη ἐπανάσταση ἀποτελεῖ ἀσφαλῶς ἕνα σημαντικὸ στοιχεῖο στὴν ἀνάπτυξη τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος στὴν Ἰσπανία. Ἡ εὐρωπαϊκὴ ἐπανάσταση ποὺ ἄρχισε στὴν Πορτογαλία μπορεῖ, στὴν προσεχὴ περίοδο, νὰ πραγματοποιήσει ἕνα ἅλμα πρωταρχικῆς ἱστορικῆς σημασίας μὲ τὴν ἀναγέννηση τῆς ἰσπανικῆς ἐπανάστασης καὶ τὴ σύνδεσή της μὲ τὴν πορτογαλέζικη. Ἔτσι θὰ ἄνοιγε ἡ προοπτικὴ μιᾶς ἰβηρικῆς σοσιαλιστικῆς ὁμοσπονδίας, ὅπου θὰ μποροῦσαν ἐλεύθερα νὰ ἐνταχθοῦν ὅλοι οἱ λαοὶ τῆς Χερσονήσου.

Ὅλα δείχνουν ὅτι ἡ Ἰσπανία βρίσκεται στὶς παραμονὲς τοῦ ἀνοίγματος μιᾶς προεπαναστατικῆς κατάστασης, εἴτε μὲ μιὰ ἐξάπλωση τοῦ μαζικοῦ κινήματος ποὺ θὰ εἶχε σὰν συνέπεια τὴν πτώση τοῦ φρανκικοῦ καθεστῶτος, εἴτε μὲ τὸ θάνατο τοῦ Φράνκο ποὺ ἂν συμβεῖ στὴ διάρκεια τῆς παρούσης κρίσης θὰ ἐπιταχύνει τὴ λύση της, δημιουργώντας ἕνα κενὸ ποὺ καμμιὰ ἀπ' τὶς φρανκικὲς τάσεις δὲν θἆναι ἱκανὴ νὰ γεμίσει. Οἱ ἐπαναστάτες ὅλης τῆς Εὐρώπης ὀφείλουν ἀπὸ τώρα νὰ προετοιμαστοῦν ἐνεργητικά, κατανοώντας ὅτι διακυβεύεται ὄχι μόνο ἡ νίκη τῆς ἰσπανικῆς ἐπανάστασης, ἀλλὰ ἡ νίκη ὁλόκληρης τῆς εὐρωπαϊκῆς ἐπανάστασης.

Μ' αὐτὴ τὴν προοπτική, ἡ πολιτικὴ τοῦ Κ.Κ.Ι. τοῦ Σαντιάγκο Καρίγιο ἀποχτᾶ μεγάλη σημασία. Παρὰ τὰ τεράστια σφάλματα καὶ τὰ ἐγκλήματα τῆς σταλινικῆς ἡγεσίας κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἰσπανικῆς ἐπανάστασης, τὸ Κ.Κ. θὰ βγεῖ χωρὶς ἀμφιβολία ἀπ' τὴν παρανομία, σὰν ἕνα ἰσχυρὸ κόμμα, χάρι στὴν παράνομη δράση τῶν ἀγωνιστῶν του καὶ στὶς δομὲς ποὺ διατήρησε. Ἡ ἡγεσία του κρατᾶ κάποια ἀπόσταση σὲ σχέση μὲ τὴ Μόσχα, πρᾶγμα ποὺ τοῦ δίνει τὴ δυνατότητα νὰ αἰσθανθεῖ περισσότερο τὴν ἐπαναστατικὴ πίεση τῶν μαζῶν. Πάντως, ἡ ἀντίληψή του παραμένει ἐκείνη τῆς ἐπανάστασης κατὰ στάδια, ποὺ παρουσιάζεται ἀπ' τὸ σύνταγμα τῆς δημοκρατικῆς Χούντας Καρίγκο - Κάλβο Σερρέρ, καὶ ἔχει σὰ σκοπὸ νὰ προσφέρει μιὰν ἐναλλακτικὴ λύση στὸ φρανκικὸ καθεστὼς στηριζόμενη στὸ μαζικὸ κίνημα καὶ φρενάροντας καὶ καναλιζάροντάς το πάνω στὴν ὁρμή του, γιὰ τὸ πάρσιμο τῆς ἐξουσίας. Ἡ δημοκρατικὴ χούντα δέχεται μία μοναρχικὴ μορφὴ ἐξουσίας.

Σ' αὐτὴ τὴν ἀντίληψη πρέπει ν' ἀντιπαραταχτεῖ τὸ σύνθημα μιᾶς κυβέρνησης ἐργατικῶν κομμάτων, στηριγμένης στὶς ὀργανώσεις βάσης τῶν ἐργαζομένων καὶ ἐλεγχόμενης ἀπ' αὐτές, γιὰ τὴν ὀργάνωση ἐκλογῶν γιὰ Συντακτικὴ Συνέλευση. Αὐτὴ θὰ εἶναι ἐπιφορτισμένη νὰ ἀποκαταστήσει τὶς δομὲς τῆς ἰσπανικῆς σοσιαλιστικῆς ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας, ποὺ θὰ λειτουργεῖ στὴ βάση μιᾶς κοινωνίας αὐτοδιαχειριζόμενης σ' ὅλα τὰ ἐπίπεδα. Ἡ ἐπέκταση αὐτῆς τῆς ὁμοσπονδίας σ' ὅλη τὴν ἰβηρικὴ χερσόνησο, μὲ τὴν εἴσοδο τῆς σοσιαλιστικῆς Πορτογαλίας, θὰ ἀποκτήσει μιὰ τεράστια σημασία γιὰ τὴ σταθεροποίηση καὶ τὴν ἐνίσχυση τῆς πορτογαλέζικης καὶ τῆς ἰσπανικῆς ἐπανάστασης.

Ἡ ἐπιτυχία μιᾶς τέτοιας προοπτικῆς ἐξαρτᾶται κυρίως ἀπὸ τὴν ἐπέκταση τοῦ αὐτόνομου κινήματος ὀργάνωσης τῶν ἐργαζόμενων στὴ βάση, στὸ ὁποῖο οἱ ἐπαναστάτες μαρξιστὲς τῆς Ἰσπανίας καὶ ὁλόκληρου τοῦ κόσμου, δίνουν ὅλη τους τὴν ὑποστήριξη.

— Γιὰ νὰ βοηθήσουν τὴν ἀνάπτυξη καὶ τὴν πρόοδό του, μὲ βάση τὸ σχέδιο μιᾶς αὐτοδιαχειριζόμενης ὀργάνωσης.

— Γιὰ νὰ ἐξασκήσουν πίεση γιὰ νὰ πραγματοποιηθεῖ ἀπὸ τώρα τὸ Ἑνιαῖο μέτωπο τῶν μεγάλων Ὀργανώσεων, κομμουνιστικῆς καὶ σοσιαλιστικῆς γιὰ τὴ δημιουργία μιᾶς κυβέρνησης ἐργαζομένων, μὲ τὴ σύσταση στὴ βάση ἐπιτροπῶν τοῦ Ἑνιαίου Μετώπου, ποὺ νὰ περιλαμβάνουν ὅλες τὶς ἐργατικὲς ὀργανώσεις.

— Γιὰ νὰ ὑποστηρίζουν τὴ δράση της μέσα στὸ στρατό.

— Γιὰ νὰ καταβληθεῖ κάθε προσπάθεια γιὰ τὴ βοήθεια τῶν γυναικῶν, πού, ὅπως στὴν παρανομία, δὲν θὰ παραλείψουν νὰ συμμετέχουν μὲ ἡρωϊσμὸ στὸν ἀγῶνα, νὰ θέσουν κατὰ τὴ διάρκειά του, τὰ εἰδικὰ προβλήματα χειραφέτησης τῶν γυναικῶν, φέρνοντας ἔτσι τὴ μάχη σ' ἕνα ὑψηλότερο ἐπαναστατικὸ ἐπίπεδο.

Ο ἐπαναστάτες μαρξιστὲς τῆς Εὐρώπης θὰ καταβάλλουν κάθε προσπάθεια σὲ κάθε βῆμα, νὰ μεταδώσουν τὴν ἐμπειρία αὐτοῦ τοῦ ἀγώνα στὶς ἄλλες χῶρες καὶ νὰ ὀργανώσουν συγκεκριμένα σὲ διεθνῆ καὶ εὐρωπαϊκὴ κλίμακα κάθε ἀπαιτούμενη βοήθεια γιὰ νὰ ἀντισταθεῖ τόσο στοὺς ἐσωτερικούς, ὅσο καὶ στοὺς ἐξωτερικοὺς ἐχθρούς.

Πρέπει νὰ ἐξαλειφθεῖ ἡ ντροπὴ καὶ τὸ ἔγκλημα τῆς «μὴ ἐπέμβασης».

— Ζήτω ἡ νίκη τοῦ ἡρωϊκοῦ ἀγῶνα τῶν Ἰσπανῶν ἐργαζόμενων καὶ τῶν συμμάχων τους ἐνάντια στὸ Φρανκισμό!

— Ζήτω ἡ πάλη γιὰ τὴν ἀνανέωση τῆς Ἱσπανικῆς σοσιαλιστικῆς Ἐπανάστασης!

— Ζήτω ἡ αὐτοδιαχειριζόμενη σοσιαλιστικὴ Ὁμοσπονδία τῶν λαῶν τῆς Ἱσπανίας καὶ τῆς Ἰβηρικῆς χερσονήσου!

— Ζήτω οἱ ἐπιτροπὲς τοῦ Ἑνιαίου Μετώπου στὴ βάση.

— Ζήτω τὸ Ἑνιαῖο Μέτωπο τῶν ἐργατικῶν ὀργανώσεων γιὰ τὴν ἀνατροπὴ τοῦ καθεστῶτος τοῦ Φράνκο καὶ τὴ δημιουργία μιᾶς κυβέρνησης τῶν ἐργαζόμενων!

ΝΕΑ ΦΑΣΗ ΑΓΩΝΑ ΣΤΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

Τὰ τελευταῖα πολιτικὰ γεγονότα, σχετικὰ μὲ τὴν κυβερνητικὴ ἐκδήλωση «μεγαλοψυχίας» πρὸς τὴ χούντα, δὲν ἀφήνουν πιὰ καμμιὰ ἀμφιβολία σχετικὰ μὲ τὴ στάση τῆς κυβέρνησης ἀπέναντι στὸ φοιτητικὸ κίνημα καὶ στὰ ζητήματα τῆς ἐκπαιδευτικῆς μεταρρύθμισης γενικώτερα.

Φωτίζεται πιὰ τὸ «μυστήριο» τοῦ ἀντιφοιτητικοῦ καὶ ἀντιδημοκρατικοῦ νόμου, σχετικὰ μὲ τὸ συνδικαλισμὸ στὰ Α.Ε.Ι. Ἡ κυβέρνηση τῆς δεξιᾶς καθορίζει ξεκάθαρα τὶς ἐνέργειες καὶ τὶς ἀντιδράσεις της, ξεκινῶντας ἀπ' τὴν προοπτικὴ τῆς ἀναπόφευκτης ὄξυνσης τῆς ταξικῆς πάλης στὴ χώρα μας.

Τὰ διάφορα ἀντι - ἐργατικά, ἀντι - λαϊκὰ καὶ ἀντι-δημοκρατικὰ μέτρα, ποὺ παίρνει, καθὼς καὶ οἱ ἐνέργειες καταστολῆς εἶναι ἐκδήλωση ψυχρῆς ταξικῆς πολιτικῆς, ποὺ σκοπὸ ἔχει τὴν ἑδραίωση τοῦ ἀστικοῦ καθεστῶτος στὴ χώρα μας καὶ τὴ διατήρησή του, μὲ κάθε μέσο. Παράλληλα ἑτοιμάζει ἀνοιχτὰ πιά, σὰν τελευταῖα ἐφεδρεία τὰ τάνκς, τὸν κίνδυνο τῶν ὁποίων ἐπισείει σὲ κάθε περίπτωση ἀνόδου τῆς διεκδικητικῆς πάλης τῶν ἐργαζομένων.

Μέσα σ' αὐτὰ τὰ πλαίσια τῆς ταξικῆς πολιτικῆς τῆς Δεξιᾶς τοποθετεῖται καὶ τὸ ἀντιφοιτητικὸ νομοσχέδιο καὶ οἱ ἄλλες κυβερνητικὲς ἐνέργειες, πάνω στὸ ἐκπαιδευτικὸ ζήτημα.

Ἡ Κυβέρνηση σχεδιάζει νὰ ξεμπερδεύει μιὰ καὶ καλὴ μὲ τὸ φοιτητικὸ κίνημα, μὲ μιὰ σκληρὴ καὶ ἄκαμπτη πολιτική. Οἱ ἐπιθέσεις στὶς δημοκρατικὲς ἐλευθερίες στὰ Α.Ε.Ι., ποὺ ἄρχισαν μὲ τὸ γελοῖο τρόπο ποὺ ἔκανε τὴν ἀποχουντοποίηση, μὲ τὴν διατήρηση τοῦ ἴδιου αὐταρχικοῦ τρόπου ἐκπαίδευσης καὶ τῶν πιὸ ἀντιδραστικῶν στοιχείων στὶς ἴδιες καίριες θέσεις, οὐσιαστικά, ποὺ βρίσκονταν καὶ πρίν. Μὲ τὶς ἀπίθανες ἐπιθέσεις τῆς ἀστυνομίας ἐνάντια στὶς διαδηλώσεις στὴν Ἀθήνα κι' ἀλλοῦ, καὶ τέλος, μὲ τὰ τελευταῖα διατάγματα. Εἶναι σχεδὸν βέβαιο ὅτι θὰ ἐπιμείνει μέχρι τέλους στὴν ἐγκαθίδρυση τοῦ Μουσολινικοῦ τύπου συντεχνιακοῦ συνδικαλισμοῦ στὰ Πανεπιστήμια, ποὺ μοιάζει ἄλλωστε, μὲ τὸν κηδεμονευόμενο ἐργατικὸ συνδικαλισμό. Οἱ διάφορες ὑποθέσεις τῶν ὑποστηρικτῶν τῆς περιβόητης πιὰ «ἀντιδικτατορικῆς ἑνότητας» ἀλλὰ καὶ ἄλλων, μὲ πιὸ ἀριστερὴ φρασεολογία, ἀλλὰ μὲ τὴν ἴδια στὴν οὐσία πολιτική, κύκλων τῆς ἀριστερᾶς, πέφτουν στὸ κενό. Δὲν πρόκειται γιὰ προσπάθειες «χουντικῶν» ἢ «ἀμερικανόδουλων» στοιχείων, ποὺ προσπαθοῦν νὰ ἐκθέσουν τὴν κυβέρνηση καὶ νὰ τὴν παρασύρουν σὲ μιὰ ὁλοένα καὶ δεξιώτερη πολιτική. Τὸ ἀντιφοιτητικὸ νομοσχέδιο εἶναι σίγουρο πιά, πὼς προετοιμάστηκε ἀπὸ τὸ στενὸ περιβάλλον τοῦ ἴδιου τοῦ Καραμανλῆ.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρά, στὸ τεραστίας σημασίας γιὰ τὸν τόπο θέμα τῆς ἐκπαιδευτικῆς μεταρρύθμισης, ποὺ μπαίνει, μὲ διάφορη ἔκφραση, ἀπὸ τὸ σύνολο τοῦ πληθυσμοῦ, ἡ Κυβέρνηση ἀκολουθεῖ τὴ γνωστὴ πολιτικὴ τῆς καιροσκοπικῆς ἀναβολῆς, μέχρι νὰ φθάσωμε σὲ μιὰ περίοδο ὕφεσης, ποὺ θἆναι εὔκολο πιὰ νὰ κλείσει τὸ θέμα μὲ μερικὲς μικροαλλαγές. Θεωροῦμε ὅτι ἡ ἀστικὴ τάξη τῆς χώρας δὲν εἶναι διατεθειμένη νὰ προχωρήσει ἔστω καὶ σὲ μερικὲς προοδευτικὲς ἀστικὲς μεταρρυθμίσεις. Αὐτὸ φαίνεται πολὺ καθαρά, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ἀπὸ τὸ σχέδιο νόμου - πλαισίου γιὰ τὴν ὀργάνωση καὶ λειτουργία τῶν Α.Ε.Ι., ποὺ συντάχτηκε ἀπὸ ἐπιτροπὴ τῶν πιὸ προχωρημένων φιλελεύθερων, ἀκόμη καὶ ἀριστερῶν καθηγητῶν καὶ διανοουμένων, ἐπιτροπὴ ποὺ συγκροτήθηκε στὶς 17.8.74, ἀμέσως μετὰ τὴν πολιτικὴ ἀλλαγή. Παραδόθηκε στὴ δημοσιότητα στὶς 6.6.75. Ἂν καὶ περιλαμβάνει μερικὲς «πρωτοποριακὲς» μεταρρυθμίσεις, ὅπως ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ θεσμοῦ τῶν «τμημάτων» καὶ τῆς «συμμετοχῆς» τῶν φοιτητῶν στὴ διοίκηση, δὲν ἀλλάζει οὐσιαστικὰ τὶς δομὲς καὶ τὰ ἐκπαιδευτικὰ ἔθιμα. Ἡ παντοδυναμία καὶ οἱ δυνατότητες αὐθαιρεσίας τῶν καθηγητῶν, σὲ βάρος τῶν φοιτητῶν καὶ τῶν βοηθῶν, παραμένει ἀκέραια. Οἱ δυνατότητες τοῦ κρατικοῦ παρεμβατισμοῦ παραμένουν καὶ ταὐτόχρονα σαμποτάρεται ἡ ἑνότητα καὶ ἡ κοινὴ ἔκφραση τῶν φοιτητῶν, τὴ στιγμὴ ποὺ βάζει σὲ ἀντίθεση τὸ θεσμὸ τῆς συνδιοίκησης μὲ τὸ θεσμὸ τοῦ συνδικαλισμοῦ. Ἡ κυβέρνηση, παρ' ὅλα αὐτὰ ἀγνοεῖ ἀκόμα καὶ αὐτὸ τό καθόλου ριζοσπαστικὸ σχέδιο. Χαρακτηριστικὸ εἶναι ὅτι ἐκδόθηκε ἀπὸ τὴν ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία τῶν ἴδιων τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς

Αὐτὸ γίνεται γιὰ νὰ ἀποφύγει ἡ Κυβέρνηση ὁποιαδήποτε συζήτηση στὸ θέμα αὐτό. Ἐπειδὴ ἀκριβῶς μιὰ τέτοια συζήτηση θὰ μποροῦσε νὰ πάρει ἔκταση κριτικῆς καὶ ἀμφισβήτησης σὲ πλατειὰ κλίμακα στοὺς σπουδαστικοὺς κύκλους ὄχι μόνο τοῦ συστήματος ἐκπαίδευσης, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἴδιου τοῦ κοινωνικοῦ καθεστῶτος, ποὺ τὸ ὑποστηρίζει καὶ τὸ καλλιεργεῖ.

Ἂν τώρα, μετὰ ἀπὸ ἕνα χρόνο ἀπὸ τὴν «ἀλλαγή», τὰ πράγματα διαγράφονται πιὰ ξεκάθαρα, δὲν ἦταν λιγώτερο καθαρὰ στὸ ξεκίνημα τῆς νέας φάσης τοῦ φοιτητικοῦ κινήματος πέρισυ, τοὐλάχιστον, γιὰ αὐτοὺς ποὺ εἶχαν προσδιορίσει σωστὰ τὸ χαρακτήρα τῆς ἀλλαγῆς. Ἀπὸ τὶς ἀρχὲς τοῦ περασμένου Αὐγούστου, εἶχε προσπαθήσει ἡ δεξιὰ νὰ ἐλέγξει τὸ φοιτητικὸ κίνημα δεσμεύοντάς το μὲ διορισμοὺς ὑπευθύνων ὀργάνων, κατ' εὐθεῖαν ἀπὸ τὴν κυβέρνηση κατὰ πρόταση διαφόρων φοιτητικῶν παρατάξεων. Καὶ οἱ δυὸ νεολαῖες τῶν κομμουνιστικῶν κομμάτων εἶχαν ἀποδεχθεῖ αὐτὲς τὶς προτάσεις καὶ συναγωνίζονταν σὲ κλειστὲς συζητήσεις «καταξιωμένων» συνδικαλιστῶν, πιὰ θὰ κερδίσει τὰ περισσότερα ὀφέλη, καὶ πὼς θὰ περιορίσουν τὴν πίεση τῆς «ἄκρας

ἀριστερᾶς» καὶ τῶν ἀνεξαρτήτων. Τὰ σχέδια αὐτὰ βέβαια δὲν πέρασαν κάτω ἀπὸ τὴν πίεση τῶν ἐξωκομματικῶν. Μετὰ ἀπὸ τὴν συζήτηση μὲ τὸν τότε ὑφυπουργὸ Παιδείας Δ. Τσάτσο, καὶ τὴν πραγματοποίηση τῆς πρώτης φοιτητικῆς συγκέντρωσης στὴ Νομική, στὶς 27)8, παρὰ τὴν κυβερνητικὴ ἀπαγόρευση, ἄνοιξαν τὰ ἀμφιθέατρα γιὰ πλατειὲς συγκεντρώσεις τῶν φοιτητῶν. Γιὰ λόγους ὅμως ὀργανικῆς ἀδυναμίας τῆς λεγομένης «ἄκρας ἀριστερᾶς» καὶ τῶν ἀνεξαρτήτων, δὲν ἔγινε δυνατὸ νὰ ἐπικρατήσει μιὰ πολιτικὴ προβολῆς, μὲ συνέπεια καὶ ἀποφασιστικότητα, αἰτημάτων μὲ μεταβατικὸ χαρακτήρα γιὰ μεταρρυθμίσεις στὰ Πανεπιστήμια καὶ οὐσιαστικὴ ἀποχουντοποίηση. Οἱ νεολαῖες τῶν δύο Κ.Κ. πῆραν τὴν πρωτοβουλία τῆς ποδηγέτησης τοῦ φοιτητικοῦ κόσμου μὲ διάφορες ἐπιτροπές, σφραγίδες, τὴν περίφημη Φ.Ε.Α.Κ. δηλαδή, καὶ τὸ διατοπικὸ τῶν τοπικῶν φοιτητικῶν συλλόγων. Μὲ μιὰ πολιτικὴ παγώματος τῶν φοιτητικῶν διεκδικήσεων, οὐσιαστικὰ πολιτικὴ κριτικῆς ὑποστήριξης στὸν Καραμανλὴ καὶ στενοῦ κομματικοῦ ἀνταγωνισμοῦ ἀπὸ τὴν ἄλλη, ὁδήγησαν τὸ φοιτητικὸ κίνημα σὲ ἀπομαζοποίηση καὶ ἀδράνεια. Θὰ πρέπει νὰ σημειωθεῖ ὅτι τὴ βασικὴ πρωτοβουλία γιὰ τὶς ἐνέργειες αὐτὲς τὴν εἶχε ἡ Πανσπουδαστικὴ συνδικαλιστικὴ κίνηση (πρώην Ἀντι-ΕΦΕΕ), ἡ παράταξη, δηλαδὴ ποὺ πρόσκειται στὸ ΚΚΕ-ἐξωτερικοῦ, παρ' ὅλο ποὺ τὸ τελευταῖο ἀντιτίθεται στὰ λόγια μὲ τὴ γραμμὴ τῆς ἀντιδικτατορικῆς ἑνότητας. Γιὰ τὸ λόγο αὐτό, τῶν πρωτοβουλιῶν της σ' αὐτὴ τὴν περίοδο, μαζὶ μὲ ἄλλους βέβαια πιὸ σημαντικούς, κατόρθωσε νὰ ὑποσκελίσει τὸ ΚΚΕἐσ. στὴν ἐπιρροή του στὸ φοιτητικὸ κόσμο.

Τελικὰ οἱ νέοι δημοκρατικοὶ φοιτητικοὶ σύλλογοι, ἔγιναν ὀργανισμοὶ χωρὶς καμμιὰ πολιτικὴ σημασία οὐσιαστικά, τὴ στιγμὴ ποὺ οἱ πολιτικὲς ἀποφάσεις, ἀκόμα καὶ ἡ τακτική τους σὲ συνδικαλιστικὰ ζητήματα καθοριζόταν σὲ διαπραγματεύσεις σὲ ἐπίπεδο κομματικῶν νεολαιῶν. Ἔτσι, τελικά, ἡ νέα ΕΦΕΕ, ποὺ δημιουργήθηκε ἐσπευμένα, χωρὶς τὴν πλατειὰ ἐπεξεργασία ἑνὸς πραγματικοῦ προγράμματος γιὰ τὶς φοιτητικὲς διεκδικήσεις, δὲν μπόρεσε νὰ συσπειρώσει γύρω της πραγματικὰ τὸ φοιτητικὸ κόσμο. Βέβαια, μιὰ λύση στὸ θέμα αὐτὸ τῆς δίνει ἡ Κυβερνητικὴ ἐπίθεση ἐναντίον της. Αὐτὸ ὅμως δὲν πρέπει νὰ γίνει ἀφορμὴ γιὰ ἀντιδημοκρατικὲς παραβιάσεις ἀπὸ μέρους τῶν παρατάξεων, ὅπως ἡ Π.σ.Κ., ποὺ ἔδειξαν τέτοιες διαθέσεις στὸ παρελθόν. Ἀκριβῶς τώρα πρέπει νὰ βρισκόμαστε σὲ μεγαλύτερη ἐπαγρύπνηση γιὰ τὴν ἀπόκρουση τῶν κυβερνητικῶν σχεδίων, ποὺ μπορεῖ νὰ γίνει μόνο μὲ τὴν πλατειὰ συσπείρωση καὶ σφυρηλάτηση τῶν δεσμῶν τοῦ φοιτητικοῦ κινήματος, ποὺ μόνο μὲ τὴν πιὸ πλατειὰ δημοκρατικὴ λειτουργία τῶν μαζικῶν φορέων μπορεῖ νὰ ἐξασφαλισθεῖ.

Γιὰ τὴν ὅλη ἐξέλιξη τοῦ φοιτητικοῦ μεγάλο μέρος τῆς εὐθύνης φέρει καὶ ἡ ΠΑΣΠ, ποὺ μὲ μιὰ ἀκατανόητη πολιτικὴ «ἑνιαίου μετώπου» μὲ τὴν Π.σ.κ. τὴ βοήθησε νὰ προωθήσει τὶς προσπάθειές της γιὰ τὸν ἔλεγχο τῶν μαζικῶν φορέων τοῦ φοιτητικοῦ συνδικαλισμοῦ. Ἡ πολιτικὴ αὐτὴ βέβαια ἔβλαψε καὶ τὴν ἴδια τὴν ΠΑΣΠ, ἐπειδὴ ἀκριβῶς ἦταν σὲ σημαντικὸ βαθμὸ πιὸ ἀνοργάνωτη, ἀπὸ τὴν Π.σ.κ., μὲ ἀποτέλεσμα ἡ τελευταία νὰ τῆς ἐπιβάλλει τὴ δικιά της οὐσιαστικὰ γραμμὴ στὴν πράξη, ἀκόμα καὶ νὰ ἐπηρρεάσει σὲ μεγάλο βαθμὸ τὶς ἴδιες τὶς γραμμές της καὶ τὶς γραμμὲς τῆς νεολαίας τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ.

Ἡ λεγόμενη «ἐπαναστατική» «ἄκρα ἀριστερά», ἦταν ἀδύνατο νὰ ἀποτελέσει ἀντίβαρο στὴν πολιτικὴ τῶν μεγάλων παρατάξεων, ἐπειδὴ ἀκριβῶς ἡ νοοτροπία τοῦ μεγαλυτέρου μέρους της ἔχει τὶς ἴδιες σταλινικὲς ρίζες μὲ ἐκεῖνες τῆς παραδοσιακῆς. Ἀκόμα καὶ ἡ λεγόμενη «Τροτσκιστική» πτέρυγά της δὲν διαφέρει καὶ αὐτὴ στὴ νοοτροπία τῆς κηδεμόνευσης τῶν μαζικῶν χώρων. Ὅσο ἀφορᾶ δὲ τὴν προσπάθεια τοῦ Δ.Α. γιὰ πιὸ δημοκρατικὲς διαδικασίες ἀπὸ ἕνα σημεῖο καὶ πέρα, ἦταν ἀδύνατο νὰ ἔχουν ὁποιοδήποτε ἀποτέλεσμα, γιατὶ εἶχε χάσει πιὰ τὴ δυνατότητα ἐπιρροῆς σημαντικῆς μερίδας τῶν φοιτητῶν καὶ ἡ ὅλη του πολιτική, σύμφωνα καὶ μὲ τὸ θεωρητικό του ὑπόστρωμα, ἦταν φοβερὰ διστακτική. Οἱ λεγόμενοι «ἀνεξάρτητοι» τέλος, ἂν καὶ περιέλαβαν στοὺς κόλπους τους ἕνα ἀριθμὸ ἀξιόλογων στελεχῶν, διαλύθηκαν οὐσιαστικά, ἀπ' τὴ στιγμὴ ποὺ δὲ μπόρεσαν νὰ βάλλουν τὴ βάση γιὰ μιὰ ἐλάχιστη πολιτικὴ συμφωνία.

Βέβαια, δὲν εἴμαστε ἀπαισιόδοξοι γιὰ τὸ μέλλον τοῦ φοιτητικοῦ κινήματος. Ἀντίθετα, πιστεύομε ὅτι τώρα ἀκριβῶς βρίσκεται μπροστὰ σὲ μιὰ νέα ποιοτικὰ ἀνώτερη φάση. Ξεκίνησε στὴ διάρκεια τῆς δικτατορίας σὰν ἀντίσταση ἐνάντια σ' αὐτήν. Ἔτσι πολιτικοποιήθηκε γρήγορα σὲ ἕνα ἀντιδικτατορικὸ καὶ σύγχρονα ἀντιϊμπεριαλιστικὸ - ἀντικαπιταλιστικὸ προσανατολισμό. Ὡστόσο δὲν μπόρεσε νὰ βάλλει ξεκάθαρα ταξικὰ συνθήματα, μὲ ἐξαίρεση βέβαια τὴν ἡρωικὴ ἐξέγερση τοῦ Πολυτεχνείου, τὴν «Κομμούνα τῆς Ἀθήνας». Μετὰ τὴν πτώση τῆς δικτατορίας παρ' ὅλη τὴν ἀποπροσανατολιστικὴ πολιτικὴ τῶν διαφόρων παρατάξεων, διατηρήθηκε καὶ ἀναπτύχθηκε στὴν οὐσία μιὰ πιὸ βαθειὰ τάση ἀμφισβήτησης καὶ κριτικῆς τοῦ ἀστικοῦ συστήματος στὸ σύνολό του.

Τώρα, ποὺ ξεκάθαρα ἡ Δεξιὰ ἐπιτίθεται καὶ ἐπιδιώκει τὸ χτίσιμο ἑνὸς καμουφλαρισμένου δικτατορικοῦ καθεστῶτος, ἀρχίζει ὁπωσδήποτε νέα φάση ἀγώνων, ποὺ πρέπει ὁπωσδήποτε νὰ βαθύνει καὶ νὰ πλατύνει ὅσο τὸ δυνατὸν περισσότερο. Ὁ Καραμανλὴς πιθανὸ νὰ ὑπολόγισε ὅτι τώρα ἀκριβῶς τὸ κίνημα ἔπεσε σὲ περίοδο ὕφεσης, ἀνάλογη μὲ ἐκείνη ποὺ ἐπακολούθησε τὰ μεγάλα Εὐρωπαϊκὰ κινήματα τῆς περιόδου μετὰ τὸ '68. Στὴν οὐσία ὅμως τὸ Ἑλληνικὸ φοιτητικὸ κίνημα διανύει παρὰ τὶς φαινομενικὲς ἐνδείξεις τὴν περίοδο τῆς ἀνάπτυξής του, μέχρι νὰ φτάσει στὴν πραγματικὴ παμφοιτητικὴ κινητοποίηση ἐνάντια στὸ σύνολο τοῦ συστήματος.

Πρέπει ἀκόμα νὰ γίνει πολλὴ δουλειὰ γιὰ τὴν πολιτικοποίηση τοῦ συνόλου τοῦ φοιτητικοῦ κόσμου καὶ τὸ βάθεμα τῶν ἰδεολογικῶν του κατακτήσεων, ποὺ θὰ μποροῦν νὰ βάλλουν σὲ κριτική, ὄχι μόνο τὴν συγκεκριμένη κυβερνητικὴ καταπίεση, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐκπαιδευτικὸ σύστημα, στὶς βασικές του ἀρχές, καθὼς καὶ τὶς διάφορες ἀστικὲς ἠθικὲς καὶ πολιτιστικὲς ἀξίες καὶ νὰ γίνει ἔτσι, ὁ προπομπὸς ἑνὸς πραγματικοῦ ἀντικαπιταλιστικοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος τῶν ἐργαζομένων τῆς χώρας.

Προϋπόθεση τῶν παραπάνω εἶναι τὸ χτίσιμο ἑνὸς ἑ ν ι α ί ο υ φοιτητικοῦ συνδικαλισμοῦ, ποὺ θὰ λειτουργεῖ ἄκρως δημοκρατικά, καὶ ποὺ στὰ πλαίσιά του μὲ μιὰ πραγματικὴ παμφοιτητικὴ συμμετοχὴ θὰ ἐπεξεργάζεται τὸ πρόγραμμα διεκδικήσεων καὶ πάλης

τῶν σπουδαστῶν. Οἱ διάφορες παρατάξεις πρέπει πέρα ἀπὸ κάθε σεχταρισμὸ καὶ μεσσιανικὴ νοοτροπία νὰ συνειδητοποιήσουν ὅτι μόνο ὅταν ὁ μέσος φοιτητὴς αἰσθάνεται ἕνα πρόγραμμα ἢ μιὰ ἀπόφαση σὰ δική του ὑπόθεση, θὰ συσπειρωθεῖ καὶ θὰ παλαίψει γύρω ἀπ' αὐτή. Εἶναι ὅμως ἀπαραίτητο γιὰ νὰ γίνει αὐτὸ νὰ δίνεται ἡ δυνατότητα σ' ὅλους νὰ συμμετέχουν δημοκρατικὰ στὴ διαμόρφωσή της.

Ἐξ ἴσου σημαντικὴ εἶναι ἡ διαμόρφωση ἑνὸς κοινοῦ προγράμματος φοιτητικῶν διεκδικήσεων, γιὰ διαρθρωτικὲς ἀλλαγὲς στὸ σύστημα ἐκπαίδευσης γενικὰ καὶ ἰδιαίτερα στὸ σύστημα τῆς ἀνώτατης ἐκπαίδευσης. Τὸ πρόγραμμα αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ ἀποτελέσει κατάκτηση τοῦ ἴδιου τοῦ φοιτητικοῦ κινήματος, διαμορφωμένο ἐξ ὁλοκλήρου μέσα στὰ μαζικὰ συνδικαλιστικὰ ὄργανα.

Ὁ χαρακτήρας του θὰ πρέπει νὰ εἶναι μεταβατικός. Οἱ διεκδικήσεις του, ποὺ θὰ ἀποσκοποῦν σ' ἕνα νέο μοντέλλο ἐκπαίδευσης προσαρμοσμένο στὶς σύγχρονες ἐπιστημονικὲς καὶ ἐκπολιτιστικὲς ἀνάγκες, ξεκινῶντας ἀπὸ τὴ δεδομένη ἀντικειμενικὴ κατάσταση καὶ τὸ ἐπίπεδο συνειδητότητας τῶν φοιτητῶν θὰ τοὺς ὁδηγοῦν στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν ἀνατροπὴ τοῦ συνόλου τοῦ κοινωνικοῦ συστήματος.

Ἐπαναλαμβάνουμε: Ἀπαραίτητες προϋποθέσεις γιὰ τὸ ἀγωνιστικὸ ἀνέβασμα τοῦ Φ.Κ., καὶ γιὰ τὸ βάθεμα τῶν διεκδικήσεών του εἶναι ἀπὸ τὴ μιὰ ἡ ἑνιαία δημοκρατικὴ του ἔκφραση καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη, ἡ ἐπεξεργασία ἑνὸς κεντρικοῦ μεταβατικοῦ προγράμματος, ποὺ παράλληλα καὶ ταυτόχρονα μὲ τὶς ἄλλες συγκυριακὲς πολιτικές του ὑποχρεώσεις, θὰ δίνει τὴν προοπτικὴ τῶν ἀγώνων του.

Γράμματα στὴ σύνταξη

Ξεδιαλέγουμε γιὰ δημοσίευση ἀνάμεσα στὰ γράμματα ποὺ πῆρε ἡ Σύνταξη, τὸ παρακάτω ποίημα. Ἡ τεχνική του, «παράξενη», εἶναι ὑπερρεαλιστική, ἀλλὰ διακρίνεται ἀπὸ δυνατὸ πολιτικὸ αἴσθημα, ποὺ κάνει ὥστε οἱ διανοητικὲς ἀναφορὲς τῶν λέξεων, τῶν συνδυασμῶν, τῆς ἠχητικῆς τους, νἆναι ἄμεσα καθαρὲς καὶ βαθειὰ εὔστοχες.

Η ΟΣΦΥΣ ΤΟΥ ΛΑΓΟΥ Η ΜΟΝΑΡΧΙΚΗ ΜΟΥ ΑΓΑΠΗ

Πρῶτοι μας δυνάστες οἱ Βιτελοβλάχοι
Κόθωνας μὲ Ἀμυαλία. Μετὰ
ξέρασεν ὁ Βόλγας τὴν Ἀφροδίτη Βρωμάροβνα
ποὺ τόκισε τοὺς Γλυκοβούργους μὲ χυλόπιττες
καὶ τοὺς Ρωμηοὺς μὲ ἀναθέματα.
Τοῦ πετεινοῦ ὁ γυιὸς ἀντὶς ἀπὸ τὴ Πόλη
πῆρε τὴν Ἀσοφία.

Ἕνας του γιὸς ἀσπάστηκε τὴ Μαϊμού.
Κι ὁ ἄλλος ἐγκαινίασε μεταξωτὸ πολιτισμό.
Ἡ Χέσσα μηχανεύτηκε ἀνάπαυλα πράμματα
κι ὁ Κωπρόνυμος Β΄ Ἄνω Μωρία.

Πᾶνε τώρα οἱ Γλυκοβοῦργοι
ἀλλοῦ νὰ φᾶνε τὴ Κοπενχάγη τους
στὴν Τυχερὰν τῆς Ἰρανίας ἴσως.
Ἐδῶ ποταποὶ παττακοὶ ἠρακλεῖδες
τοῦ στόματος ψυττακίζουν
ἔρχεται, ἐρχέζεται ὁ Βάσος Ὑλικός.

Ἑλλὰς ἐργατῶν κι ἀγροτῶν, Ἑλλὰς ποιητῶν
Φοβοῦ τοὺς Δαναούς. Προσοχή
Ἤτταν ἡ Ἐπὶ Τάνκς.

Βακιλοκτόνος

Ἐλεύθερη συζήτηση καὶ κριτική

ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ, ΑΥΤΟΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗ ΓΡΑΦΕΙΟΚΡΑΤΙΑ

Συνεχίζοντας τὴ δημοσίευση συζητητικῶν κειμένων πάνω στὸ θέμα τῆς Γραφειοκρατίας καὶ τοῦ χαρακτήρα τῶν «Ἐργατικῶν Κρατῶν», δημοσιεύουμε τὴν παρακάτω ἀποκλειστικὴ συνέντευξη ποὔδωσε ὁ γνωστὸς Γιουγκοσλαῦος καθηγητὴς Μ. Μάρκοβιτς στὸν ἄγγλο σύντροφό μας CHRIS.

Η ΣΥΝΤΑΞΗ

Ποῦ τοποθετεῖτε τὴν ἰδέα τῆς Αὐτοδιαχείρησης στὴ Μαρξιστικὴ παράδοση; Ὡς πρὸς τί ἡ ἰδέα αὐτὴ εἶναι καινούργια, ἀντιστοιχεῖ στὶς σημερινὲς συνθῆκες καὶ ὑπῆρχε πάντοτε;

Ἡ ἰδέα τῆς Αὐτοδιαχείρησης εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ συνακόλουθα τῆς οὑμανιστικῆς μαρξιστικῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς θεωρίας τῆς κοινωνίας ποὺ ἀπορρέει ἀπὸ αὐτήν. Στὴν πραγματικότητα εἶναι ἡ λύση ποὺ δίνει ὁ Μάρξ στὴν ἀπαλλοτρίωση τῆς ἐργασίας καὶ στὴν πολιτικὴ ἀπαλλοτρίωση. Παρ᾽ ὅλο ποὺ ἡ ἰδέα αὐτὴ ὑπῆρχε καὶ πρίν, ὁ Μάρξ τὴν ἐπεξεργάστηκε στὰ τελευταῖα του ἔργα, π.χ. στὴν ἀνάλυση τῆς ἐμπειρίας τῆς Κομμούνας τοῦ Παρισιοῦ, δίνοντάς της πιὸ ἐπεξεργασμένη μορφὴ στὸν τρίτο τόμο τοῦ «Κεφαλαίου». Μὰ ἡ ἰδέα αὐτὴ πρϋπῆρχε στὸ Ἐργατικὸ κίνημα. Πολυάριθμες αὐθόρμητες ἀπόπειρες γίνανε γιὰ τὴν ἐφαρμογή της.

Ἡ δημιουργία τῶν Σοβιέτ κατὰ τὴ διάρκεια τῆς Ρώσσικης ἐπανάστασης ἤτανε μιὰ ἀπ᾽ αὐτές· μιὰ ἄλλη ἀπόπειρα ἤτανε τὸ κίνημα τῶν ἀντιπροσώπων τῶν συνεργείων στὴ Μεγάλη Βρεταννία κατὰ τὸν πρῶτο παγκόσμιο πόλεμο. Στὴ Γιουγκοσλαβία ἔγινε προσπάθεια νὰ ἐφαρμοστεῖ σὰν καθολικὸ σύστημα, ἀλλὰ τὸ σύστημα αὐτὸ δὲν ἤτανε ἐντελῶς ὁλοκληρωμένο.

Ἔτσι ὅταν μιλᾶμε γιὰ αὐτοδιαχείρηση, θἄπρεπε νὰ κάναμε διάκριση ἀνάμεσα σὲ πολλὰ πράγματα: τὴν ἰδέα τῆς αὐτοδιαχείρησης στὰ ἔργα τοῦ Μάρξ, τὶς διάφορες θεωρίες ποὺ ὑπάρχουν, τὶς ἀποτυχημένες ἀπόπειρες στὶς διάφορες χῶρες, τὴν ἀνάλυση τῆς Γιουγκοσλάβικης αὐτοδιαχειριστικῆς ἐμπειρίας (στὶς ἐπιχειρήσεις καὶ στὶς τοπικὲς κοινότητες), ἢ ἀκόμα τὴν ἀνάλυση τοῦ ἐξελιγμένου μοντέλου τῆς αὐτοδιαχείρησης, ποὺ περιλαμβάνει καὶ τὴν πολιτικὴ αὐτοδιαχείρηση.

Ἀφοῦ ἐμφανισθῆ ἡ ἰδέα τῆς Αὐτοδιαχείρησης, εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ ἐμποδισθεῖ ἡ ἀνάπτυξή της. Ἀλλὰ ἡ γενίκευσή της εἶναι τελείως ἄλλο πρόβλημα...

Ἔχετε ἀπόλυτα δίκιο ὅταν λέτε ὅτι ἡ ἰδέα αὐτὴ εἶναι πάρα πολὺ λαοφιλής, καὶ ὅτι οἱ ἐργαζόμενοι νοιώθουν ἀμέσως ὅτι εἶναι ὁ μόνος δρόμος ποὺ ὁδηγεῖ στὴν οἰκονομικὴ καὶ πολιτική τους ἀπελευθέρωση.

Ὅπου εἰσαχθεῖ ἡ ἰδέα αὐτὴ εἶναι πολὺ δύσκολο καὶ σχεδὸν ἀδύνατο ἔπειτα νὰ ἀναιρεθεῖ. Στὴ Γιουγκοσλαβία, ἐν τούτοις τὸ κατεστημένο γραφειοκρατικὸ σύστημα προσπαθεῖ νὰ διαφυλάξει τὶς μὴ ὁλοκληρωμένες μορφές της, ποὺ ὑπάρχουν ἤδη, ἔτσι ὥστε νὰ διατηρήσει κάποια ἀξιοπιστία στὴν ἐπίσημη ἰδεολογία του. Οἱ αὐτοδιαχειριζόμενες ὁμάδες καὶ οἱ συλλογικοὶ φορεῖς τῶν ἐργαζομένων καὶ τῶν ἀγροτῶν εἶναι χωρισμένοι, ὄχι καλὰ ὀργανωμένοι, χωρὶς συντονισμό, καὶ σὲ σύγκρουση μὲ τὴ δομὴ τοῦ συνόλου τῆς κοινωνίας (ποὺ προέρχεται ἀπὸ μιὰ ταξικὴ κοινωνία καὶ ἑπομένως εἶναι σὲ ἀντίφαση μὲ τὴν αὐτοδιαχείρηση).

Γι' αὐτό, στὴν πραγματικότητα, ἡ πλήρης ἀνάπτυξη τῆς αὐτοδιαχείρισης προϋποθέτει τὴ δημιουργία θεσμῶν καὶ ὀργανώσεων γιὰ τὴν αὐτοδιαχείρηση, στὸ πιὸ ὑψηλὸ ἐπίπεδο. Αὐτὸ εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ ἐνδιαφέροντα θέματα, καὶ νομίζω, ἕνα ἀπὸ τὰ βασικώτερα θεωρητικὰ ζητήματα τοῦ μοντέρνου σοσιαλισμοῦ, ἰδιαίτερα στὶς ἀνεπτυγμένες χῶρες:

Πῶς νὰ δημιουργήσουμε θεσμοὺς αὐτοδιαχείρησης, σὲ περιφερειακὸ ἐπίπεδο, σ' ὁλόκληρους τομεῖς δραστηριότητας καὶ τελικὰ σ' ὁλόκληρη τὴν κοινωνία;

Ποιές οἱ σχέσεις ἀνάμεσα στὴν αὐτοδιαχείρηση καὶ τὸ κόμμα, ἰδανικὲς καὶ στὴν πράξη;

Αὐτὸ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἀνάπτυξη τῆς αὐτοδιαχείρησης καὶ ἀπὸ τὴ φύση τοῦ κόμματος. Στὴν ἀρχικὴ φάση τῆς ἐξέλιξης τῆς αὐτοδιαχείρησης, καὶ τὰ δυὸ μποροῦν νὰ συνυπάρχουν, τὸ ἐπαναστατικὸ κόμμα ἀγωνίζεται γιὰ τὴν εἰσαγωγὴ τῆς αὐτοδιαχείρησης, ποὺ εἶναι μιὰ ἀπὸ τὶς ἀρχές του. Ἀλλὰ ὅταν ἡ αὐτοδιαχείρηση φθάνει τὸ στάδιο τῆς τοποθέτησης τῶν κεντρικῶν της ὀργάνων, τὸ κόμμα ὀφείλει νὰ μετασχηματίσει τὴ λειτουργία του, καὶ ἀπὸ ἡγετικὸ κόμμα νὰ γίνει μιὰ παιδαγωγικὴ ὀργάνωση, μιὰ ἐπαναστατικὴ καὶ πολιτικὴ ὀργάνωση, ποὺ προσπαθεῖ νὰ ἀνυψώσει τὴ σοσιαλιστικὴ συνείδηση ἔτσι ὥστε ὁ λαὸς νὰ μπορέσει νὰ διατυπώσει προγράμματα μακρᾶς διαρκείας καὶ νὰ προσδιορίσει τοὺς κανόνες τῆς ἐπαναστατικῆς σοσιαλιστικῆς δραστηριότητας. Ἐὰν ὁ μετασχηματισμὸς αὐτὸς δὲν ἐκπληρωθεῖ, ἡ λειτουργία τῆς αὐτοδιαχείρησης ἐμποδίζεται ἀπὸ αὐτὴν τοῦ κόμματος. Τοῦτο προσπαθόντας νὰ ἐπιβάλλει τὶς δικές του λύσεις στὰ ὄργανα τῆς αὐτοδιαχείρησης, θὰ διατηρεῖ ὅλο καὶ περισσότερο στὸ περιθώριο τὰ μέλη τῶν ὀργάνων αὐτῶν, ποὺ δὲν εἶναι ἀναγκαστικὰ καὶ μέλη τοῦ κόμματος καὶ τὰ ὁποῖα τότε ἀρχίζουν νὰ νοιώθουν ὅτι δὲν ἔχουν καμμιὰ ἐξουσία, καὶ δὲν παίζουν κανένα πραγματικὸ ρόλο.

Προοδευτικὰ τότε, ὅλο τὸ αὐτοδιαχειριστικὸ σύστημα θὰ φθαρεῖ. Γι' αὐτὸ φθάνουμε στό ἑξῆς εἶδος ἀντεστραμμένης σχέσης: ἐνῶ, στὴν ἀρχὴ εἶναι ἀναγκαία μιὰ κάποια μορφὴ ἐπαναστατικοῦ κόμματος, ἔτσι ὥστε νὰ ἀρχίσει ἡ εἰσαγωγὴ τῆς αὐτοδιαχείρησης, ἀπὸ τὴ βάση μέχρι τὴν κορυφὴ τῆς κοινωνικῆς πυραμίδας, ἀντίθετα, ὅσο περισσότερο ἀναπτύσσεται ἡ αὐτοδιαχείρηση στὸ σύνολο τοῦ συστήματος, τόσο περισσότερο ὀφείλει τὸ κόμμα νὰ μετασχηματίζεται καὶ νὰ ξεπερνιέται ἀπὸ νέες μορφὲς ὀργάνωσης ἴδιες ἑνὸς ἐξελιγμένου σοσιαλισμοῦ.

Θὰ μποροῦσε νὰ πεῖ κανεὶς ὅτι τὸ Γιουγκοσλάβικο Κόμμα ἄνοιξε αὐτὸ τὸ δρόμο τὰ τελευταῖα 25 χρόνια;

Μάλιστα, τὸ 1948 ὑπῆρξε σύγκρουση τοῦ Γιουγκοσλάβικου κόμματος μὲ τοὺς ἡγέτες τοῦ Σοβιετικοῦ κόμματος. Στὴν ἀρχή, αὐτὴ ἡ σύγκρουση ἀναλύθηκε σὰν ἀποτέλεσμα παρεξήγησης, ἢ καλύτερα ἑνὸς παρασιτικοῦ γεγονότος κλπ....

Ἀλλὰ ἀργότερα οἱ Γιουγκοσλάβοι ἡγέτες κατέληξαν στὸ συμπέρασμα, ὅτι στὴ Σοβιετικὴ Ἕνωση ὑπῆρχαν ἰσχυρὲς γραφειοκρατικὲς τάσεις, πηγὲς γιὰ ἀπόπειρες κυριαρχίας. Γιὰ νὰ βροῦν μιὰ ἄλλη σοσιαλιστικὴ δομὴ πιὸ δημοκρατική, ἐπανεξέτασαν τὴ θεωρία τοῦ Μάρξ καὶ ξανανακάλυψαν τὴν ἰδέα τῆς αὐτοδιαχείρησης. Ἔτσι, ἤδη ἀπὸ τὸ 1950 καὶ ὕστερα, οἱ ἡγέτες τοῦ κόμματος ἔκαναν τὰ πρῶτα βήματα καὶ εἰσαγάγανε τὴν αὐτοδιαχείρηση. Βέβαια, ὅταν λέω «οἱ ἡγέτες τοῦ κόμματος», αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἡ αὐτοδιαχείρηση εἰσήχθη ἐκ τῶν ἄνω. Συνολικά, τὸ κόμμα εἶχε λίγο συνειδητοποιήσει τί στὴν πραγματικότητα ἦτανε ἡ αὐτοδιαχείρηση καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι εἰσήχθη ἐκ τῶν ἄνω, τῆς ἔβαλε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ περιορισμούς. Μετὰ μιὰ δεκαετία ἀνάπτυξης, φθάσαμε στὰ ὅρια, καὶ ἔγινε τότε δύσκολο νὰ προχωρήσει περισσότερο ἡ αὐτοδιαχείρηση.

Μὰ τότε, ἐὰν ἡ αὐτοδιαχείρηση εἶναι μιὰ συνολικὴ ἔννοια, αὐτὸ σημαίνει ὅτι πρέπει νὰ ἐμβαθύνουμε τὸ σημεῖο ἐκκίνησης τῆς ἀνάλυσής μας, τί εἶναι μιὰ σοσιαλιστικὴ κοινωνία; Θεωρόντας ὅτι πρέπει νὰ λάβουμε ὑπ' ὄψη μας ὄχι μόνο τὴν ἀνάλυση τοῦ τρόπου παραγωγῆς, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀνάλυση τῶν σχέσεων παραγωγῆς καὶ ὅτι τὰ δύο αὐτὰ στοιχεῖα πρέπει νὰ χρησιμεύσουν σὰν ἰσοδύναμα κριτήρια;

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι πρέπει νὰ ἐπανεξετάσουμε τὴν ἴδια τὴν ἔννοια τοῦ «τρόπου παραγωγῆς». Πρέπει νὰ δοῦμε ἤδη, ἐδῶ, ἕνα ἀνθρώπινο στοιχεῖο, ποὺ ἔλειπε στὶς προηγούμενες ἀναλύσεις, καὶ πρέπει νἄμαστε πιὸ προσεκτικοὶ ἀπὸ πρὶν γιὰ τὴ φύση τῆς ἐξουσίας ποὺ παίρνει τὶς ἀποφάσεις στὴν κοινωνία. Ὑπῆρξε ἐποχὴ ποὺ οἱ σοσιαλιστὲς ταυτίζανε τὸ σοσιαλισμὸ μὲ μιὰ κοινωνία, ὅπου ἡ ἰδιοκτησία τῶν μέσων παραγωγῆς καταργεῖτο καὶ ἀντικαθίστατο ἀπὸ τὴν Κρατικὴ ἰδιοκτησία καὶ ὅπου ἡ οἰκονομία ἦτανε μιὰ σχεδιοποιημένη οἰκονομία, σὲ ἀντίθεση μὲ τὴν οἰκονομία τῆς ἀγορᾶς.

Σήμερα πρέπει νὰ καταλάβουμε ὅτι καὶ οἱ δυὸ αὐτὲς προϋποθέσεις εἶναι ἀναγκαῖες στὴν ἀρχικὴ φάση ἀνάπτυξης τοῦ σοσιαλισμοῦ, ἀλλὰ κάθε ἄλλο παρὰ εἶναι ἀρκετὲς γιὰ τὴν πραγμάτωση τῆς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας. Ὑπάρχουν ἄλλες ζωτικὲς προϋποθέσεις, ὅπως ἀλλαγὴ τῆς φύσης τῆς ἐξουσίας ποὺ ἀποφασίζει κι' αὐτὸ σημαίνει τὴν πραγματοποίηση τῆς ἰδέας τῆς αὐτοδιάθεσης τῶν ἐργαζομένων: κάθε ἐργαζόμενος πρέπει νὰ ἀποτελεῖ μέρος τῆς συνολικῆς ἐξουσίας ποὺ κοινωνίας, ποὺ παίρνει τὶς ἀποφάσεις, ἄμεσα — στὸν τόπο δουλειᾶς καὶ διαμονῆς του — καὶ ἔμμεσα — μέσω τῶν ἐκλεγμένων ἀντιπροσώπων του —. Τοῦτο λοιπὸν ἀλλάζει ὁλόκληρη τὴ δομὴ τῆς πολιτικῆς ζωῆς καὶ ὁδηγεῖ στὸ προοδευτικὸ ξεπέρασμα τῆς πολιτικῆς καθοδήγησης ἀπὸ τοὺς ἐπαγγελματίες. Εἶναι τὸ ξε-

πέρασμα τῆς γραφειοκρατίας. Ἐπὶ πλέον, αὐτὸ σημαίνει ἐπίσης βαθειὰ ἀλλαγὴ τῶν παραγωγικῶν σχέσεων στὴ βάση. Γιὰ πολὺ καιρό, οἱ μαρξιστὲς δὲν εἶχανε κἂν παρατηρήσει ὅτι ἡ ἁπλῆ κατάργηση τῆς ἰδιωτικῆς ἰδιοκτησίας τῶν μέσων παραγωγῆς, δὲν ἀρκοῦσε γιὰ τὴν οὐσιαστικὴ ἀλλαγὴ τῆς φύσης τῶν παραγωγικῶν σχέσεων καὶ ὅτι ἡ ἐθνικοποίηση ἢ ἡ κοινωνικοποίηση, μποροῦν κάλλιστα νὰ μὴ σημαίνουν πολλὰ πράγματα σ' ὅ,τι ἀφορᾶ τὴν ὑπόσταση τοῦ «ἐργαζόμενου». Ἐὰν ὁ ἐργαζόμενος αὐτὸς παρέχει ἁπλᾶ καὶ μόνο τὴν ἐργατική του δύναμη στὴν παραγωγή, ἐνῶ παραμένει ἕνα ἁπλὸ ἀνεικείμενο αὐτῆς τῆς παραγωγῆς, κάποιος ποὺ δὲν συμμετέχει στὶς ἀποφάσεις στὸν τύπο δουλειᾶς καὶ διαμονῆς του.

Σ' αὐτὴ τὴν περίπτωση, οἱ σχέσεις παραγωγῆς δὲν μεταμορφώθηκαν ριζικά, ἀλλὰ μόνο τροποποιήθηκαν. Ἡ τροποποίηση αὐτὴ ἀποτελεῖ ἕνα βῆμα πρὸς τὴ σοσιαλιστικὴ κοινωνία, ἀλλὰ μιὰ κοινωνία χωρὶς τὴ συνειδητὴ συμμετοχὴ τῶν ὀργανωμένων ἐργαζομένων καὶ ἀγροτῶν στὶς ἀποφάσεις, δὲν μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ σὰν σοσιαλιστικὴ κοινωνία. Ἔτσι λοιπὸν πρέπει νὰ ἐπανεξετάσουμε, καὶ μέσα σ' ὡρισμένα ὅρια νὰ ξαναπροσδιορίσουμε ὡρισμένες ἀπὸ τὶς βασικές μας ἔννοιες.

Ζοῦμε σ' ἕνα κόσμο ὅπου ἡ διεθνὴς ἀγορὰ καὶ τὰ κατάλοιπα τῆς νομισματικῆς οἰκονομίας ἐπιζοῦν ἀναπόφευκτα γιὰ μακρὰ περίοδο καὶ ὅπου ἡ σχεδιοποίηση τῶν ἐπιλογῶν εἶναι ἀναγκαία. Ποιές ἀκριβεῖς σχέσεις θεωρεῖτε πιθανὲς ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς τοὺς 2 πόλους καὶ ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς καὶ τὰ ὄργανα τῆς αὐτοδιαχείρησης;

Πρῶτα ἀπ' ὅλα πρέπει νὰ διευκρινίσουμε, ἐάν, «μὲ τὴν αὐτοδιαχείρηση, ἐννοοῦμε ἁπλᾶ τὸ δίκτυο τῶν ἐπιτροπῶν στὸ ἐπίπεδο μιᾶς μικροκοινωνίας, ἢ ἐὰν θεωροῦμε τὴν αὐτοδιαχείρηση σὰν τὴν οἰκονομικὴ καὶ πολιτικὴ δομὴ τῆς κοινωνίας, στὸ σύνολό της. Μόνο στὴν τελευταία περίπτωση μποροῦμε νὰ ρυθμίσουμε τὸ πρόβλημα τῆς σχεδιοποίησης. Διαφορετικά, φαίνεται ὅτι ἡ ἐναλλακτικὴ λύση θἆναι, ἢ μιὰ διοικητικὴ σχεδιοποίηση, ἄκαμπτη, κρατικὴ καὶ συγκεντρωτική, ὅπως στὴ Σοβιετικὴ Ἕνωση, ἢ ὅπως στὴ Γιουγκοσλαβία ἔλλειψη σχεδιοποίησης, ποὺ βάζει τὸν τόνο στὴν οἰκονομία τῆς ἀγορᾶς. Ὅτι καὶ νὰ γίνει καὶ τὰ δυὸ μοντέλα δὲν ἐξαντλοῦν ὅλες τὶς δυνατότητες. Στὴν πραγματικότητα πρόκειται γιὰ ἕνα ψεύτικο πρόβλημα. Ἕνα μοντέλο κοινωνίας, ὅπου οἱ θεσμοὶ τῆς αὐτοδιαχείρησης, σ' ὁλόκληρη τὴν κοινωνία, θὰ ἐκπλήρωναν τὶς λειτουργίες συντονισμοῦ, διεύθυνσης, σχεδιοποίησης, θἄτανε ἕνα μοντέλο πολὺ πιὸ σοσιαλιστικό, πολὺ πιὸ σύμφωνο μὲ τὶς θεμελιώδεις μαρξιστικὲς ἰδέες γιὰ τὸ σοσιαλισμό.

Ἡ σχεδιοποίηση γίνεται τότε μιὰ σύνθεση τῆς ἐξουσίας ποὺ ἀποφασίζει, συγκεντρωτικῆς καὶ ἀποκεντρωτικῆς, καὶ οἱ θεσμοὶ — γιὰ τὴν αὐτοδιαχείρηση τῆς κοινωνίας στὸ σύνολό της — γίνονται ἔτσι ἱκανοὶ νὰ ρυθμίζουν τὶς σχέσεις τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας καὶ τῆς διεθνοῦς ἀγορᾶς. Ὅταν ἀπουσιάζει ἕνας τέτοιος ὁλοκληρωμένος μηχανισμὸς αὐτοδιαχείρησης, στὸ ἐπίπεδο ὁλόκληρης τῆς κοινωνίας, τὸ γιουγκοσλαβικὸ μοντέλο, σ' ἀντίθεση μὲ τὸ σοβιετικὸ μοντέλο (μοντέλο κλειστῆς κυρίως οἰκονομίας, ποὺ μόλις ἀρχίζει νὰ ἀνοίγει ἀργὰ - ἀργὰ), ἀποτελεῖ ἀκριβῶς τὸ ἀντίστροφο. Δηλαδὴ μιὰ οἰκονομία ποὔναι τόσο ἀνοικτὴ ὥστε, ἐξαιτίας τῆς ἀνισότητας πιθανοτήτων ἐπιτυχίας τῶν μικρῶν ἐπιχειρήσεων στὸ συναγωνισμό, βάζει σὲ κίνδυνο τὰ συμφέροντα τῶν καλυτέρων της ἐπιχειρήσεων (ἐξ αἰτίας τῆς ἀνάπτυξης μιᾶς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας μὲ τοὺς γίγαντες τοῦ διεθνοῦς καπιταλισμοῦ).

Ἔτσι ἡ ἰδέα αὐτὴ ἑνὸς «ἀνοίγματος στὸν κόσμο», ποὺ ὑπῆρξε πολὺ δημοφιλὴς στὴ Γιουγκοσλαβία, καὶ ποὺ σήμερα προσελκύει ἀκόμη τοὺς φιλελεύθερους καὶ τοὺς σοσιαλδημοκράτες, πρέπει νὰ ἐξετασθεῖ μὲ κριτικὸ πνεῦμα· πρέπει νὰ ποῦμε ὅτι, ἐνῶ ἕνα «ἄνοιγμα στὸν κόσμο» συνεπάγεται μιὰ ἐπικοινωνία καὶ μιὰ σημαντικὴ ἀνταλλαγὴ ἰδεῶν καθὼς καὶ ἐλεύθερη κυκλοφορία τῶν ἀτόμων, (ποὔναι πολὺ καλό), τὸ οἰκονομικὸ ἄνοιγμα στὴ διεθνὴ ἀγορά — κυριαρχούμενη ἀπὸ τὸν καπιταλισμὸ — πρέπει νὰ γίνει μὲ ἐξαιρετικὴ σύνεση καὶ στὸ μεγαλύτερο μέρος κάτω ἀπ' τὸν ἔλεγχο τῶν κεντρικῶν θεσμῶν τῆς αὐτοδιαχείρησης. Δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ θέσει σὲ παρένθεση τὴν κυριαρχία τῶν πανίσχυρων πολυεθνικῶν ἑταιρειῶν. Σὲ κάθε ἀναπτυσσόμενη σοσιαλιστικὴ κοινωνία, μιὰ ἀντίληψη τοῦ ἐπιπέδου τῶν ἀτομικῶν ἀναγκῶν εἶναι ἀναγκαία, ἔτσι ποὺ νὰ μπορέσει κάποτε ἡ κοινωνία νὰ ἱκανοποιήσει αὐτὲς τὶς ἀνάγκες. Ὅλη ἡ ἐκπαίδευση, ὁλόκληρη ἡ καινούργια κουλτούρα, πρέπει νὰ τονίζουν τὶς ἀνώτερες ἀνάγκες τῶν ἀτόμων, μετὰ τὴν ἱκανοποίηση μὲ ὑλικὰ ἀγαθὰ τῶν θεμελιωδῶν ἀναγκῶν. Πρέπει νὰ δοθεῖ πολὺ μεγάλη σημασία σ' αὐτὲς τὶς ἀνώτερες ἀνάγκες: τὴ συμμετοχὴ τῶν συλλογικῶν φορέων στὴν πολιτικὴ ζωή, στὴ μορφωτικὴ ἀνάπτυξη... σ' ὅλες τὶς δημιουργικὲς δραστηριότητες.

Οἱ ἀνάγκες αὐτὲς δὲν ἀπαιτοῦν τόσο ὑλικὰ ἀγαθὰ ἢ ὑπηρεσίες, καὶ γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἡ κοινωνία θὰ πρέπει νὰ κριτικάρει τὴν ἴδια τὴν ἰδέα τῆς ἀπεριόριστης ἐξάπλωσης τῆς κατανάλωσης, ποὺ στὴν περίπτωση τῆς Γιουγκοσλαβίας ὡδήγησε σὲ εἰσαγωγὲς τόσο πληθωριστικὲς ὥστε τὸ ἐμπόριό μας νὰ βρίσκεται τώρα σ μιὰ κατάσταση χρόνιας ἔλλειψης ἰσορροπίας.

Ἡ ἰδέα ἑνὸς ἐλέγχου τῶν ἀνταλλαγῶν τῶν ἀγαθῶν μὲ τὴ διεθνὴ ἀγορὰ εἶναι πολὺ σημαντική, ὄχι μόνο ἀπὸ οἰκονομικὴ ἄποψη, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἀνθρωπιστική. Αὐτὴ πρέπει νἆναι μιὰ μορφὴ ἀγώνα ἐνάντια στὴ σπατάλη καὶ τὴ θεοποιημένη κατανάλωση τῆς μοντέρνας κοινωνίας.

Θέλετε νὰ πεῖτε ὅτι ἡ ὑπεροχὴ τῆς διεθνοῦς καπιταλιστικῆς ἀγορᾶς ἀπὸ τὴ μιά, καὶ ἑνὸς κρατικοῦ συγκεντρωτικοῦ γραφειοκρατι-

κοῦ μπλόκ ἀπὸ τὴν ἄλλη, δὲν ἀποτελοῦν στὴν πραγματικότητα ἕνα ἀντικειμενικὸ ἐμπόδιο στὴν ἀνάπτυξη τοῦ Σοσιαλισμοῦ στὴ Γιουγκοσλαβία;

Τὸ νὰ διερωτᾶτε κανεὶς ἐὰν ἀντικειμενικὰ ἀποτελοῦν μπλοκάρισμα στὴν ἀνάπτυξη τῆς αὐτοδιαχείρησης στὴ Γιουγκοσλαβία, ὅπως εἶναι αὐτή, εἶναι ἕνα πρᾶγμα — καὶ στὴν περίπτωση αὐτὴ βέβαια ἡ ἀπάντηση εἶναι ναὶ — ἀλλὰ εἶναι τελείως ἄλλο πρᾶγμα ἡ διερεύνηση τῶν ἱστορικῶν δυνατοτήτων, γιὰ μιὰ διαφορετικὴ αὐτοδιαχειριζόμενη ἀνάπτυξη. Πρέπει νὰ τὸ λάβουμε ὑπ' ὄψη μας αὐτὸ ὅταν μιλᾶμε γιὰ αὐτοδιαχείρηση. Ὑπὸ μιὰ ἔννοια αὐτὸ σημαίνει ὅτι τὸ σύστημα ποὺ ὑπάρχει σήμερα στὴ Γιουγκοσλαβία δὲν εἶναι ἀκόμη ἕνα σύστημα αὐτοδιαχειριζόμενο, ἀλλὰ ἕνα μεῖγμα αὐτοδιαχείρισης καὶ κρατικοποίησης. Ἐξ ἄλλου, ἐπικαλούμεθα τὶς ἱστορικὲς δυνατότητες ἀνάπτυξης μιᾶς ὁλοκληρωμένης αὐτοδιαχείρισης, καὶ αὐτὴ τὴν ἄλλη δυνατότητα θὰ ἤθελα νὰ ἀξιοποιήσω μὲ τὸ μεγαλύτερο ζῆλο.

Τὰ τελευταῖα χρόνια εἴδαμε τὸ ξεπήδημα μιᾶς σοσιαλιστικῆς ἀντιπολίτευσης στὴν Ἀνατολικὴ Εὐρώπη. Πῶς ἐκτιμᾶτε αὐτὴ τὴν ἀντιπολίτευση; Μπορεῖ νὰ θριαμβεύσει χωρὶς νὰ ἀποκτήσει μαρξιστικὴ μεθοδολογία; Ἢ πιστεύετε ὅτι μπορεῖ νὰ ἑνοποιήσει μιὰ πιὸ πλατειὰ κλίμακα ἀπόψεων γύρω ἀπὸ τὶς διεκδικήσεις γιὰ πολιτικὰ δικαιώματα, ἐλευθερία ἔκφρασης καὶ σοσιαλιστικῆς δημοκρατίας;

Ὁ ὅρος «ἀντιπολίτευση» μ' αὐτὴ τὴν ἔννοια, εἶναι πολὺ διφορούμενος καὶ θὰ μπορούσαμε νὰ τὸν χαρακτηρίσουμε, σύμφωνα μὲ τὴν Ἑγελιανὴ ὁρολογία, σὰν ἁπλὴ «ἀφηρημένη ἄρνηση». Ἄνθρωποι ὅλων τῶν εἰδῶν, δυνάμεις ὅλων τῶν εἰδῶν «ἀντιτίθενται» σὲ μιὰ δοσμένη μορφὴ κοινωνίας. Ἔτσι συγκεντρώνονται πολὺ διαφορετικὲς δυνάμεις. Στὴ συγκεκριμένη περίπτωση, ἰδιαίτερα ὅσον ἀφορᾶ τοὺς Σοβιετικοὺς ἑτερόδοξους, μποροῦμε νὰ διακρίνουμε ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς ἐκείνους ποὺ κριτικάρουν τὶς μορφὲς τοῦ σταλινισμοῦ ἀπὸ λενινιστικὴ ἄποψη, καὶ ποὺ ἐπιζητοῦν νὰ ἀποκαταστήσουν τὶς λενινιστικὲς μορφὲς τῆς σοσοσιαλιστικῆς ζωῆς, καὶ ἐκείνους ποὺ ἐπιζητοῦν νὰ ξεπεράσουν τὸ λενινισμό, θεωρούμενο σὰν τὴν φάση ποὺ ἀντιστοιχεῖ σὲ μιὰ σχετικὴ ὑποανάπτυξη τῆς κοινωνίας. Ἐπίσης εἶναι κι' ἐκεῖνοι ποὺ ἀντιτίθενται στὸ ὑπάρχον κρατικὸ σύστημα ἀπὸ τὴ σκοπιὰ ἑνὸς σοσιαλισμοῦ πραγματικὰ δημοκρατικοῦ, ποὺ περιέχει τὴν ἰδέα τῆς αὐτοδιαχείρησης. Ἔπειτα εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ συμμερίζονται τὴ φιλελεύθερη ἄποψη, ποὺ σημαίνει τὴν (ἀδύνατη) παλινόρθωση ὡρισμένων καπιταλιστικῶν μορφῶν, ποὺ τονίζουν τὶς πολιτικὲς ἐλευθερίες καὶ τοὺς θεσμοὺς τῆς ἀστικῆς δημοκρατίας. (Φαίνεται ὅτι αὐτὴ ἡ «δυτικὴ» τάση εἶναι ἀρκετὰ ἰσχυρὴ ἀνάμεσα στοὺς ἀντιπολιτευόμενους).

Τελικὰ ὑπάρχουν δυνάμεις, ποὺ παραμελοῦν τελείως τὸ πρόβλημα τῆς πολιτικῆς δημοκρατίας, ὅπως ὁ Σολζενίτσιν σ' ἕνα ἀπὸ τὰ τελευταῖα ἄρθρα του, καὶ θεωροῦν ὅτι ὑπάρχουν πολὺ σημαντικώτερα πράγματα ἀπὸ τὴν πολιτικὴ δομὴ τῆς κοινωνίας — ἔχοντας στὴν πραγματικότητα μιὰ πατριαρχικὴ ἄποψη — ἂς ποῦμε «σλαβόφιλη» — τοῦ προβλήματος.

Ὅλες αὐτὲς οἱ δυνάμεις ὑπάρχουν. Εἶναι σημαντικὸ νὰ ἔχουμε σχέσεις μὲ ὅλες αὐτές. Ἐν τούτοις, ἡ ἰδέα τῆς «σοσιαλιστικῆς ἀντιπολίτευσης» δὲν περιλαμβάνει τὶς δυὸ τελευταῖες ὁμάδες.

Ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς ποὺ δικαιοῦνται νὰ θεωρηθοῦν σὰν μέλη μιᾶς σοσιαλιστικῆς ἀντιπολίτευσης, συνυπάρχουν πολλὲς διαφορετικὲς ἀπόψεις, ὡς πρὸς τὸν τρόπο καταπολέμησης τῆς ὑπάρχουσας κοινωνίας στὴν ΕΣΣΔ. Αὐτὴ ἡ ἰδέα τῆς σοσιαλιστικῆς ἀντιπολίτευσης πρέπει λοιπὸν νὰ διευκρινισθεῖ. Πιστεύω ὅτι σ' ὅλες τὶς κοινωνικὲς συγκρούσεις πρέπει νὰ δημιουργηθεῖ ἕνα πλατὺ μέτωπο, ἀλλὰ πρέπει νἄχουμε συνείδηση τῶν ὁρίων ὡρισμένων συμμαχιῶν. Ἀντιστοιχοῦν μόνο μὲ μιὰ ὡρισμένη περίοδο, σ' ὡρισμένους στόχους. Γι' αὐτὸ κάθε συμμαχία μὲ τοὺς φιλελεύθερους δὲν μπορεῖ νἄναι παρὰ παροδική. Στὴν πραγματικότητα οἱ πιὸ ἐνδιαφέρουσες ὁμάδες εἶναι ἐκεῖνες ποὺ ἀναπτύσουν μαρξιστικὲς θέσεις. Εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ κατανοήσουμε πῶς μιὰ σοσιαλιστικὴ δημοκρατικὴ κοινωνία θὰ μποροῦσε νὰ οἰκοδομηθεῖ σ' ἄλλη βάση!

Ἡ μαρξιστικὴ μεθοδολογία υἱοθετεῖ βασικὰ ἕνα οὑμανισμό, ποὺ ὁδηγεῖ σὲ μιὰ βαθειὰ ἀλλαγὴ τῆς φύσης τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων, καὶ δὲν βλέπω καμμιὰ φιλοσοφία ἢ σύγχρονη θεωρία ἐναλλακτικὴ στὴ μέθοδο τοῦ Μάρξ.

Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος ποὺ ὁ Μάρξ εἶναι τόσο ζωντανὸς γιὰ ὅλη τὴν ἐποχή μας. Ἐκφράζει ὡρισμένες ἀνάγκες ἀλλαγῆς τῆς κοινωνίας, καὶ οἱ ἀνάγκες αὐτὲς παραμένουν ὁ ὁρίζοντας ὁλόκληρης τῆς ἐποχῆς μας.

Δὲν βλέπω καμμιὰ ἄλλη ἀλτερνατίβα, παρ' ὅλο ποὺ ὑπάρχει φανερὴ ἀνάγκη νὰ ξαναερμηνευθεῖ, νὰ ξεπερασθοῦν πολλὰ ἀπὸ τὰ ὅριά της, γιὰ νὰ ξαναφτιαχθεῖ καὶ νὰ συμπληρωθεῖ.

Ἀλλὰ ὑπάρχουν ὡρισμένες ἀπαραίτητες βασικὲς ἰδέες γιὰ τὴν ἀνθρώπινη φύση, τὴν κατάργηση τῆς ἀλλοτρίωσης, καὶ γιὰ τὴν ἀναγκαιότητα μιᾶς κοινωνίας, ὅπου κάθε ἄτομο θὰ γίνει ἕνα πραγματικὸ ὄν, ἕνα ὂν ποικισμένο μὲ αὐτοδιάθεση.

Οἱ ἰδέες αὐτὲς ἀποτελοῦν τὴ βάση κάθε σύγχρονης φιλοσοφίας, μὲ ἄξονα μιὰ πράξη. Βέβαια, αὐτὸ δὲν ἀποκλείει τὴν ἀνάγκη ἐπικοινωνίας μὲ τοὺς ἀντιπολιτευόμενους διαφορετικοῦ προσανατολισμοῦ. Πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ μὲ πικρία καταφέρονται γενικὰ κατὰ τοῦ σοσιαλισμοῦ, ὄχι μόνο τοῦ ὑπάρχοντος, ἀλλὰ ἐπίσης τοῦ λενινισμοῦ καὶ τοῦ σοσιαλισμοῦ γενικὰ — εἶναι ἄνθρωποι ποὺ δὲν μελέτησαν ποτὲ πραγματικὰ τὸν Μάρξ, ἢ ποὺ ἔχουν μιὰ τελείως ἐπιφανειακὴ ἐποπτεία.

Ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἀξίζει τὸν κόπο νὰ ἔχουμε σχέση

καὶ μ' αὐτοὺς ἐπίσης: Οἱ φιλελεύθεροι εἶναι πάντα καλοὶ σύμμαχοι σ' ὅλους τοὺς ἀγῶνες γιὰ πολιτικὲς ἐλευθερίες καὶ ἀνθρώπινα δικαιώματα. Αὐτὸ εἶναι ἕνα πρόβλημα ποὺ ὁ σοσιαλισμὸς πρέπει νὰ βοηθήσει στὴν ἐπίλυσή του: Πρέπει νὰ ἀγωνισθοῦμε γιὰ τὶς θεμελιώδεις αὐτὲς ἀνάγκες τῆς πολιτικῆς ζωῆς.

Ἕνας ἀπὸ τοὺς λόγους ποὺ ἡ σοσιαλιστικὴ κοινωνία τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης δὲν ἀνταποκρίθηκε στὶς προσδοκίες ποὺ προκάλεσε, εἶναι ὅτι ἐκεῖ προσπάθησαν νὰ ἐγκαθιδρύσουν τὸ σοσιαλισμὸ στὴ βάση μιᾶς σχεδὸν φεουδαρχικῆς κοινωνίας. Δὲν μποροῦμε νὰ ὑπερπηδήσουμε στάδια τόσο σημαντικὰ ὅπως ἡ αστικοδημοκρατικὴ ἐπανάσταση. Εἶναι ἡ βάση, ποὺ πάνω της ὀφείλουμε νὰ οἰκοδομήσουμε τὸ σοσιαλισμὸ, ἐκτὸς ἂν προσπαθήσουμε νὰ ἐκπληρώσουμε καὶ τὰ δυὸ ἔργα ἐκ παραλλήλου. Δηλαδὴ ἐάν, μετὰ τὴν σοσιαλιστικὴ Ἐπανάσταση, εἰσάγουμε τὸ στοιχειῶδες μίνιμουμ ἐλευθερίας, ποὺ θάφερνε ἡ ἀστικοδημοκρατικὴ ἐπανάσταση καὶ συγχρόνως οἰκοδομοῦμε τὶς πρῶτες μορφὲς σοσιαλισμοῦ. Ὁ ἴδιος ὁ Λένιν εἶχε συνείδηση αὐτῆς τῆς ἀνάγκης καὶ ὅταν μιλοῦσε γιὰ τὶς δυὸ φάσεις τῆς Ρώσσικης Ἐπανάστασης, αὐτὰ τὰ δυὸ πράγματα εἶχε στὸ νοῦ του. Μόνο ποὺ τὸ 1917 ὑποστήριζε ὅτι ἡ πρώτη φάση τῆς ἐπανάστασης θὰ ἀπαιτοῦσε ἕνα πολὺ σύντομο χρονικὸ διάστημα.

Νόμιζε ὅτι ἡ πρώτη φάση τῆς Ρώσσικης Ἐπανάστασης ὁλοκληρώθηκε κατὰ τὴ διάρκεια τῶν λίγων μηνῶν ποὺ χώριζαν τὸ Φλεβάρη καὶ τὸν Ὀκτώβρη τοῦ 1917. Ἀλλὰ ἤτανε μιὰ πολὺ σύντομη χρονικὴ περίοδος γιὰ τὴν οἰκοδόμηση νέων θεσμῶν πραγματικὰ δημοκρατικῶν καὶ γιὰ τὴ δημιουργία μιᾶς καινούργιας πολιτικῆς κουλτούρας, καὶ τελείως νέων συνηθειῶν ἀνθρώπινης συμπεριφορᾶς. Πῶς νὰ οἰκοδομηθεῖ ὁ σοσιαλισμὸς μὲ ἄτομα ποὺ δὲν ἔχουν καμμιὰ ἀνεπτυγμένη ἔννοια τοῦ τί σημαίνει νὰ εἶσαι «πολίτης»; Ποιό εἶναι τὸ νόημα τῆς ἰδέας τῆς «Λαϊκῆς κυριαρχίας»;

Ὅταν ὁ λαὸς γιὰ ὁλόκληρους αἰῶνες συνήθισε νὰ ὑποκλίνεται μπροστὰ στὴν Κρατικὴ ἐξουσία, καὶ ἀκόμα στὴν ἐξουσία τοῦ ὁποιουδήποτε ἀσήμαντου APPARATCHIK, πῶς νὰ ἐλπίσουμε ὅτι θὰ κάνει ἄλλο πρᾶγμα ἀπὸ τὸ νὰ ὑποτάσσεται ὅπως πάντα, ὑπεκφεύγοντας τὶς εὐθύνες του, ἀφήνοντάς τες νὰ περάσουν ἀπὸ τοὺς ὤμους του σ' αὐτοὺς τοῦ ἀρχηγοῦ του. Αὐτὸ ὁδηγεῖ ἀναγκαστικὰ σὲ μιὰ γραφειοκρατικὴ κοινωνία.

Ἐὰν ρίξουμε μιὰ ματιὰ στὰ τελευταῖα 25 χρόνια τοῦ γιουγκοσλάβικου σοσιαλισμοῦ, εἴσαστε αἰσιόδοξος γιὰ τὸ μέλλον τοῦ σοσιαλισμοῦ στὴ Γιουγκοσλαβία;

Ὅταν λέτε «αἰσιόδοξοι» θἄπρεπε ἴσως νὰ προσδιορίσετε ἀκριβῶς τὸν ὅρο. Κάθε μαρξιστής, κάθε ἐπαναστάτης εἶναι ὑπὸ μίαν ἔννοια αἰσιόδοξος, μὲ τὴν ἔννοια ποὺ πιστεύει ὅτι ὑπάρχει ἱστορικὴ δυνατότητα οἰκοδόμησης τοῦ σοσιαλισμοῦ στὴ σύγχρονη κοινωνία καὶ ποὺ πιστεύει ὅτι ἐὰν ἀφιερωθεῖ στὴν πραγματοποίηση αὐτῆς τῆς δυνατότητας, ἐὰν ἐργασθεῖ σκληρὰ γι' αὐτήν, ἐὰν ρίξει ὅλον του τὸν ἐνθουσιασμό, ὅλο του τὸ πάθος, τότε ἡ ἰδέα αὐτὴ θὰ ἀποκτήσει σάρκα καὶ ὀστᾶ. Μ' αὐτὴ τὴν ἔννοια εἶμαι αἰσιόδοξος: Νομίζω ὅτι ὑπάρχουν τέτοιες δυνατότητες γιὰ τὴ γιουγκοσλάβικη κοινωνία.

Ὑπάρχουν ὡρισμένοι θεσμοὶ ποὺ ἀποτελοῦν τὸ πεδίο περαιτέρω οἰκοδόμησης στὸ μέτρο ποὺ στὴ Γιουγκοσλαβία ἔγινε πραγματικὰ μιὰ αὐθεντικὴ σοσιαλιστικὴ ἐπανάσταση. Ἀλλὰ αὐτὴ δὲν ὁλοκληρώθηκε. Εἶναι μιὰ ἐπανάσταση ὅπου ὑπάρχει ἕνα προτσές ἀδράνειας καὶ μάλιστα σχετικῆς ὑποχώρησης. Ἐν τούτοις μιὰ ἐπανάσταση δὲν μπορεῖ νὰ ἔχει ἀποτύχει ἀκόμη καὶ ἂν δὲν ἔχει ὁλοκληρωθεῖ. Ὑπάρχουν δυνάμεις καὶ θεσμοί, ἀνθρώπινα ὄντα· ὑπάρχουν νέες συνήθειες συμπεριφορᾶς. Αὐτὸ δὲν μποροῦμε νὰ τὸ χαλάσουμε.

Ἑπομένως πιστεύω ὅτι ὑπάρχουν ἀρκετὰ ζωντανὲς δυνάμεις στὴ σημερινὴ κοινωνία (ἡ ἐργατικὴ τάξη, οἱ διανοούμενοι νέοι καὶ οἱ πρωταγωνιστὲς τῆς ἐπανάστασης), οἱ ὁποῖοι εἶναι ἱκανοὶ νὰ συνεχίσουν τὴν ἐξέλιξη τῆς σοσιαλιστικῆς Ἐπανάστασης στὴ Γιουγκοσλαβία, καὶ τὴν οἰκοδόμηση μιᾶς πραγματικὰ δημοκρατικῆς, σοσιαλιστικῆς κοινωνίας. Ἀλλὰ ὅπως βλέπετε, ἡ κρίση αὐτὴ εἶναι ὑποθετική. Ὑπάρχει ἕνα «ἐάν». Ὑπάρχουν πολὺ σοβαρὰ ἐμπόδια. Ὑπάρχουν ἰσχυρὲς γραφειοκρατικὲς δυνάμεις, οἱ ὁποῖες, σήμερα, κρατοῦν τὸ μονοπώλιο τῆς πολιτικῆς καὶ οἰκονομικῆς ἐξουσίας, καὶ τείνουν νὰ διατηρήσουν τὸ ὑπάρχον STATUS QUO, νὰ αὐξήσουν τὴν ἐξουσία τους καὶ ἀκόμη νὰ τροποποιήσουν ὡρισμένα ἐπιτεύγματα τῆς αὐτοδιαχείρησης καὶ τοῦ δημοκρατικοῦ σοσιαλισμοῦ. Ἔτσι, ὥστε νὰ ἀποκαταστήσουν ἕνα ἰσχυρὸ Κράτος, καὶ τελικὰ νὰ διατηρήσουν τὴν «κατεστημένη τάξη». Τὸ ἀποτέλεσμα αὐτοῦ τοῦ ἀγώνα εἶναι ἀβέβαιο σήμερα. Ἔτσι ἡ «αἰσιοδοξία» μου δὲν σημαίνει ὅτι πιστεύω ὅτι μιὰ περαιτέρω ἐξέλιξη τοῦ σοσιαλισμοῦ εἶναι ἐγγυημένη. Πρόκειται γιὰ μιὰ ἱστορικὴ δυνατότητα, ἀλλὰ αὐτὸ ποὺ θὰ συμβεῖ στὸ μέλλον θὰ ἐξαρτηθεῖ ἀπὸ τὴ δράση ὅλων μας.

Εἴσαστε διεθνιστής. Πῶς βλέπετε τὴ σημερινὴ κατάσταση τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης στὸν κόσμο καὶ ποιά εἶναι ἡ γνώμη σας σ' ὅ,τι ἀφορᾶ τὶς ἐξελίξεις στὴ Δυτικὴ Εὐρώπη μετὰ τὸ Μάη τοῦ '68 ταυτόχρονα στὸ μαζικὸ κίνημα καὶ στὴ «νέα Ἀριστερά»;

Ὅπως πάντα στὴν ἱστορία, μιὰ περίοδος ἐνίσχυσης τῶν ἐπαναστατικῶν δυνάμεων καὶ ἐλπίδας, ἀκολουθεῖται ἀπὸ μιὰ περίοδο ἀντίδρασης καὶ ἐπανεγκατάστασης τῶν ἀντι-ἐπαναστατικῶν δυνάμεων. Μὲ αὐτὴ τὴν ἔννοια, ἡ περίοδος ποὺ ἀκολούθησε τὸ Μάη τοῦ '68, μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ σὰν συντηρητική, μὲ ἐξαίρεση ὡρισμένες χῶρες, ὅπως ἡ Πορτογαλία. Ἀλλὰ ἐὰν κυττάξουμε τὴ σοσιαλιστικὴ ἐπανάσταση σὲ παγκόσμια κλίμακα, ἴσως πρέπει νὰ ξαναορίσουμε,

γιὰ μιὰ φορὰ ἀκόμη, τὴν ἔννοια τῆς σοσιαλιστικῆς Ἐπανάστασης.

Οἱ Μαρξιστές, ὅταν μιλᾶνε γιὰ σοσιαλιστικὴ ἐπανάσταση, συνηθίζουν νὰ ἔχουν στὸ νοῦτους μιὰ πολὺ εἰδική, πολὺ ὡρισμένη μορφὴ τῆς ἐπανάστασης: τὴ διαδοχὴ τῆς πρώτης φάσης τῆς βίαιης πολιτικῆς ἐπανάσταση, συνηθίζουν νὰ ἔχουν στὸ νοῦ τους μιὰ πολὺ ουργίας νέων οἰκονομικῶν δομῶν, καὶ ἀκολούθως μιὰ περίοδο ἐκπολιτιστικῆς ἐπανάστασης. Αὐτὸ δὲν εἶναι ἕνα σχῆμα ποὺ ἐφαρμόζεται σ' ὅλες τὶς κοινωνίες. Δὲν ἐφαρμόζεται τόσο πολὺ στὴν κατάσταση τοῦ δυτικοῦ κόσμου. Νομίζω ὅτι, σὰν σοσιαλιστικὴ ἐπανάσταση, θἄπρεπε νὰ ἐννοοῦμε ἁπλῶς μιὰ περίοδο μετατροπῆς τῶν δομῶν τῆς κοινωνίας, μιὰ περίοδο ὅπου ἐξαφανίζονται οἱ δομὲς τοῦ καπιταλισμοῦ: Τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ καπιταλισμοῦ εἶναι ἡ ἰδιοκτησία τῶν μέσων παραγωγῆς, ἡ παραγωγὴ ἀγαθῶν γιὰ τὴν οἰκονομία τῆς ἀγορᾶς, ἡ κυριαρχία τοῦ κεφαλαίου, ἡ πολιτικὴ κυριαρχία τῆς ἀστικῆς τάξης, ἡ ὕπαρξη καταπιεστικῆς κρατικῆς μηχανῆς καὶ κομμάτων, ποὺ εἶναι μορφὲς πολιτικῆς ὀργάνωσης τυπικὰ ἀστικές.

Ἡ περίοδος κατὰ τὴν ὁποίαν τὰ χαρακτηριστικὰ αὐτὰ τοῦ καπιταλισμοῦ ἐξαφανίζονται, καὶ ὅπου οἰκοδομεῖται μιὰ τελείως διαφορετικὴ δομή, ἀποτελεῖ τὴν ἐποχὴ τῆς σοσιαλιστικῆς Ἐπανάστασης.

Ἡ βία δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὰ χαρακτηριστικό της. Ἀκόμη καὶ ὁ Μὰρξ παραδεχότανε τὴ δυνατότητα μὴ βίαιων ἐπαναστάσεων, στὶς δυτικὲς χῶρες, ὅπως ἡ Μεγάλη Βρεταννία, οἱ Ε.Π.Α. καὶ ἡ Ὁλλανδία. Ἔτσι μιὰ ἀπότομη κατάρρευση τοῦ καπιταλισμοῦ δὲν εἶναι ὑποχρεωτική.

Ἐὰν ξαναορίζαμε τὴν ἔννοια τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης, συνεπάγεται ὅτι δὲν θἄπρεπε νὰ μιλᾶμε γιὰ τὴν ἐπανάσταση σὰν κάτι ποὺ γίνεται κάποια μέρα, στὴ γωνιὰ τοῦ δρόμου: μπορεῖ κανεὶς νὰ μιλάει ἁπλὰ καὶ μόνο γιὰ ὅ,τι γίνεται «πρὶν τὴν ἐπανάσταση», ὕστερα γιὰ αὐτὸ ποὺ θὰ συμβεῖ «μετὰ τὴν ἐπανάσταση». Ἴσως, κατὰ ἕνα ὡρισμένο τρόπο, ζοῦμε ἤδη σὲ μιὰ μεταβατικὴ περίοδο, ἴσως ὑπάρχουν πολλοὶ νέοι θεσμοὶ τῆς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας, ποὺ ξεπηδοῦν μπροστὰ στὰ μάτια μας, καὶ ποὺ πολλὲς φορὲς δὲν τοὺς ἀντιλαμβανόμαστε. Ἔτσι, πιστεύω ὅτι θἄτανε πολὺ πιὸ ἀποδοτικὸ γιὰ τοὺς σοσιαλιστὲς τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς νὰ μὴ περιμένουν τὴ μέρα τῆς Ἐπανάστασης, ἀλλὰ νὰ δοῦν ποιοί εἶναι οἱ δρόμοι ποὺ χάρη τους θὰ ἤτανε δυνατὸν νὰ γίνουν μερικὰ βήματα τώρα, βήματα ποὺ θὰ ἐπέτρεπαν τὸ προοδευτικὸ ξεπέρασμα ὡρισμένων δομῶν τυπικὰ καπιταλιστικῶν, πρᾶγμα ποὺ θὰ ὁδηγοῦσε στὴν ἀναγέννηση μιᾶς νέας σοσιαλιστικῆς συνείδησης. Ἡ κουλτούρα εἶναι πολὺ σημαντική. Δὲν νομίζω ὅτι μπορεῖ νὰ ὑπάρχει ἐπανάσταση χωρὶς νὰ προηγεῖται μιὰ περίοδος «φωτισμένου» σοσιαλισμοῦ, χωρὶς τὴν δημιουργία καινούργιας συνείδησης καὶ καινούργιας κουλτούρας. Γνωρίζουμε πάμπολλες ἀρνητικὲς ἐμπειρίες καὶ ἐπαναστατικὲς ἀπόπειρες, ὅπου ἡ πολιτικὴ ἐξουσία πάρθηκε ἁπλᾶ ἀπὸ μικρὲς ἐπαναστατικὲς ὀργανώσεις, χωρὶς τὴ δημιουργία μιᾶς νέας κουλτούρας τῆς μάζας, μιᾶς νέας σοσιαλιστικῆς συνείδησης, χωρὶς περίοδο «φώτων». Μποροῦμε ἤδη ἀπὸ τώρα νὰ ἀρχίσουμε νὰ δροῦμε πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση παντοῦ.

Κριτική Βιβλιογραφία

«Ἡ σύγχρονη φάση ἀνάπτυξης τοῦ καπιταλισμοῦ στὴν Ἑλλάδα»(*)

ΜΙΧΑΛΗ ΜΑΛΙΟΥ: «Ἡ σύγχρονη φάση ἀνάπτυξης τοῦ καπιταλισμοῦ στὴν Ἑλλάδα». Ἐκδόσεις «Σύγχρονη Ἐποχή».

Τὸ ἔργο ἔχει ἕνα διπλὸ ἐνδιαφέρον: Περιέχει σημαντικὰ στατιστικὰ στοιχεῖα ποὺ βοηθοῦν τὴν κατανόηση τῆς ἐξέλιξης τοῦ καπιταλισμοῦ στὴ χώρα, ἀπὸ τὰ προπολεμικὰ χρόνια ὡς τὸ 1973 περίπου.

Ἀποτελεῖ προσπάθεια θεωρητικῆς δικαιολόγησης τῆς γραμμῆς τοῦ Κ.Κ.Ε. ἀπὸ τὸ 1934 καὶ ἀργότερα.

Κατὰ τὸν συγγραφέα — ποὺ πέθανε πρόσφατα ἐξόριστος στὴν Σοβιετικὴ Ἕνωση — ἡ πρὶν ἀπὸ τὸ 1934 γραμμὴ τοῦ Κόμματος ἦταν ἐσφαλμένη.

«Διορθώθηκε» τὸ 1934, ὅταν τὸ Κ.Κ.Ε., μὲ τὴν βοήθεια τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς, παράτησε «τὸν παληὸ λαθεμένο χαρακτηρισμὸ τῆς Ἑλλάδας σὰν ἰμπεριαλιστικῆς χώρας, προσδιόρισε σωστὰ τὴ θέση καὶ τὸ ρόλο της στὴν παγκόσμια καπιταλιστικὴ οἰκονομία, χαρακτήρισε τὴν Ἑλλάδα σὰ χώρα μὲ μέσο ἐπίπεδο ἀνάπτυξης τοῦ καπιταλισμοῦ καὶ καθώρισε ὅτι ἡ «ἐπικείμενη ἐπανάσταση τῶν ἐργατῶν καὶ ἀγροτῶν στὴν Ἑλλάδα, θὰ ἔχει ἀστικοδημοκρατικὸ χαρακτῆρα μὲ τάση πρὸς γοργὴ μετεξέλιξη, σὲ προλεταριακὴ σοσιαλιστικὴ ἐπανάσταση». Ἔτσι, ὑπογραμμίζει ὁ συγγραφέας, τὸ Κ.Κ.Ε. μπῆκε σὲ νέο στάδιο τῆς ὡριμότητάς του. «Ἡ νέα στρατηγικὴ γραμμὴ καὶ ὁ νέος πολιτικὸς προσανατολισμὸς ἔδωσαν τὰ πιὸ θετικὰ ἀποτελέσματα στὴν πρακτικὴ δράση τοῦ κόμματος στὰ μετέπειτα χρόνια». Τὰ χρόνια δηλαδὴ τῆς συμμαχίας μὲ τὸ καθαυτὸ ἀστικὸ Κόμμα τῆς χώρας, ποὔταν τὸ Βενιζελικό, καὶ τῶν τραγικῶν λαθῶν στὸ διάστημα τῆς Ἀντίστασης, ὅπου τὸ Κ.Κ.Ε. συμμαχεῖ πάλι μὲ τὶς ἀστικὲς προϊμπεριαλιστικὲς ἐθνικὲς δυνάμεις (τὶς φιλικὲς πρὸς τοὺς Ἄγγλους καὶ Ἀμερικανοὺς «δημοκράτες» «συμμάχους μας» στὸν «ἀντιφασιστικὸ» πόλεμο) καὶ κατευθύνει τὸν ὅλο ἀγῶνα, ὄχι σύμφωνα μὲ τὴν προοπτικὴ τῆς σοσιαλιστικῆς Ἐπανάστασης (ὅπως ὁ Τίτο στὴν Γιουγκοσλαβία, ἢ ὁ Ἐνβὲρ Χότζα στὴν Ἀλβανία), ἀλλὰ πρὸς ἕνα «ἀστικοδημοκρατικὸ» σταθμό. Ξέρουμε τ' ἀποτελέσματα τέτοιου «ὀρθοῦ προσανατολισμοῦ», ποὺ διαρκοῦν ὡς τὰ σήμερα.

Ὁ συγγραφέας κάνει ἀφαίρεση τῶν πρακτικῶν συνεπειῶν τῶν ἐκτιμήσεων τοῦ 1934 γιὰ νὰ καταλήξει ὡστόσο σήμερα, ὅτι σήμερα δὲν μπαίνει πιὰ ζήτημα «δυὸ» ξεχωριστῶν ἐπαναστάσεων: ἀστικοδημοκρατικῆς, καὶ μετὰ σοσιαλιστικῆς, ἀλλὰ μιᾶς καὶ μόνο ἑνιαίας διαδικασίας σοσιαλιστικοῦ μετασχηματισμοῦ τῆς χώρας.

Ὄχι μόνο τὸ ἐπίπεδο ἀνάπτυξης τοῦ καπιταλισμοῦ στὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ τὸ γενικώτερο ἐπίπεδο ἀνάπτυξης τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων, τῶν «ὑλικῶν προϋποθέσεων γιὰ τὸ Σοσιαλισμό» ἐπιτρέπουν σήμερα καὶ ἐπιβάλουν τὸ ξεπέρασμα τῆς ἐνδιάμεσης «ἀστικοδημοκρατικῆς» φάσης.

Μπορεῖ κανεὶς νὰ χαιρετήσει τὴν διαπίστωση αὐτὴ ποὺ βάζει τέρμα στὶς βυζαντινολογικὲς παληὲς συζητήσεις γύρω ἀπὸ τὰ «φεουδαρχικὰ» καὶ ἄλλα «αναχρονιστικὰ» ἀποτελέσματα στὴν Ἑλλάδα, τάχα καθοριστικὰ τοῦ «ἀστικοδημοκρατικοῦ» χαρακτῆρα τῆς Ἐπανάστασης.

Ἀλλὰ μπορεῖ νὰ ὑποστηρίξει κανεὶς ὅτι ἀκόμα καὶ τώρα τὸ Κ.Κ.Ε. ἔχει ἐγκαταλείψει πραγματικὰ τοὺς «ἐνδιάμεσους» σταθμοὺς καὶ συμμαχίες;

Ὅπως καὶ στὶς ἀποφάσεις τοῦ ΙΧ Συνεδρίου τοῦ 1974 τοῦ Κ.Κ.Ε. ἔτσι καὶ τὸ «θεωρητικώτερο» ἔργο τοῦ Μ. Μάλιου ἡ σύγχιση διατηρεῖται γύρω ἀπὸ τὴν πραγματικὴ φύση τῆς ἑνιαίας «ἐπαναστατικῆς διαδικασίας», χαρακτηριστικῆς τῆς «σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης» στὴν ἐποχή μας.

Πρόκειται, τονίζει, ὁ συγγραφέας, γιὰ μιὰ συνεχῆ ἐπαναστατικὴ διαδικασία καὶ ἑνὸς ἀνοδικοῦ περάσματος ἀπὸ κατώτερα σὲ ἀνώτερα στάδια».

Λίγο παραπέρα προσθέτει ὅτι «ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιὰ μιὰ σοσιαλιστικὴ ἐπανάσταση, ἀποτελεῖ ἡ πραγματοποίηση τῆς ἀντιμονοπωλιακῆς ἐπανάστασης» (σελ. 176—177).

Τὸ στάδιο τῆς «ἀντιμονοπωλιακῆς ἐπανάστασης» ἐπιτρέπει συμμαχίες μὲ τὰ μεσαῖα ἀστικὰ στρώματα, ἐκπροσωπούμενα ἀπὸ πολιτικὰ καθαρὰ μεγαλοαστικὰ κόμματα, ὅπως οἱ Γκωλιστὲς στὴ Γαλλία, οἱ Χριστιανοδημοκράτες στὴν Ἰταλία, τὸ P.P.D. στὴν Πορτογαλία, ἡ ΕΡΕ ἢ τὸ Κέντρο στὴν Ἑλλάδα κλπ.

Μὲ τὰ κόμματα αὐτά, στὰ χέρια μεγαλοαστικῶν διευθύνσεων, παρὰ τὴν «λαϊκὴ» τους βάση (ὅλα τ' ἀστικὰ Κόμματα ἔχουν καὶ «λαϊκὴ» πλατειὰ βάση), τὰ διάφορα Κ. Κόμματα ἐξακολουθοῦν νὰ ἐπιδιώκουν συγκυριακὲς καὶ πιὸ μόνιμες συμμαχίες γιὰ τὴν ἐπίτευξη τῆς «ἀντιμονοπωλιακῆς» «δημοκρατικῆς» φάσης τοῦ «ἑνιαίου ἐπαναστατικοῦ προτσέσου». Πρακτικὰ τέτοια τακτικὴ καταλήγει στὶς δυό, ξεχωρισμένες στὸ χρόνο, «ἐπαναστάσεις», μὲ διαφορετικὲς σὲ κάθε μιὰ κοινωνικὲς καὶ πολιτικὲς συμμαχίες.

Ἔτσι ἡ πόρτα στὴν συνεργασία τῶν τάξεων καὶ

τὰ «λαϊκὰ μέτωπα» δὲν ἔχει καθόλου κλειστεῖ. Ἡ πόρτα κλείνεται μόνον ὅταν καθαρὰ τονίζεται, καὶ πρακτικὰ ἐφαρμόζεται, ἡ πολιτικὴ τοῦ Ἑνιαίου Ἐργατικοῦ Μετώπου, ἀνάμεσα σ' ὅλα τὰ Κόμματα καὶ τὶς Ὀργανώσεις, ποὺ ἐκπροσωποῦν τὸ Ἐργατικὸ καὶ Σοσιαλιστικὸ κίνημα σὲ κάθε χώρα, ἔξω ἀπὸ κάθε διεύρυνση τοῦ Μετώπου αὐτοῦ καὶ σὲ ἀστικὰ κόμματα, ποὺ δῆθεν ἐκπροσωποῦν τὰ μεσαῖα ἀστικὰ «ἀντιμονοπωλιακὰ» στρώματα.

Τέτοια στρώματα δὲν ἔχουν τὴν ἱκανότητα νὰ ἐκπροσωποῦνται πολιτικὰ σὲ ἀνεξάρτητη γραμμή, τόσο ἀπὸ τὴ μεγαλοαστικὴ τάξη, ὅσο καὶ τὸ προλεταριάτο. Ἀπὸ τὴν ἴδια ἐξ ἄλλου λύση τῶν συμφερόντων τους τέτοια στρώματα δὲν μπορεῖ νἆναι σύμμαχα τῶν ἐργαζομένων στὴν πάλη γιὰ τὸ σοσιαλισμό, ἀλλὰ ἁπλῶς ο ὐ δ ε τ ε ρ ο π ο ι ο ῦ ν τ α ι, χάρη σὲ κατάλληλη πολιτικὴ ἀπέναντί τους τοῦ Ἑνιαίου Ἐργατικοῦ Μετώπου καὶ τῆς μεταβατικῆς Κυβέρνησης, ποὺ θὰ τὴν ἐκπροσωπήσει ἕνα τέτοιο Μέτωπο. Ἔτσι στὴν Ἑλλάδα, ἡ ἑνιαία «ἐπαναστατικὴ διαδικασία» γιὰ τὸν σοσιαλισμὸ δὲν περνᾶ ἀπὸ μιὰ ἐνδιάμεση «ἀντιμονοπωλιακὴ» «δημοκρατικὴ» κλπ. φάση σὲ συμμαχία, μὲ ἀστικὰ Κόμματα, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν μεταβατικὴ Κυβέρνηση τοῦ ἑνιαίου Μετώπου ὅλων τῶν Ἐργατικῶν, «Κομμουνιστικῶν» καὶ «Σοσιαλιστικῶν» Κομμάτων, στηριζόμενη πάνω στὰ Συνδικάτα καὶ τὸ δίκτυο τῶν δημοκρατικῶν ἑνιαιομετωπικῶν Ἐπιτροπῶν στὴ βάση, ἀνοιχτῶν σ' ὅλους τοὺς ἐργατικοὺς ἀγωνιστές. Ὅσο δὲν καθορίζεται καθαρὰ αὐτὸς ὁ στόχος, κι' ὅσο συστηματικὰ δὲν προωθεῖται τὸ Ἑνιαῖο Ἐργατικὸ Μέτωπο πρὸς αὐτὴ τὴν πολιτικὴ μεταβατικὴ προοπτική, ὁποιοσδήποτε «ἐπαναστατικὸς» βερμπαλισμὸς γίνεται κάλυμμα γιὰ συνέχιση πρακτικῆς ὀππορτουνιστικῆς πολιτικῆς συνεργασίας τάξεων.

15.9.75 Μ. Σ.

(*) Στὶς Ἐκδόσεις: Σύγχρονη Ἐποχὴ 75.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ:

Ἡ σύνταξη ζητᾶ συγγνώμη ἀπὸ τοὺς ἀναγνῶστες, γιατὶ στὸ προηγούμενο τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ μας (3ο), παραλήφθηκε ἀπὸ παραδρομὴ νὰ ἀναφερθεῖ ὁ συγγραφέας καὶ ὁ ἐκδότης δύο βιβλίων, ποὺ δημοσιεύσαμε τὴν κριτική τους. Πρόκειται γιὰ τὴν «Ἑλληνικὴ Ἀριστερὰ» τοῦ Ἀντώνη Μπουντούρη στὶς ἐκδόσεις «Αἰχμὴ» καὶ γιὰ τὸ «Τὸ ἀγροτικὸ ζήτημα στὴν Ἑλλάδα» τοῦ Κώστα Βεργόπουλου, στὶς ἐκδόσεις «Ἐξάντας».

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Τὸ «Γιὰ τὸ Σοσιαλισμὸ» εἶναι ὄργανο δυνάμεων τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος, ποὺ τοποθετοῦνται γενικὰ στὸ χῶρο τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Μαρξισμοῦ.

Ποὔχουν δηλαδὴ ἕνα ξεκάθαρο ἀντιϊμπεριαλιστικό, ἀντικαπιταλιστικὸ καὶ ἀντιγραφειοκρατικὸ σοσιαλιστικὸ πρόγραμμα καὶ θεωροῦν ὅτι ὁ ἀπαραίτητος σοσιαλιστικὸς μετασχηματισμὸς τῆς Ἑλλάδας, καὶ κάθε χώρας, θἆναι ἀποτέλεσμα τῆς ἀναπόφευκτης, σὲ μιὰ ὁρισμένη στιγμή, δυναμικῆς ἀναμέτρησης μὲ τὴν ἔνοπλη ἀντίσταση τῆς ἀντίδρασης, καὶ ἑπομένως ἀποτέλεσμα ἑνὸς ποιοτικοῦ πηδήματος, ἀπὸ μιὰ ἐξελιχτικὴ γιὰ ἕνα διάστημα πορεία στὴν νικηφόρα ὁλοκλήρωση τῆς Ἐπανάστασης.

Ἐπιπλέον. δυνάμεων ποὺ θὰ χαράζουν μιὰ ὀρθὴ μεταβατικὴ ταχτικὴ τόσο ἀπέναντι στὸ ταξικὸ κίνημα τῆς χώρας, ὅσο καὶ γιὰ τὴ νικηφόρα ἔκβαση τῆς πορείας πρὸς τὴν Ἐπανάσταση, ἔξω ἀπὸ κάθε σεχταριστική, «μεσσιανική» νοοτροπία καὶ πραχτική.

Τὸ «Γιὰ τὸ Σοσιαλισμὸ» ἀγωνίζεται γιὰ ἕνα Σοσιαλισμὸ βασιζόμενο στὴν αὐτοκυβέρνηση, τὴν αὐτοδιαχείρηση, τὴν αὐτοτέλεια τῶν ἐργαζομένων μαζῶν, σ' ὅλους τοὺς τομεῖς καὶ σ' ὅλα τὰ ἐπίπεδα, σοσιαλισμὸ βασικὰ ἀντίθετο στὸ σχῆμα τοῦ γραφειοκρατικοῦ κρατικοῦ «Σοσιαλισμοῦ», ποὺ στηρίζεται στὴν οὐσιαστικὴ ἐξουσία τοῦ «Ἐργατικοῦ» Κράτους, τοῦ «Ἐπαναστατικοῦ» Κόμματος καὶ τῶν ἐντεταγμένων σ' αὐτὰ Συνδικάτων.

Τὸ «Γιὰ τὸ Σοσιαλισμό» θὰ παραμείνει ὄργανο ἀνοικτὸ στὴν κριτικὴ ἔρευνα καὶ συζήτηση τῶν βασικῶν θεμάτων τοῦ σύγχρονου ἐπαναστατικοῦ μαρξισμοῦ, δημοσιεύοντας κάθε σοβαρὴ συνεισφορὰ πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση, ἀπὸ ὁποιαδήποτε ἐπαναστατικὴ μαρξιστικὴ τάση, ὀργάνωση ἢ ἀγωνιστικὴ μονάδα κι' ἂν προέρχεται.